

ARGIA

**FERNANDO
SPAGNOLO**

«Gaur egungo
gizarteak gehiegi
eskatzen dio
Administrazioari»

UDALEKUAK

Etiketarik urrun,
jolasetik gertu

ERREGIO ELKARTEAK

Euskal Herriko
industrializazio-
arekin sorturiko
kultur arrastoak

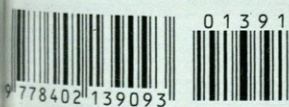
LITERATURA

Solasaldiak
ikastetxeetan:
idazle eta
irakurlearen
arteko harreman
berria

**EAJ ETA HB BILTZEKO BEZPERAN
HB, EUE, EA ETA ZUTIK-EK
INDEPENDENTZIA EZTABAIDAGAI**

MAHAINGURUA

EUSKALDUNON

EKAINAK 21
Usurbilen

JAIA

Zetor!

EMAN ARNASA EGUNKARIAri

Ez genuen sinestuko

AGURO doaz urteak eta atzoko kontua zela badirudi ere, egungo gazteriak ez zuen frankismoaren garaia ezagutu. Hortaz, komenigarri litzatekeela deritzot gizaldi berriei jakin eraztea una haietan non eta zertan zebiltzan oraingo zenbait *betidaniko demokrata*. Eta zer gertatu den orduko zenbait konturekin.

Gizaldi erdia pasatua dugunok eta garai hartan Euskadi Irratitik, hots tartean, Padre Olasoren hitzaldiak entzuten genituenok eta ezkutuka Euzko Deya irakurri, ez genuen sinestuko Eusko Jaurlaritza bat agintaritzara heldutakoan, lehendakariak berak inde-

pendentziari uko egingo ziokeenik (Euskaldunon aberria Euzkadi da?). Edota ertzaintza ezartzea lortu eta gero, ekintzaile abertzaleen aurka arituko zenik, polizia espainol (orduko grisak) eta guardia zibilen eskutik. Hala nola Eusko Jaurlaritzak euskal egunkariari laguntza ukatuko zionik. Garai hartan ikastolak ezin aurrera atera genbiltzanok, ez genuen sinestuko Eusko Jaurlaritza baten lehendakariordeak ikastolei buruz esan berri dituenak. Ez genuen sinestuko madrilen agintea sozialistak hartu eta gero, gertatzen ari direnak posible izango liratekeenik. Ez digute gaizki ilea hartu.

X.I.
(Zaldibia)

Bi ohar

LEHENA Euzkitze jaunari: ETari buruz agertarazi duzun ikuspegia alderantzizkoa izan bazenu hain zorrotz agertuko ote zinen.

Bigarrena Ramon Etxezarreta jaunari: Euzkitzeren aldeko jarrera hori azaltzeko ETaren eta bai Herri Batasunaren aurkako zertxobait ere nabaritzen zaizunaren eraginak bultzatu al zaitu?

Patxi Etxaburu
(Ondarroa)

Dragoi bola

ZUEN aldikaria irakurtzen ari nintzela, bapatean, espero ez nuen artikulu ba-

tekin egin nuen topo, «Dragoi Bola» izenekoak, hain zuzen ere. Irakurri bezain pronto, gutun hau lehen bait lehen bidaltzea erabaki nuen: nola uler daiteke umeengan (eta gazte eta helduengan ere bai, zuek diozuenaren arabera) horren eragingarria izan den bortizkeriaren aldarrikapen basati honi hainbeste orrialde eskaintzea?

ETBri ezin eskatuko diot bere programaketan ikuslego zabalena biltzen duen programa kentzeko (nahiz eta kalitate maila honetakoa den). Bai ordea zuei, umeen heziketari buruzko kontuak orain arte horren xamur jorratu dituzuen horiei.

Mertxe Etxarri
(Bilbo)

HONA BIDAIAREN IRABAZLEAK!

1.374 eta 1.375 zenbakietan argitaratu genuen inkestan parte hartu zuten guztiek, **BALEARE IRLETAN ASTEBETE** pasatzeko aukera izan zuten, dakizuenez.

Zozketan irabazle,
RAKEL MAKAZAGA eta
PEDRO ETXEBESTE
suertatu dira.

ZORIONAK
eta
ONDO IBILI!

6. Politika kronika. IÑAKI ZUBIONDO.

8. Bai Independentziari elkarteak deituta, HB, EUE, EA eta Zutik bildu berri dira Hernanin.

Independentziaren aitzakiaz abertzaleak estrategia bila. GARBINE UBEDA, AITOR BAYO.

14. Politika ttantaka.

16. Nazioarteko kronika. LUKAS MARTINEZ.

18. Rayen Mwyeh, Maputxeen Autonomiarako Mugimenduaren mezularia:

«Autodeterminazioak bakarrik ziurta dezake gure herriaren etorkizuna». XABIER LETONA.

20. Nazioartea ttantaka.

22. Erregio elkarteak: Industrializazioaren kultur arrastoak. MYRIAM GARTZIA, AMAGOIA IBAN.

26. Etxetik urrun, jolasetik gertu. N. PORTILLO, A. ZUBEROGOITIA.

30. Araba Euskaraz, hezkuntz politikari aurre egin asmoz. ALBERTO IRAZU, AMAGOIA IBAN.

34. Fernando Spagnolo: «Gaur egungo gizarteak gehiegi eskatzen dio Administrazioari». GARBINE UBEDA.

40. Kultura Kronika. J.J.PETRIKORENA.

42. Kaleratzear dago Jesus Mari Esnaolaren disko berria. «Ate ilunak», musika intimista jorratzen duen piano lana. JOXI GOIKOETXEA.

45. Literatur solasaldiak: idazle eta irakurlearen arteko harreman berria. JOXI GOIKOETXEA.

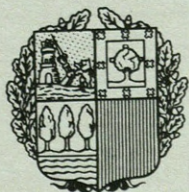
48. Bideo Jaialdiak, ekoizpena eta laguntzen arteko kinkan. RITXI LIZARTZA.

50. Munduaren zabaletik kultura. J.M. HERITZ.

52. Kultura ttantaka.

54. Astegiroa.

66. The Río de Janeiro's jam session free! JOSETXO ALVAREZ.

Euzko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

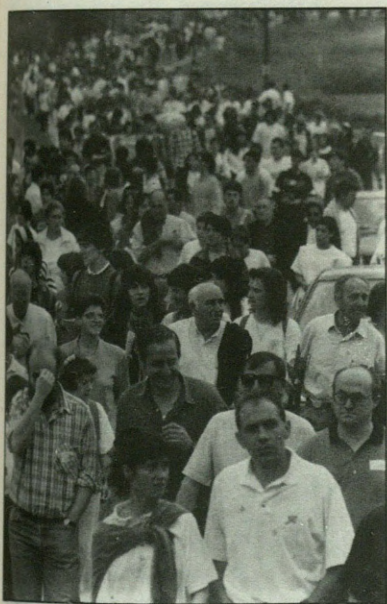
POLITIKA: EAJ eta HB biltzeko bezperan, mahainguru batean bildu zituen Bai Independentziari elkarteak Hernanin Joxe Austin Arrieta (HB) Xabier Gurrutxaga (EUE) Joxe Iriarte 'Bikila' (Zutik) eta Inaxio Oliveri (EA). Independentziaz baino gehiago, EAJren falta nabarmena izanda ere, abertzaleak batean biltzeko minimoez, eta politikagintzaren estrategiaz mintzatu ziren./8

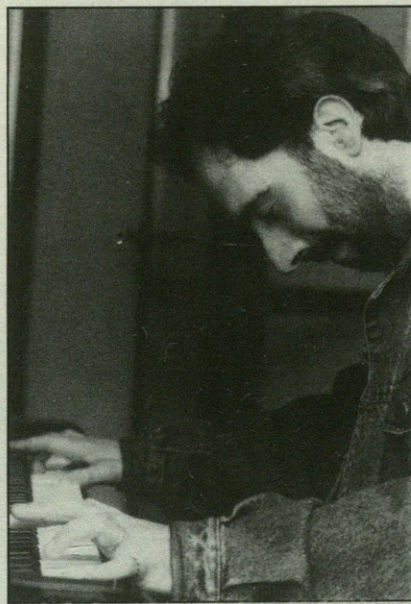
FERNANDO SPAGNOLO: Gipuzkoa Donostia Kutzako lehendakari berria dugu errenteriar hau. Ekonomi eta Hazienda kontseilaria izana, administrazio mundua baztertu eta bere betiko giro ekonomikora itzuli da, aldaketa nabarmenak iragarritz Kutzaren baitan. Aldaketa hauek, Administrazioa, birmoldaketa... Gai asko aztertu dizkigu gure aste honetako elkarrizketatuak./34

ERREGIO ELKARTEAK: 60etako hamarkadarekin, etorkin anitzek ezarri zuen bere bizilekua Euskal Herrian. Galizia, Aragoi, Andaluzia, Katalunia... Estatu espainiarreko herrialde guztietatik etorri ziren hona industrializazioaren oparotasunaren bila. Hemen bizi arren sustraiak ezin ahaztu eta, erregio elkarteak sortu zituzten nonnahi. Gaurdaino iraun dute elkarte hauek, baina sortzaileen seme-alabek ez dute oinordekotza hartu nahi. **/22**

ARABA EUSKARAZ: Heldu da Araba Euskarazen 12. edizioaren ospakizun eguna. Aurten ere, iaz bezala, Armentian izango da Arabako ikastolen jaialdi hau. Baina jaiak alde batera utziz, salaketa eguna ere bilakatuko da. Izan ere, bertan emango zaio amaiera ikastola ugariak Hezkuntza Sailaren aurka egin duten kanpainari. Dena prest dagoela adierazten dute antolatzaileek. **/30**

LITERATURA: Orain dela bi urte hasi zen Euskal Idazleen Elkarte literatur solasaldiak Donostialdeko eta Nafarroako ikastetxeetan antolatzen. Elkarteak idazle eta liburuen zerrenda bat proposatu ondoren, zentro bakoitzak aukeratzen ditu autoreak eta zein libururi buruz izango den saioa. Solasaldi hauen helburu nagusiak literatur eta irakur zaletasuna zuzpertzzea dira. **/44**

Jabea: Zeruko Argia, S.A.L.

Argia egiten dugu:

Donostian: Eñaut Apaolaza, Amagoia Iban, Alberto Irazu, Joxi Goikoetxea, Ritxi Lizartza, Juan Jose Petrikorena, Patxi Sarriegi, Garbiñe Ubeda, Aitziber Yarza.

Bilbon: Maite Artola, Myriam García, Maite Iriondo, Xabier Letona, Maite Lizarraga, Sabino Madariaga, Amaia Nabaskues, Nere Portillo, Idoia San Sebastian, Lierni Uribarren, Ainara Zuazabeitia, Aitor Zuberogoitia.

Iruñean: Iñaki Camino.

Iparraldean: Ixabel Etxeberria.

Gasteizen: Ismael Diaz de Mendivil, Jon Maia, Leire Lopez de Aberasturi, Igone Olarte, Estitxu Ugarte.

Kolaboratzaileak: Iñaki Agirresarobe, Mikel Antza, Xabier Alegria, Edorta Arana, Xipri Arbelbide, Karlos Argiñano, Gorka Arrese, Patxi Azpillaga, Mikel Arrieta, Juan Mari Arzak, Mikel Asurmendi, Jean Louis Davant, Elhuyar, Joxan Elozegi, Xarlo Etxezarreta, Xabier Euzkitze, Luis Fernandez, Fernan Goñi, Andres Gostin, Jimu Iturralde, Josu Landa, Juan Jose Lapitz, Xabier Lekuona, Xabier Lezeta, Emilio Lopez Adan, Mattin, Bego Montorio, Imanol Murua, Jaione Ogiza, Joxan Oiz, Eva Olaizola, Xabier Oleaga, Joxe Mari Ostolaza, Bota Punttuba, R.M. Sabaris, Joxemi Saizar, Carlos Santamaria, Jon Sarasua, Tala, Txillardegi, Iñaki Uribe, Iñaki Uriarte, Asisko Urmeneta, Pello Zubiria, Joxemi Zumalabe.

Hizkuntz arduraduna: Mikel Elorza.

Argazkiak: Aitor Bayo.

Diseinu eta montajea: Garbiñe Ubeda, Karlos Beristain.

Infografia: Beñat Azurmendi, Iñaki Martiarena.

Azala: Aitor Bayo, Garbiñe Ubeda.

Publizitatea: Josu Martikorena.

Promozioa: Jose Luis Olaziregi.

Administrazioa: Aitor Aznar.

D.L.: 80-1963.

Commission paritaire: 72562 E.

Helbidea: Industrialdea, 1 eta 2 pabiloiak. 20160 Lasarte-Oria. 114 Postakutxa Bilbo

Tfnoa: (943) 37 15 45, (94) 424 46 63.

Faxa: (943) 36 10 48.

Inprimategia eta Fotomekanika: ANTZA.

Goxatze garaiko gogortzeak

EUSKAL politikagintza izozturik eduki duen izotza urtzen hasi delarik, glaziazioaren amaiera Nafarroaraino iritsia dela dirudi. Eta ETAko presoenginguruko informazioaren eta EAJ-HB elkar hizketaren aldamenean UPN hartu dituen erabakiak agertu dira aste honetan ez bakarrik kronika batean nabarmentzeko gertakizun gisa, baizik eta baita historiaren orrietara pasako den urrats gisa ere. Gabriel Urralbururi heriotz kolpea eman diote Leitzarango autobidean hartu duten flexibilitatezko erabakiarekin, Nafarroan off-side eta Madrilgo aparatoaren aurrean ipurdia agerian duela utziz. Zer gehiago lor dezake gizon batek denbora gutxiagoan bere oposizioagandik, Bakearen Mahaia oposizioak berak hausten duela erakustera, elkar hizketarako gai ez dela

demonstratzen eta noizbait berekin Gobernu aurrerazale bat osatu behar omen zuten bi alderdiak ere eskueztatik kendu dizkiola aitortzen eramatea baino?

Aixitarteko bi ahizpen arteko pasabidea konpontzeraino ez da ausartu ordea Aizpunen alderdia, sozialistek muturreko bat bai baina abertzaleei beste bat emateko beharrak eraginda agian. Zezen berri bat atera diote horrela Juan Cruz Alliri, eta honek ez du bi bider pentsatu hurrengo kapotazoa nola eman: Arabatik eta Gipuzkoatik datozen autobideak batzen diren Etxeberriko alkatesak bere kezka agertzeko bilkura eskatu eta hamabi orduren buruan hartu du. Alliri bakarrik falta zaio gai honekin UPNri enkargu arriskutsuak ere konpontzeko gai dela erakustea, eta al-

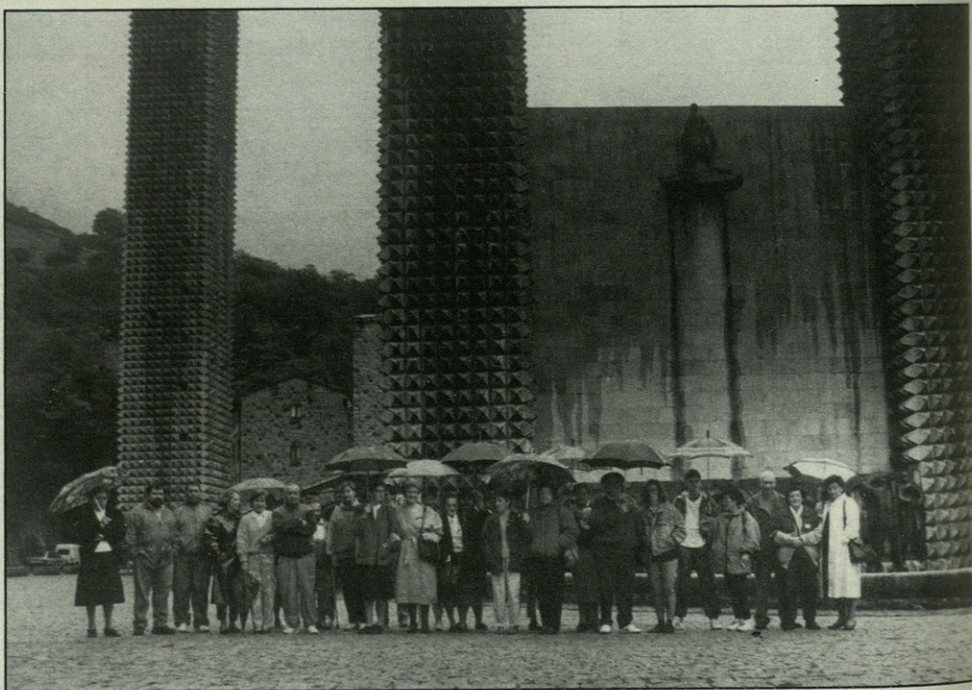
derdia gainean edukitzetik bere oinetan edukitzera pasatu daiteke.

KANARIETAKO El Salto del Negro dauden euskal presoek berengose grebari utzi diote, eta horretarako presondegiko zuzendaritzarekin egon den tratua bertsio ezberdinak eskaini zaizkigu. El Salto del Negroko aferarekin, dena dela, aspaldiko partez euskal gizartea bere presoek kezkatzen hasi dela ikusi da, hoztasun edo berotasun gehiagorekin bada ere bere erakunde eta indar gehienetan hitz egin da eta, horretaz. Mamira joatea eskatzen dute orain presoengosenideek, presoak Euskal Herriko espetxeetaraino ez ekartzekotan haien egoerak oso txarra izaten segiko duela salatuz. «Presoak Euskadira eskakizuna gero eta indar handiagoa

Senideak elkarrekin deituta, berrogeitamar bat lagun itxi dira Arantzazun, eta horietariko hainbatek gose grebari ekin dio. Hilaren

24ra bitartean iraungo duen protestaldi honek presoak Euskal Herrira ekar eraztea du helburu.

Bitartean, Eusko Legebiltzarreko Giza Eskubideen Batzordeak euskal preso politikoak ez presionatzeko eskatu eta bergizarteratze prozesuari heltzeko, presoek «ahalik eta askatasun handiena» izatea beharrezkoa dela adierazi zuen. (Argazkia: Ander Gillenea).

hartzen ari da, eta Arantzazun horren inguruan itxi eta gose greban dauden senitartekoei euskal partidu politikoek zor diete eskakizun hori egia bihurtzea.

IREKITZE eta goxatze giro horretan neke egiten da Euskal Presoen Kolektiboak Isidro Etxabe eta Jon Urrutia taldetik kanpo gelditu direla eta espulsatzen ikustea. Hain egoera txarrean bizi den talde baten barruan jarraera desberdinak daudenean, desberdintasun horiek lasai eztabaidatzeko baldintzarik ez dagoenean, edozein eztabaida kanpoko manipulazioen esku geratzen denean —inork ez al du presoen gutun pribatuaren filtrazioak geldierazteko adina indarrik?— eta presoen artean ez-

— Euskal Presoen Kolektiboak hartutako erabakiak, presoen arteko zatiketa usaina zabaldu duela aitortu beharko da ●

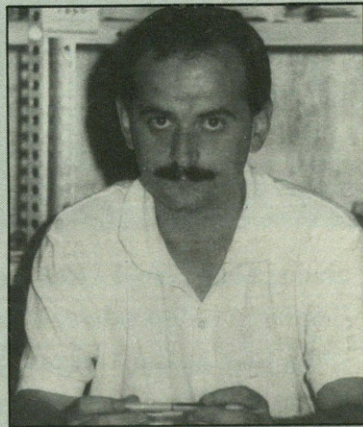
eztabaidatzen den gauzetako bat kanpoan beren alde dituztenekiko harremanak —abokatuekikoak horien artean— direnean, guzti hori horrela denean espulsioko ez dirudi irtenbide traumatikoa baizik iragartzen duenik. Duela gutxi Errefuxiatu Politikoen bozeramale den Joxe Manuel Pagoaga «Peixoto»-k presoen arteko eztabaidan nork arrazoin duen juzgatzeko gai ez dela deklaritzen zuen. Hitz horietan norbaitek konponbide nahi bat ulertu bazuen, aste honetako erabaki honek presoen arteko zatiketa usaina zabaldu dela aitortu beharko du.

Iñaki Zubiondo

E R D I Z E R D I

Taktismoen frenupean

A PENAS ezer berririk entzungo zuen inork Hernanin Bai Independentziari elkarteak antolatutako solasaldian HB, Zutik, EA eta EUEko ordezkariak esandakoen artean. Benetan berria giroa izan zen: mahai batean diskutitu dezaketela berriro gure partiduek, solasa bukatuta alboko ostatuan denek trago bat har dezaketela, berriro hasi gaitezkeela Herri honen etorkizunaz elkarrekin eztabaidatzen, eta antolakizun hartara bildu nahi izan ez zuen EAJ biharamonean elkartuko zela HBrekin Bilbon. Baina giro berri honetaz ere jadanik aski hitzegin dela esango nuke, eta hurrengo urratsak emateko garaia dela. Hernaniko abertzale ezagun batek galdetu zion Oliveriri azken orduan ea nola ulertzen den denok autodeterminazioaz ahoa berotu eta herri hartan gehiengo absolutua edukitzeko eskukada bat boto baino falta ez duen HB bazterturik PSOErekin elkartzea udala gobernatzeko. Konkretatzen hasteko garaia ere heldu bait da.

PELLO ZUBIRIA

«Egunkaria»ko zuzendaria

OLIVERIK bost puntu proposatu zituen abertzaleen batasun aldera jotzeko: biolentzia politikoa bukatu, autodeterminazio eskubidea, lurraldetasuna, politika industrial eta euskara. Ez da gaizki esana. Independentziatik, helburuetatik, abiatu bait zen Hernaniko mahaingurua. Eta biharamonean berriz orain arteko historiatik eta Euskal Herrian diren tresna eta erakunde desberdinen azterketatik partitu ziren berriz Bilbon EAJ eta HBren arteko elkarriketak. Denen estrategiak zehaztu, eztabaidatu eta elkarrengana hurbiltzeko posibilitateak markatu, hori dirudi azken aste hauetan mahai gainetan pausatzen den berrikuntza. Baina ondorengo urratsek are eta ausardia handiagoa eskatuko diete partaide guztiei, eta ez nuke pentsatu nahi mugimendu guzti hauek adiskide batek nahiko friboloki komentatzen zuen gisan Gipuzkoako Diputazioaren aurrekontuen gorabeherarekin soilik lotuak daudenik.

BELDURGARRIA suertatzen da alderdi eta indar politikoetan inertiak eta errutinak zer nolako zama ezartzen duten ohartzea. Ikusi behar da zenbat gorabehera pasa behar izan diren EAJko eta HBko ordezkariak bana Bilboko hotel batean elkartzera iristeko. Estrategiez hasi gara hizketan eta taktiken zama gerta daiteke dena pikutara biddaltzeko arriskurik handiena. Behar taktikoei erantzunez egiten dute lanik handiena politikako profesionalek, eta tapa-txulo lan horretatik ateraz gero sekulako bertigo sartzan zaie soinean. Buru-nagikeria, erosotasuna eta ezezagun den orori beldurra. Baina konpondu beharrekoak ere hain arazo odoltsuak izanik, norbaitek edukiko al du behar adinako intelijentzia eta adorerik.

Bai Independentziari elkarteak deituta, HB, EUE, EA eta Zutik bildu berri dira Hernanin

Independentziaren aitzakiaz abertzaleak estrategia bila

Paradoxa bada ere, EAJren eta HBren bilera egunaren bezperan, Euskal Herriaren independentziaren eta politikagintzaren estrategiaz ihardun zuten Joxe Austin Arrietak, Xabier Gurrutxagak, Inaxio Oliverik eta Joxe Iriarte 'Bikila'k. Joseba Egibarrek ezezkoa eman zion gonbiteari, alderdiak Bai Independentziari elkarteak antolatutako ekitaldietan parte ez hartzea erabakia bait dauka. Haren falta nabaria izan zen gaiak jorratzeko garaian, abertzalegoaren batasunaz hitz egiteko ezinbestekoa izaki. Mahainguruan denbora faltaz, eta orriotan espazio faltaz, horra laburpena.

PELLO ZUBIRIA.

Hernaniko Bai Independentziari taldeak lau puntu

zehaztu zituen mahainguru bonetarako gidoi gisa. Hauek lirateke banan ba-

nan erantzun beharreko lau puntu edo galdera horiek: Independentzia bai ala

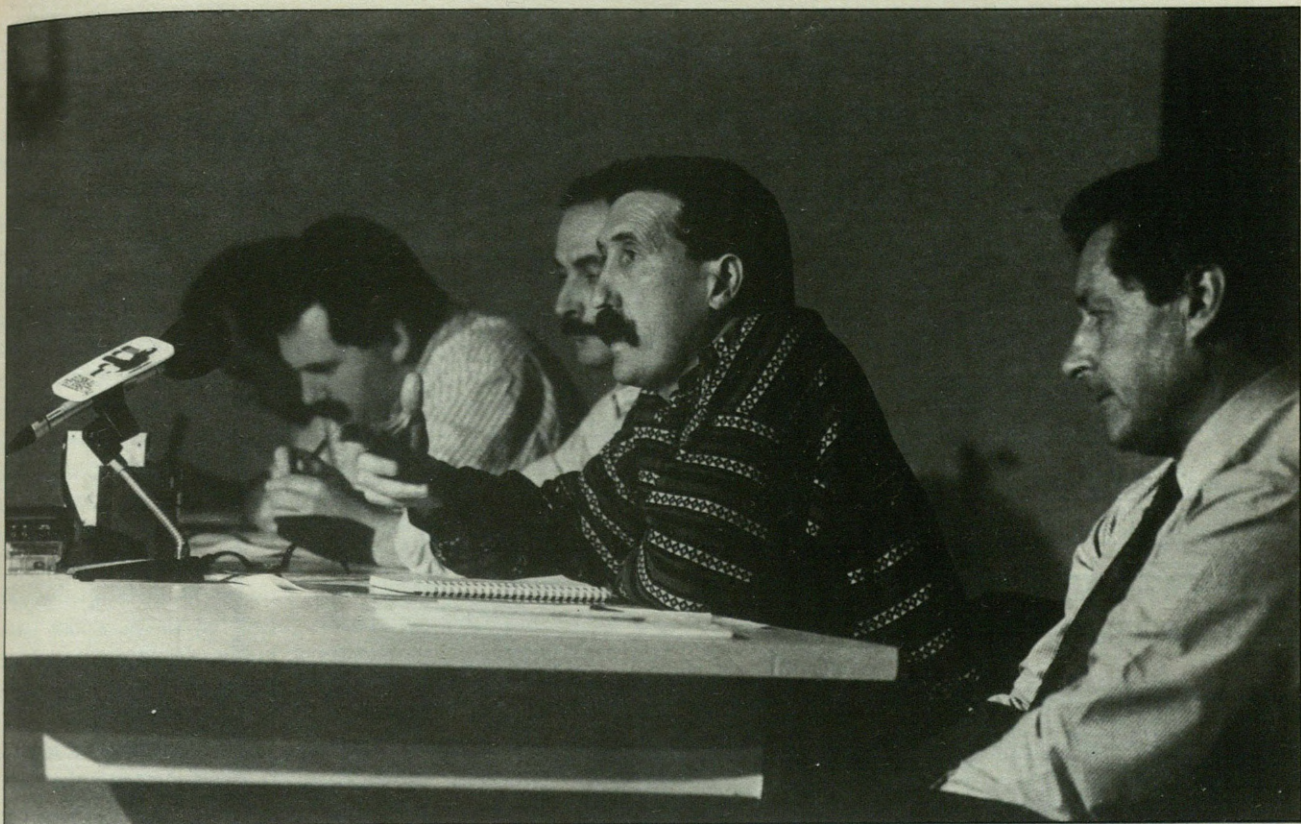
ez? Nor dago Euskal Herriaren independentzian ineresatuta? Jar al liteke epenik? Bide horretan zer laguntza edo zer barreman espero liteke inguruko estatu, nazio eta indarrengandik? Has gaitezen, beraz, lehenengoarekin.

J.A. ARRIETA. Independentziari bai. Bai bihotzak eta bai buruak eraginda. Bai, dudarik gabe. Arazoia aski ezaguna da: bescela, arrisku bizian dagoelako herriaren iraupena. Gure arazoak ez lirateke makiltxo magikoz jota bezala, instant batean konponduko. Independentzia lortuta, nahikoa lan izango dugu gure nortasunaren ezaugarriak berreskuratzen, gure herria eraikitzen, baina independentziarik gabe ezinezkoa izango da.

X. GURRUTXAGA. Independentziaz zer ulertzen den argitu beharko litzateke lehenik. Ez dugu lau oilarren arteko eztabaia sortu behar. Iritzi trukaketa

Ezkerretik eskubira, Joxe Austin Arrieta (HB), Xabier Gurrutxaga (EUE), Pello Zubiria (moderatzaileria), Joxe Iriarte 'Bikila' (Zutik) eta Inaxio Oliveri (EA).

Independentziaz zer ulertzen den, eta abertzalegoa batzeko minimoak zehaztea izan ziren luzeen jo zuten gaiak.

komeni zaigu, ea denon artean arrazoiak aberasten ditugun. Denok defenda bait genezake independentzia, baina aldi berean akaso gauza desberdinen alde ihardungo genuke. Independentzia derrigorrez estatu propioa sortzea bada, nik ez dut ezetz esango, baina ez naiz estatu berriak sortzeko zale. Euskaldunon areririk handienak, hain zuzen ere, estatuak izan bait dira. Berriak sortu baino, daudenak suntsitu egingo nituzke. Estatu Nazio berdintasuna apurtu egin nahi dut. Nazioa eta estatua berdindu zirenean, orduan ukatu zitzaizkigun euskaldunoi nazio eskubide historikoak. Independentzia herri honentzat nahi dugun botere politikoa berreskuratzea baldin bada, ni horren aldekoa naiz. Independentzia baino inportanteagotzat jotzen dut autodeterminazio eskubidea. Independentzia, estrategia

politiko gisa, ez zaigula komeni uste dut. Horren aurretik beste gauza batzuk konpondu behar ditugu, esate baterako lurraldetasunaren arazoa. Ezin da independentziaren estrategia zurea gehiengo den lekuetan bakarrik jarri. Independentziak Euskal Herriko lurralde guztietan zer babes duen ikusi beharko litzateke lehenik.

■ «Independentziak Europa mailako konfederakuntza bati lotuta egon behar du; horrekin ez dut esan nahi Maastrichten alde gaudenik» ●

JOXE IRIARTE 'BIKILA'

J. IRIARTE 'BIKILA'.

Gure ustez ere, independentzia garrantzitsua da behingoz, Frantziarekiko eta Espainiarekiko lehia hori kitatutzat emateko. Bi Estatu horien baitan, gure herria ez

da sekula subirano izango. Independentziari buruz hitz egitekotan, lehenik beste hainbat puntu zehaztu behar dira. Esate baterako, independentziaren azpian dagoen edukin sozioekonomikoa. Independentzia solidarioa nahi dut, bestetikiko zantzailea izango ez dena. Edukin soziala dugu tartean, beraz.

Bestalde, Xabier Gurrut

barmenak dira: Nafarroa eta EAE bananduta daude eta Iparralde ere han dago. Nik burujabetasuna nahi dut gure herriarentzat, baina edukin sozialari eta nazionalari dagokionez, nazio demokratikoa, sozialista eta zazpi herrialdeek beren borondatez osatutakoa nahi dut. Bestalde, independentziak ez du esan nahi isolamendua. Independentziak Europa mailako konfederakuntza bati lotuta egon behar du. Ez dut esan nahi Maastrichten alde gaudenik, baina bai konfederakuntzaren alde.

INAXIO OLIVERI.

Gure postura ere, independentziaren aldekoa da. Baina Europaren barruan ulertu behar da. Gainera, kontuan izan behar da gaur egungo estatuak beste egituratze bat izango dutela hemendik aurrera. Independentzia definitu beharko litzatekeela aipatu da. Euskaldunok

txagarekin ez nago konforme. Zer nolako nazioa nahi dugun zehaztu behar da. Zazpiak dira Euskal Herriko lurraldeak. Independentzia lurraldetasunari lotuta dago. Baina horren arazoak na-

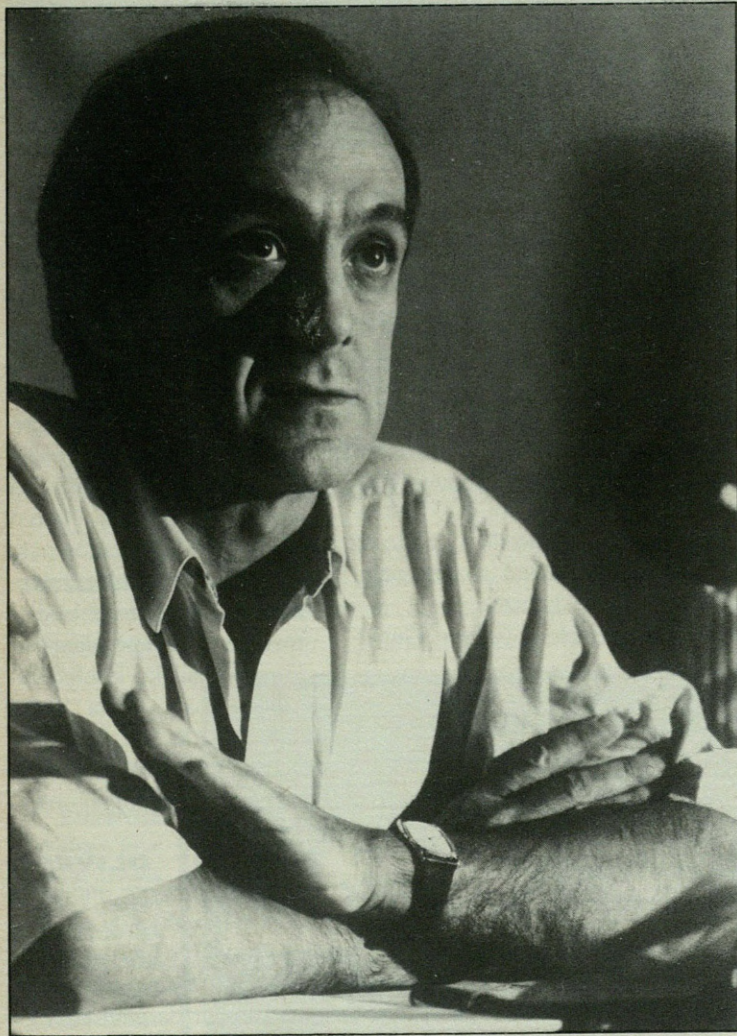
beste edozein herrik duen independentzia bera lortu behar dugu. Guk ere esku-bidea dugu gure buruaren jabe izateko, besteek duten bezala. Gure nortasuna mantentzeko botere politikoa behar dugu. Beste herriek botere politikoa duten bitartean gure nortasuna zalantzan egongo da beti. Ekonomian ditugun arazoak

konpontzeko botere politikoa behar dugu, eta ez dugu. Industri birmoldaketa helduta, Madrilén erabakitzen dira gauzak. Bestalde, abertzalegoari mezu didaktikoa zabaltzeko behar zaio. Kontzeptuok ezin ditugu alde batera utzi, jendea zupertu egin behar dugu.

PELLO ZUBIRIA. *Bi-garren galderara pasatu*

■ «Politikoki independentziarako estrategiarik ez dago. Euskal Herrian inork ez du Lituaniako planteamentua egin» ●

XABIER GURRUTXAGA

Joxe Austin Arrieta: «Independentzia lortuta, nahikoa lan izango dugu gure ezaugarriak berreskuratzen, baina independentziarik gabe ezinezkoa izango da».

aurretik, interesgarriak izan daitezkeen lau gauza aipatuko nituzke. Estaturik gabeko formaren bat aipatu izan da. Hori konkretatzeari heldu beharko diogu. Estatu guztiak suntsitzea ere aipatu da. Nola egin liteke hori? Eta azkenik, autodeterminazioa eta independentzia elkarren kontra bezala agertu dira. Autodeterminazioa dela eta, Eusko Legebiltzarrean aldarrikapena egin zen. Babiliorik izan al du edo beste bideren bat beharko da? Horiek aipatuta, bigarren galderari ekin-gio diogu. Nor dago independentzia, subiranotasuna, autodeterminazioa edo delako horretan interesatuta? Gehiengo abertzale bat badela esaten denean, zertan konkretatzen da?

J.A. ARRIETA.

Lehen-go galderaren hariari jarraituta, guk independentzia standard eta homologarria nahi dugu, Danimarkaren parekoa, esate baterako. Beti miretsi izan dut pentsamendu anarkista, baina historiaren fase honetan oraindik estatu baten premia beharrezkoa dugu. Beraz, independentzia horrela ulertuta, interesatua nor ote dagoen zehaztu beharko nuke. Eliminazioz, ez daude interesatuta bi estatu zantpatzaileen estrukturan interes ekonomikoak dituztenak. Euskal burgesia handia, adibidez. Gaur sortzen ari diren alderdi erregionalista horiek ere ez daude interesatuta. Burgesia ttipiak, behar bada,

ekonomikoki oraindik ez du premia handiegirik horrelako pauso bat emateko. Baina, bestalde, gero eta pobretuago eta babesik gabe dauden neurrian, interes ekonomikoengatik gero eta interesatuagoak egon litezke, itxaropenezko proiektu bati heltzeko. Populazioaren gehiengoak, nere ustez, interesa izan lezake esperantzaz berri horretan, beren interesak aintzakotzat hartuko dituzten markoan. Interesatuta egon litezke herriaren naziotasunean sinesten duten pertsonak. Ezin aipatu gabe utzi gure kulturaren historia eta gure hizkuntza. Potentzialtasuna ukazina da, behintzat.

X. GURRUTXAGA.

Galdera honek ere, aldez aurretikako azalpena behar du. Zein ote dagoen interesatuta formulatzea erraza da, baina erantzutea oso zaila, interesa zehazten ez bada. Maila desberdinak daude. Nere ustez, galderak beste bat beharko luke izan: politikoki independentziarako estrategiarik ba al da gaur egun? Nere ustez, ez dago. Dauden estrategiak autodeterminaziorako, eta estatutu nazional baterako daude diseinatuta. Euskal Herrian inork ez du Lituaniako planteamentua egin. Alegia, estatu propioa sortzeko moduko estrategia. Batzuek Autonomi Estatutuaren bitartek jo dute. Horretatik kanpo geratu direnek ez dute independentziaren estrategia planteatu. Autonomi estatutu nazionalaren bidea aipatu izan dute, baina hori ez da independentziaren estrategia. Ez da kritika, dagoena da. Euskal Herriaren % 90 sentimentalki ezezik politikoki ere independentziarekin balitz, agian estrategiarik izango genuke gaurdanik. Beste lehentasun

batzuk ditugu, ordea. Gainera, kultur munduak ere ez du interes hori nabarmendu.

Bigarren parteari helduz, estrategia desberdinak daude, helburu politiko desberdinak ditugu. Gustatuko litzaidake EAJ hemen egotea. HBrekin subiranotasunaren eztabaidan aritzea eta gobernuan PSOErekin egotea nola uztartzen dituen jakin nahiko nuke. Pluraltasun handia dago abertzaleen artean, baina zatiketa moduan adierazten da, eta hori kaltegarria da. Gure erronka zera da: posible al da batasun minimorik abertzaleen artean?

J. IRIARTE 'BIKILA'.

Independentziaren alde dago hala azaldu dena, beste guztia espekulazioa da. Nork azaldu duen bere burua independentziaren alde frogatu liteke. Jendeak eta alderdiek asmo hori azaldu dute, baina horrek izana eta izenaren arteko desberdintasun bera suposatzen du. Independentziarekin, euskararekin gertatzen gauza bera gertatzen da. Jendeari euskararen alde ba ote dagoen galdetuz gero, erdarazale amorratuek ezik, inork gutxik esango du ezetz. Baina ikasi ote duen galdetuz gero... atxakia besterik ez: oso zaila da, asko kostatzen da.... Independentziaren alde jende asko dago, baina nori dagokion esatea beste kupeleko sagardoa dugu.

Gurrutxagak arrazoi du estrategia nabarmentzen duenean, baina ez nago erantzunarekin konforme. Ez dakigu zer bidek eramango gaituen independentzia-
ra, baina argitu beharreko

Inaxio Oliveri: «Diputazioetako, udaletako eta Eusko Jaurlaritzako gaur egungo binomioak puskatu behar ditugu, bestela ez dago aurrera egiterik. Liderazgo abertzalea lortu behar da».

gauzak asko dira. Independentzia lortzea ez da posible Espainiako Konstituzioaren pean. Eta, errespetoz, Gernikako Estatutua gauzatu zenean, independentziaren bidea alde batera utzi zen. Hemengo indar politikoak, subiranotasunaren alde egon behar zutenak batez ere, banandu egin ziren, eta Estatu espainiarra indartu egin zen. Hori dela eta, indar errepresiboak, esate baterako, legalizatzen joan dira. Eusko Legebiltzarrak keinu

nago Gurrutxagarekin guztiz konforme. Abertzalegoak badu interesa, ez du akaso estategiarik baina ahalik eta botere politiko handiena lortu nahi du. Abertzalegoak independentziarantz jo nahi duela iruditzen zait.

Bikilarekin ere ez nago ados. Inork ez zuen Eusko Legebiltzarrean esan autodeterminazio eskubidea eskuratu nahi ez zenik. Autodeterminazioa autogobernuaren bitartez lortu behar zela esan zen han. Momen-

badago, hemengo egoera eta Esloveniako berdina ez direlako da. Iparraldean % 10 da abertzalea, Nafarroan % 30 eta gainera gizartea desestrukturatuta dago. Beraz, ezin da horrelakorik planteatu gaur egun. Interesatuak, autogobernua handitu nahi dutenak dira. Eta gainera, autogobernu horren helburua, beste estatuek duten burujabetasuna izatea dela diogunak.

EAEn, gehiengo soziologikoa eta gehiengo politikoa zehaztu behar dira. Gehiengo soziala gehiengo politiko bilakatu behar da. Hori da guk dugun arazorik handiena. Analisi bateraturik egiten ez bada, estrategia amankomunik sortzen ez bada, ezer gutxi aurreratuko da autogobernuaren bidean, eta gutxiago independentziaren bidean. Instituzioen gidaritza lortzea guztiz beharrezkoa da helburu hori lortzeko. Diputazioetako, udaletako eta Eusko Jaurlaritzako gaur egungo binomioak puskatu behar ditu-

«Abertzalegoak ez du akaso estategiarik, baina ahalik eta botere politiko handiena lortu nahi du» ●

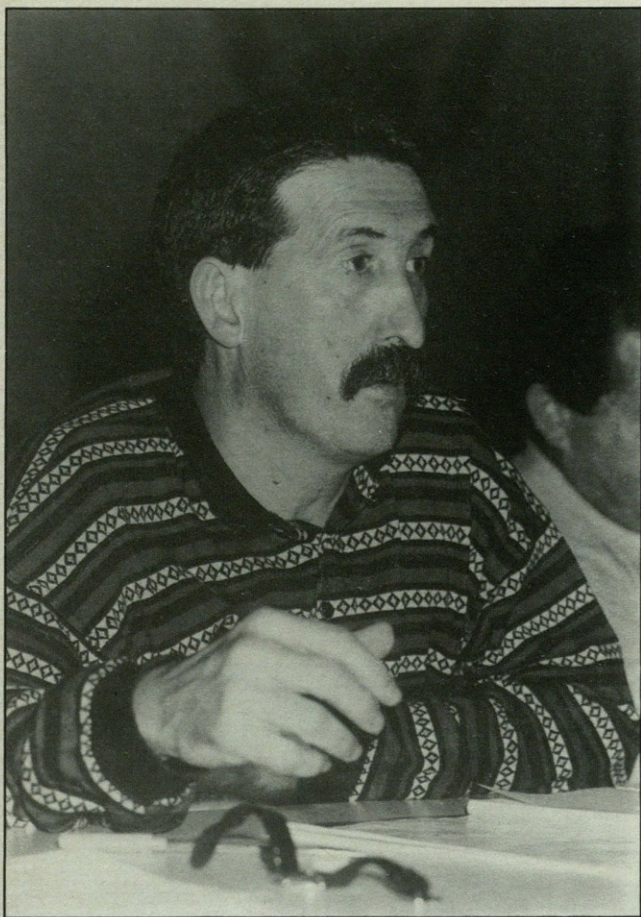
INAXIO OLIVERI

hutsal horrekin ez zuen autodeterminazioa bultzatu. Eskatu egin zen, baina aldi berean, gaur egun ez dela eskuratu nahi esateak ez du zentzurik.

INAXIO OLIVERI. Ez

tuak inportanteak dira, noski. Eta batzuetan, interesgarriagoa da Eusko Legebiltzarrak, zuk nahi duzuna baino, ahal daitekeena aldarrikatzea.

Bestalde, estategiarik ez

Joxe Iriarte 'Bikila': «Gernikako Estatutua gauzatu zenean, independentziaren bidea alde batera utzi zen».

gu, bestela ez dago aurrera egiterik. Liderazgo abertzalea lortu behar da.

PELLO ZUBIRIA. *Hirugarren galderara pasatu aurretik, aldaketa proposatuko nuke. Independentziari buruz hitz egin dugu, baina badirudi gai bera azaltzen dela behin eta berriro: zein minimoen inguruan bil daiteke abertzaleen gebiengoa? Eperik jar al daiteke?*

X. GURRUTXAGA. Posible al da abertzale iza-

nik autodeterminazio eskubidea defendatuz, Autonomi Estatutuaren alde jokatu genuenok, eta Autonomi Estatutua onartu ez eta autodeterminazio eskubideari lehentasuna ematen zioten sektoreak azken hamabost urteetan izan ditugun iritzi desberdintasun hori, datorren hamarkada honetan batasun moduan azaltzea eta ez zatiketa moduan? akordioa ez da teoria mailan bakarrik lortu behar. Praktikan jartzeko moduko tratua

behar du izan. Guk, Aberri Egunean, hori posible zela esan genuen. Autogobernutik harantz jo behar da, eta autogobernua autodeterminazio eskubidearekin lotu behar dugu. Eusko Legebiltzarrak egindako aldarrikapen horren inguruan akordioa gauzatzea posible ikusten dugu EUEkook. Zaila ikusten dugu Espainiako Konstituzioa aldatzea, baina autodeterminazioak badu dimentsio politikoa. 1992an, eskubide hori, gure arbasoen «pase forala» da. Autogobernurako dugun defentsa mekanismorik inportanteena autodeterminazioaren praktika politikoa da. Zailtasun handiegirik gabe, akordioa lortu dezakete alderdiek. Baina horrek, alderdi bakoitzaren batasunak baldintzatzen ditu. Horregatik, inportantea litzateke EAJ hemen egotea.

PELLO ZUBIRIA. *Nola lotu, beraz, KAS alternatibatik edo Autonomi Estatutua ez onartzetik datozenak eta beste bidetik datozenak. Zeintzuk dira minimo horiek?*

J. A. ARRIETA. Oinarri amankomun horretarako oraindik urrats asko eman behar ditugu. Interesgarria iruditu zait planteamendua: bai Autonomi Estatutuaren alde zaudetenok eta bai beste bidearen apustua egin genuenok eguneroko politikan zeren inguruan bil ote gaitezkeen zehaztea. Horrela esanda interesgarria iruditu zait. Baina egungo instituzioei erabateko garrantia emanik, planteamendu guztia aldatzen hasten da. Beti esan izan dugu joko honetan karta sortak tranpa duela. Beti eskutik dena, ez dela gure herria. Erabaki inportanteak ezin ditugunez guk hartu, karta sorta hori apurtu egin behar da, eta

beste berri bat ekarri.

Ez dut uste, Xabier, hain borobil esan litekeenik independentziarako estrategiarik inork ez duela. Hori ekinbide politikoaren egunerokoaren benetako motorea izan da independentzia. Estatutu berria lantzea ez dago independentziaren asmoari kontrajarria. Euskal Estatu autonomia planteatzen genuen.

Bestalde, subiranotasunari buruzko oinarriak biplanteatzea eta PSOEren gobernua egotea biak batera egitea nola ote den posible galdetu da. Ez noa erantzun petorik emateko. Elkar hizketa hori jaio berria da, eta auskalo zer eman lezakeen. Normaltasunez hartu beharreko kontaktuak dira. Ez dira bere onetik edo txarretik atera behar. Norbaitek EAJren ohizko eskizofrenia politiko horrek harritzen ez ote nauen galdetuko balu, ohituta gauzala erantzungo nioke. Egun batean gauza bat eta hurrengoan beste bat esate hori maiz ikusi dugula. Ikusiko da zer gertatzen den.

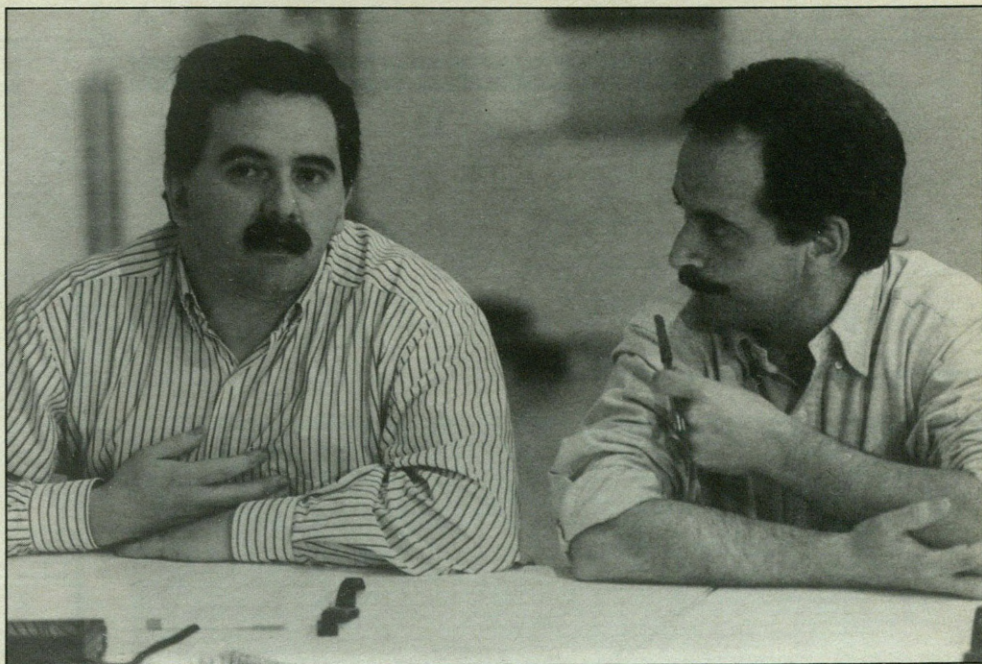
Badakit hau ez dela Lituania, baina Letoniatik hurbilxeago egon gintezke. Nahiago nuke gure egoera homogeneoagoa izatea, baina hainbeste gutxiesteko ere ez da. Egin dezagun hori dagokion politika. Baina ez dezagun errealtatea ezkutu, askotan egin ohi den bezala. Eusko Legebiltzarreko nahikoa hutsala izan zen, eta bait zen Euskal Herria zein den ere zehazten.

J. IRIARTE 'BIKILA'. Bi gauza aipatu nahi ditut. Eperik ez daiteke jar. Zientzia fikzioa litzateke. Baina historiak erakusten duenez, Ekialdeari begira batez ere, inperioaren krisia handia izan da. Inperioak ez du ahalmenik izan herri txikiak

■ «Beti esan izan dugu joko honetan karta sortak tranpa duela; Beti eskutik dena, ez dela gure herria» ●

JOXE AUSTIN ARRIETA

geratzeko. Gauza bat da zer egin behar ote den estatua horrela geldiarazteko. Bestalde kontuan izan behar da mugimendu nazionala indartsua izan dela, edozertarako prest zegoela. Zer egin da Euskal Herrian bi baldintza horiek aurrera eramateko? Indar politiko gehienei, Estatuarekiko eta Legearekiko gehiegizko errespetoa leporatzen diet. Horregatik, Estatuak trantsizio garaiko krisia gainditu egin du, indartsu dago. Gauza bera gertatuko da Europako joko horretan, Maastrichteko egitura horren legaltasuna bere horretan onartzen bada gauza guztietan. Oliverik, industriaren krisian Madrilek agintzen duela eta erantzuteko botererik ez dugula esan du. Hori egiaren laurdena ere ez da. Birmoldaketa Maastrichten dago antolatuta. Eta hemengo kapitalisten onespina izan dute. Arazo hauek, dauden zailtasunak agerian jartzen dizkigute, eta EAJri PSOErekin joatea zergatik interesatzen

Xabier Gurrutxaga: «Independentzia estatu propioa sortzea bada, ez dut ezetz esango, baina berriak sortu baino, dauden estatuak suntsituko nituzke».

■ «Estatu Nazio berdintasuna apurtu egin nahi dut; horrela ukatu bait zitzaizkigun euskaldunoi nazio eskubide historikoak» ●

XABIER GURRUTXAGA

zaion azaltzen digute: interese materialeri lotuta daude erabat. Hor hasten dira gure arazoak.

Posible al da abertzaleen batasuna? Gehiengo abertzaleak Espainiako Konstituzioa aldatzeko deituko balu, nere alderdiak ez luke arazorik izango alde egoteko. Baina, zergatik ez da gertatzen? Aipatutako horiek dira arazoak, subiranotasunaren bidea oztopatzen dutenak. Kontzeptuak egu-

neroko gauzetan galtzen dira. Oso inportantea da egin nahi dugun etxea bere edukin sozial eta guzti definitzea. Garai batean, lehenik etxea egin behar zela esaten zitzaigun, etxearen kolorea gerora erabakiko zela. Baina hori amarru egitea da. Hobe

da aldekoak zeintzun diren esatea, abertzale guztiak edo ezker guztia batzea baino. Interes desberdinak direla medio, hori ez bait da posible.

INAXIO OLIVERI. Galderari erantzun beharrean, lagunei entzunda burura datozkidanak esango ditut. Estrategiak eta asmoak ez dira berdinak. Politika egiterakoan, zoritxarrez edo zorionez, errealitate baten barruan bizi behar du-

gu. Maastricht gustatu ala ez gustatu, Europak bide batetik jo du eta guk nekez aldatuko dugu. Izatez gero, ahalik eta eraginik handiena izatea lortu beharko dugu, gure ahotsa ahalik eta ozenen entzun dadin. Baina Europa handi horretan egiten ari diren estrukturalazioak aldatu ahal izango dugula pentsatzea ez da erreala.

Aipatu denez, Estatutuari baiezkotzea ala ezezko esatea da abertzalegoa elkarrekin lan egiteko oztoporik handiena. Neri ez zait horrela iruditzen. Asmatu ala ez asmatu, abertzalegoaren zati handi batek bide horretatik jo zuen. Horrek hainbat fruitu eman du, eta beste asko ez ditu eman. Behar bada, une honetan bide hori nahikoa agortuta egon daiteke, baina eztabaida gunea horretan zehazten bada, ez dugu elkarrekin lanik sekula egingo.

Ez zait iruditzen legaltasunari bakarrik erreparatzen diogunik. Keinuak ere garrantzitsuak izaten dira. Eusko Legebiltzarrean aldarri-

katutakoa Madrilek onartzea zaila izango da, baina inportantea da herriaren ordezkari gehiengoak autodeterminazio eskubidearen alde dagoela ozen esatea. Gero, elkarlana ezinbestekoa izango da, baldin eta aurrera jo nahi badugu. Horretarako baldintza minimoak zehaztu beharko lirateke. Nere ustez, bost dira baldintza horiek. Bat: biolentziaren arazoa gainditu beharra dago. Bi: autodeterminazioaren inguruan bil gaitezke. Hiru: ahalegin handia egin beharko genuke industriaren krisia gainditzeko. Lau: euskararen inguruan lan egin genezake elkarrekin. Bost: helburu konkretuak jarri egin behar dira, nahiz eta horietan Nafarroa eta Iparraldeak kolokan geratu. Horiekin harremanak sendotzera jo behar da. Bost puntu horien artan bada elkarrekin lan egiteko aukerarik.

Garbiñe Ubeda
Aitor Bayo

E Z P A L A K

■ 1.600 MILIOI PEZETA ERTZAINTZAREN KOMISALDEGIAK ERAIKITZEKO

EUSKO Jaurlaritzako Barne Kontseilaritzak 1.600 milioi pezeta (800 milioi libera inguru) erabiliko ditu Bizkaian eta Gipuzkoan Ertzaintzaren komisaldegia berriak zabaltzeko. Aurten, bi komisaldegia zabalduko dituzte Gipuzkoan, bat Irunen eta Donostiako Benta Berri auzoan bestea. Bizkaian, berri, Basaurin, Muskizen eta Sestaon jarriko dituzte komisaldegia berriak.

■ 32.000 SINADURA MIÑOIAK ERTZAINTZAN SARTZEAREN KONTRA

UNIDAD Alavesako ordezkariak Miñoiak Ertzaintzan ez sartzeko 32.000 sinadura aurkeztu dituzte Eusko Legebiltzarrean. Tramitean dagoen Polizia

Legearen proiektuak dienez, foru poliziok Ertzaintzaren atala bihurtuko lirateke. Sinadurak entregatzerakoan, Pablo Mosquera UAko idazkari nagusiak, «Arabako Miñoiek foru instituzioa izaten segitu behar dutela» esan zuen, eta «Arabako Batzar Nagusiek kontrolatu» behar dituztela.

■ RAMON JAUREGIREN KONTRAKO KEREILA

JEAN François Blanco Unai Paroten abokatuak justizi salaketa bat eskatu du Baionako auzitegian Espainiako Espetxeen Zuzendaritzaren aurka, «Unai Paroti egin zaizkion torturen-gatik», eta baita Ramon Jauregi EAeko PSOEko buruaren kontra ere, «tortura horietara bultzatzeagatik». Balnco abokatuak eta Unai Paroten senideek salatu zuten, traba besterik ez zaie jartzen, «batik bat espetxearen urrutitasunagatik; guztira 1.200 kilometro bait daude Baiona eta Puerto Santa Maria presondegiaren artean».

Z
I
T
H
I
T
Z
E
Z
T
I
H

«Europako beste edozein gizartek bizi dituen antzerako arazoak bizi ditugureak, baina berezitasun bat bada: bada herri kontzientzia bat, nazio arazoa deitzen dena, eta horri ez zaio oraindik konponbiderik eman. Abaleginak egin dira, baina konpondu gabe dirau».

Joxe Manuel Pagoaga 'Peixoto', Errefuxiatu Politikoen Komiteko bozeramailea. Egunkaria, 92-V-31.

«Gatazka konpontzeko negoziaketaren oinarri sendo bakarra, ETA eta Gobernuaren arteko marko da».

ETA. Egin, 92-VI-4.

«Martxa bonetan, Nafarroako Goboernuko exekutiboak lapitzen bat erosteko ere, legebiltzarrerara jo beharko du lehenik».

Miguel Sanz, Nafarroako Gobernu lehendakariordea. Diario de Navarra, 92-VI-2.

G O R D E T Z E K O A K

ALCALA KASUA ATZERATU EGIN DUTE

JOSU Muguruzaren hilketaren auzia atzeratu egin du Madrileko Entzutegi Nazionaleko epaimahaiak, frogak eskatu nahi direlako prozesatuaren defentsarako. Angel Duce, Ricardo Sáenz de Ynestrillas, Yolanda González eta José Hernández Bartoloméren aurkako epaiketa uda baino lehen ez da egingo. Entzutegiari ez zaio bidezkoa iruditzen Estatuari ardura subsidiarioa eskatzea.

K A R T A J O K O A N

«Felipe Gonzálezek EAJ eta HBren arteko elkar bizketak baimentzen dituela uste dut».

Jaime Mayor Oreja, PPko EAEko idazkaria.
ABC, 92-VI-3.

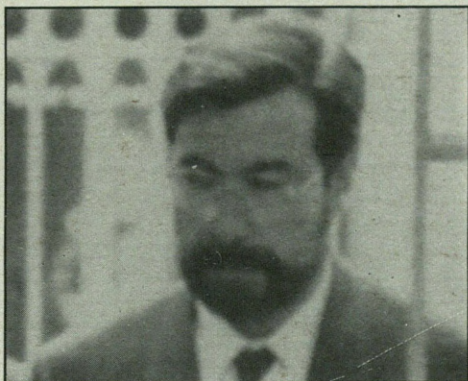
«Madriletik dirua lortzeak luze jotzen du eta barreman oso onak euki behar izaten dira horretarako».

Odon Elorza, Donostiako alkatea.
Deia, 92-VI-1.

«Nabiz eta kaleko laguntza izan, gogorra da gartzela barruko bizia».

Joseba Lazkano, Insumiso espetxeratua.
Egunkaria, 92-VI-3.

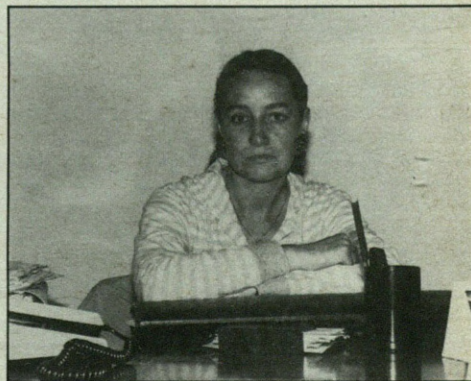
en bido...

ANTONI ASUNCION

El Salto del Negroko presoek gose grebari utzi ziote. Espetxeko Zuzendaritzarekin akordio batera heldu zirelako, nonbait. Baina Espetxe Erakundeetako Idazkaritza Nagusiak ukatu egin du halakorik gertatu denik. Antoni Asuncionek faltsutat jo ditu Amnistiaren Aldeko Batzordeek iragarritakoa. Haren ustez, aipatzen diren akordioaren puntuak lehenengo graduako presoek ere aitortzen zaizkien eskubideak dira. Bere ustez, «guzti bonek, ETAk programatutako kanpaina sistematiko bonek, etengabe lis-karrak eragiteko sortua da» ●

...ordago!

JONE GOIRIZELAIA

HBko Mahai Nazionaleko kideak El Salto del Negron akordiorik izan dela frogatu nahi izan du. Akordioa martxoan lortutako berrera da, baina «hitza ez betetzeko ohitura duenez, oraingo honetan beste pertsona batzuek berretsi dute akordio hori, hain zuzen ere, Espetxeko medikuak eta Arantza Zulueta abokatuak. Bestalde keinu bat eskatu zitzaion Zuzendaritzari eta bete du. Preso bakoitzari berea itzuli zaio, eta erretentuta zeuzkatenak, prentsa eta gutunak, eman egin dizkiete. Horra beraz, Asuncionen gezurra agerian.

Erroma, Maastricht... eta gero?

MAASTRICHT-EN guztia ondo lotuta geratu zela zirudien. Itxura hori saldu ziguten bederen. Egia da akordio nagusiak gobernuak pentsatu bezala atera zirela, baina horixe, gobernuak pentsatu bezala. Danimarkako ezetzak (% 50,7 ezezkoak eta % 49,3 baiezkoak), ordea, hiritarren benetan zer pentsatzen duten airean utzi dute. Lehendik ere aipatzen zen —Europako Legebiltzarreak ere salatu izan du— Tratatuaren edukiaz gain, gobernuak euren kasa egiten ari zirela tratatua. Orain Europaren eraikuntza zalapartatsuak bere lehenbiziko zartatekoa hartu du Danimarkaren eskutik.

Lehenbiziko egunetan nahaspila handiegia izan da, ez zen horrelakorik espero, eta europar agintariek zer eginaren zurrumbiloan geratu dira lehenbiziko uneetan. Maastirchteko akordioek ahobatasuna eskatzen dute eta, berez, ezin izango litzateke jarraitu europar batasunaren prozesuarekin. Edo Danimarka atzean utzi, ala barruan geratu ahal izan dadin konponketa juridikoren bati heldu. Bigarrena gauzatuko bide da, baina horrek bere denbora beharko du. Possible da danimarkarrei, britainiarrei bezala, zenbait abantail eskaintzea, hots, akordio batzuetatik kanpo gertatzeko aukera eskaintzea. Baina ho-

rrek Alemania eta Frantziak diseinutako batasun prozesua guztiz geldotzearen arriskua ekar lezake, beste estatu batzuek ere bide beretik jo dezaketelako. Batek daki orduan zein batasun mota eratuko litzatekeen, baina ez behintzat Frantzia eta Alemaniak diseinatutakoa.

Europak lehenago ere izurrite ugari pairatu izan du, eta honakoan ere danimarkarren gaitza auskalo noraino zabal litekeen. Maastirchteko trenak Irlandan du hurrengo geltokia, ekainaren 18an, eta bertan ikusiko da aurrera jarraitzeko moduan dagoen, ala bere bidea jarraitzeko errekin desberdinen bat bota beharko dioten. Irlandar herritarren esku dago. Itxaropenak izan onak dira, baina lehen ere bai.

Oraindik ere Slobodan Milosevic serbiar lehendakariak populazioaren ehuneko handi bat bere alde duela eman dute jakitera Jugoslavian (Serbia eta Montenegro) burututako azken hauteskundeak. Egia esan hauteskunde nahaspilatsu samarrak izan dira eta oposizioak, eliza ortodoxoak eta nazioarteko komunitateak ez dituzte onartu. Hala ere, Milosevicek duen indarra erakutsi du. Baina, noiz arte iraungo dio indar horrek? Erantzuna eragile

desberdinen arabera dago, guztiak gerrarekin zerikusirik dutenak. Ikusteko dago NBE eta EKren enbarguak zer eragin izango duen, serbiarrak noraino eusteko prest dauden. Halaber, kontuan hartu behar dira Bosnia eta Kroazian lorturiko emaitzak. Serbia Handiaren lurralde ugari berreskuratu ditu, eta guzjak horrela jarraitzen badute eta nazioarteko komunitateak lurralde horietan eskusartze gehiegirik egiten ez badu, Milosevic puntu garrantzitsu batekin itzuliko da etxera. Azkenik, ikusi beharko da serbiar oposizioa zein indartsu dagoen, baina ez dirudi Milosevic alde horretatik eror daitekeenik.

markarren erabakia. Austria eta Suitzakoek alderantziz; hauen arabera ezezeko honek estatu txikien posizioa handien aurrean indartzeko balio du, eta europar batasun desberdina eta azkarragoa ekar lezake.

Azkenik, emaitzak berriro airean utzi dutena, legebiltzarre eta exekutiboek erabateko boterea edukitzea-rena izan da. Konstituzio guztien esanetan subiranotasuna herriarengan dago, baina gero —eta gero eta gehiago gainera— legebiltzarrea da erabakitzen duena, eta beraz alderdiek.

— **Herrialde garatuetao gizakiok azpigaratuetaoak zapaltzen ditugu, eta hori konpondu ezean, nekez konpon ditzakegu lur eta zeruko gainerakoak ●**

LURRAK bere gaitzekin jarraitu beharko du. Baina, tira, Rio de Janeiroko gailuerretik ere ez zen gauza gehiegirik ateratzea espero. Kontzientziazio mailaren igoeran eragina izan badu, akaso nahiko. Dena den, kontzientzia gaitzak benetan ikutu arte ezkutuan mantentzen da sarritan. Kontua, beraz, gaitzak herrialde garatueta indar gehiagok noiz iritsiko den horretan datza.

Espero bezala, EEBB galga eta inposaketaren makilak eraman ditu besapean. Gero eta nabarmenagoa da, arazo ekologikoak mundutarron elkar begirunean oinarrituta daudela. Eta gaur egun herrialde garatuetao gizakiok azpigaratuetaoak zapaltzen ditutu. Hori konpondu ezean, nekez konponduko ditugu lur eta zeruko gainerakoak.

Lukas Martinez

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

Lurrikara daniarra

B **RUSSELAN** nengoela suertatu zen daniarren erreferenduma, eta horrek eman zidan aukera, bai eurokraten erreakzio bildurtua aztertzeko, baita daniarren ezetzaren arrazoia kontrastatu ahal izateko ere.

Danimarkan eta Komunitate Europearrari buruz egindako hirugarren erreferenduma izan da berau; lehena 1972an egin zuten, Komunitatera sartu ala ez erabakitzeo (% 56 baietza): hurrengo 1986an izan zuten.

Akta Bakarraz, orduan jeitsi egin zen baietza kopurua (% 42), abstentzioa igoaz (% 25). Eta hirugarren honetan, ezetza izan da nagusi, ezaguna denez.

KARMELO LANDA

HBko europarlamentaria

BAINA zer dela eta? Horri erantzutea ez da erraza, jakina, baina zenbait argitasun aurki daiteke ondoko gertaeretan: Komunitatera sartu orduko, Danimarkak abeltzaintza oso aberatsa bazuen ere, ondorengo politika komunitarioak hura arras murriztu du, gaur egun Alemaniatik esnea inportatzen dutelarik; nekazaritzan, berau oso aurreratua bada ere, jabego-kontzentrazioa handia gertatu da azken urteotan. Langabezia gehitu egin da, lurralde haietarako asaldagarria den % 10 bete arte.

Baina arrazoi politikoez ere badute bere partea: Alemaniaren indartzea bereziki faktore beldurgarria gertatu da daniarrentzat. Bruselako eurokratek mesfidantza sortzen dute, urrun izateaz aparte, azkenaldian egitura politiko militarista, Estatu nagusien menpekoea eta interbentzionista proposatzen dutelako.

Erreferenduma baino egun batzu lehenago, maiatzaren 12an hain zuzen, egin zuten Maastrichteko Tratatuari buruzko botazioa Parlamentuan, eta 130 parlamentari baietza eman zion, 25 ezetza eta 20 abstenitu egin ziren. Are gehiago, erreferendumaren baietza eskatu zuten bai Gobernua eta oposizioko partidu 'nagusiek', hauei lotutako sindikatuak, eta baita komunikabide ia guztiek ere.

ORDEZKATZE politiko 'ofizialen' krisia oso nabarmena agertu da, beraz. Egia bada ere erreferendumaren emaitzak oso ustekabeen harri-patu duela kasta politikoa, azkar saiatu da berau ondorioak mugatu eta arazoa Danimarkako mugetara murrizten. Baina zilegi da gaur galdetzea ea daniarren jarrera hori ez ote den, neurri batean bederen, komunitateko beste herri eta biztanleengana ere hedatzen. Egia da Estatu gehienetan ez dela erraz kanporatu ahal izango, ez baitute erreferendumik antolatuko, Irlanda eta Frantzia salbu. Baina oraintsu gurean izandako greba orokorra, ez al da, sakonean, Estatuaren politika dirigista horren aurkako agerpena? Ea nork argitzen digun hori. Ez, behintzat, eurokraten egunotako 'erreakzio irmoak'.

Rayen Kwyeh, Maputxeen Autonomiarako Mugimenduaren mezularia:

«Autodeterminazioak bakarrik ziurta dezake gure herriaren etorkizuna»

Espainiarrak Abya Yala-ra heldu zireneko V Mendeurrena ospatzen ei da aurten. Bi munduen birraurkikuntza omen da. Rayen Kwyeh indigena maputxeak, ordea, bere herriaren gorabeherak zabalduz, aurkikuntza haren ondorioak agerian uzten ditu. Txile eta Argentina artean banatuta dagoen herri maputxearen egungo nondik norakoak azaltzen dizkigu bere berba patxadatsuarekin. Bizi gura duen herriaren soinu baikorrez apaindutako berbak.

RAYEN Kwyeh, herri maputxearen mezularietakoa da, maputxeen subiranotasunaren berreskuratze prozesuarekin guztiz konprometitutako 40 urteko emakumea. Pinocheten diktadura garaian 7 urte iragan zituen Alemanian exiliatuta, 1981etik 1987raino, eta orain alemanierara itzultako «Wune coyun ñi kuyeh» («Lehen kimuetako ilargia») olerki liburua argitaratu berri du. Halaber, Artea, Zientzia eta Pentsamendu Maputxearen Elkarteko arduraduna da. Aste-bete egin du Euskal Herrian eta berarekin hitz egiteko aukera izan dugu. «Nik uste dut guk laster ikasiko genukeela euskara, entzun izan

dudanean, zenbat soinu mapudungunaren —gure bizikuntza— antzerakoak iruditu zaizkit eta», dio Rayenek irribarrez.

Maputxeen lurraldea Txile eta Argentina artean banatuta dago: Txilen 1.200.000 maputxear bizi dira (Txileko populazioaren % 10) eta Argentinan 400.000 bat. Amerikako gainerako herri indigenak bezala, errepresio bortitza jasau izan dute azken bost urteetan, baina, bitxia bada ere, Argentina eta Txile estatatu moduan eratu zirenean ezagutu zuten euren garairik txarrena. «300 urtetan espainiarrak ez zuten inoiz lortu maputxear herria menderatzea, azkenean

nekatu eta gure kasa bizitzaren utzi ziguten arte. Ondoren, Hego Amerikako egungo estatuen independentzia gerretan, gu argentinarrak eta txiletarrek aliatuak izan ginen. Baina irabazi genuenean, estatu berrietako agintariek, gure nortasuna ez ezagutzeaz gain, menperatu egin gintuzten. Inperio espainiarrak lortu ez zuena, garai errepublikarrak lortu zuen 1830 eta 1881 artean. Argentinarrak zein txiletarrek genozidioa egin zuten gure herriarekin... eta gure lurak kendu zizkiguten».

Lur barik indioa ezer gutxi da, lurra bere nortasunaren ezaugarriak garrantzitsuena da, eta lur barik,

lehenago edo geroago hila dago. Horixe da hain zuzen, maputxeek ekidin nahi dutena, eta euren borroka guztia lurra berreskuratzearen inguruan bilakatzen da. «Gure erakundeak maputxeen autodeterminazioari eskubidearen alde dibardu, hori bait da gure herriari etorkizuna ziurtatuko dion giltza».

Europarren ikuspuntutik, berehala galdetzen diogu estatu maputxeaz. «Ez, guk ez dugu estatutik nahi, borrek ez luke gure artean funtzionatuko. Guk gure burua gobernatu nahi dugu, eta horretarako gure lurak eta gure nortasuna garatzeko behar ditugun tresna guztiak eskuratu beharrean gaude. Bio-Bio ibaia eta Txileren arteko lurraldea berreskuratze behar dugu eta, hortik aurrera, baita gure tradizio guztiak ere». Eta berreskuratze lan horretan euren estrategia lurren berreskuratze penean datzala zehazten digu berak. «Iaz lur berreskuratze ugari egin genituen, eta

aurtengorako ere asko dauzkagu planifikatuta». Berreskuratze horiekin ea lur eremuen okupazioez ari den galdetzerakoan, berehala zehazten dit ez direla okupazioak, «lur horietan bizi izan bait gara beti. Berak eskainitakoarekin bizi gara eta guretzat zentzu sakratua du. Ez dugu lurrraren jabe izan nahi».

Txile eta Argentinako gobernuek inoiz ez dituzte herri bezala ezagutu, ezta gainerako herri indigenak ere, «haientzat guztiok gara txiletar ala argentinarrak eta kitto. Alabaina, Maputxkeen Autonomiarako Mugimenduaz gain, badi-ra beste mugimendu batzuek pentsatzen dutenak gure eskubideak konstituzioaren bidez lor daitezkeela. Pinocheten garaian zanpatuak ginen, eta Txileko Konstituzioa haren zanpatuak ginen, eta Txileko Konstituzioa haren jarraipena besterik ez da. Beraz, inozoa da pentsatzea hortik zerbait lor daitekeenik».

Baina ez da ezezagutza bakarrik, Txileko agintariak maputxkeen nortasuna gartzeko balio dezakeen edozer iharduera debekatuta daukate. Rayeni estatu berba aipatu diogunean barre egin dit, gauza guztiak gure modura egin behar dituztela pentsatzen dugulako edo. «Gure antolaketaren oinarria komunitatea da. Komunitate bakoitzak bere «Machis-a (emakumea eta agintari espirituala da) eta «Longo-a ditu (herriaren begirunea duen pertsona). Horiez gain, «Werken-ak

Rayen Kwyeh-rentzat, orohar herri indigena gehientsuenentzat legez, estatuak ez du zentzurik, euren egitura sozial guztiak komunitatearen inguruan antolatzen dira. Autodeterminazioarekin ez dute estatu maputxe bat gura, baina bai beren herria berreraikitze beharrezko tresna guztiak euren esku egotea.

daude (mezulariak), aipatutako agintarien bozera-maleak, gure herriaren mezua lau haizetara zabal-tzearen ardura dugunok».

Agintari espirituala aipatzerakoan, erlijioaz mintzatu gara eta konkretuki kristautasunak eurengan izan duen eraginaz. «Kristautasuna erroto den lekuetan, gure nortasunak atzerakada nabarmena ezagutu du. Gure erlijioak Lurra du ar-

datza moduan, eta gure ospakizun espiritualak ere berarekin burutzen ditugu «Giatum» deituriko ekitaldian». Baina Txile eta Argentinako agintariak ondo debekatuta dute Giatuma. Baita Palima, euren miliurteko jokua ere. Rayenek dioenez, agerpen kulturalak politikoak baino gehiago zapaltzen dituzte.

Hizkuntzak edozein herriren eraikuntzan duen garrantziaz jabetuz, mapudungunaren (euren hizkuntza) irakaskuntzan aha-lerin biziak egiten ari direla azaltzen digu, «nahiz eta ditugun baliabideak oso urriak izan. Gure lurraldea zazpi herrialdetan bana-

tzen dugu: bitan mapudunguna % 100ek hitz egiten du, beste hirutan % 60k, eta beste bitan % 30ek». Idazkera mailan mapudungun idatzia kontu berria da maputxeentzat, «Bi urte besterik ez dira gure hizkuntza idazten hasi ginela. Anselmo Ragileok egin zuen lan handi hori, eta 1987ko Maputxear Herriaren Kongresu Nazionalean aurkeztu zuen. Gaur egun hizkuntza batek nekez iraun dezake idazten ez bada, eta apur apurka idazkera lantzea eta bultzatzea da gure helburu bandienetarikoa».

Xabier Letona

■ «Lurra gure nortasunaren oinarria da, berak eskainitakoarekin bizi gara eta guretzat zentzu sakratua du; ez dugu lurrraren jabe izan nahi» ●

HISTORIA ETA GERO

■ «RAMBO IZAN NAHI DUT»

GERRARA jokatu nahi duen pertsonaia ugari dago, telebista eta zineak hortara animatzen duenik ez da zalan-tzarik. Orain gerrara jokatu nahi duenak, bada, Gironara 5.000 pezetarekin joatea besterik ez du. 13 hektareatako lurralde batean, eta pinturaz beteriko kanika antzerakoekin 'etsaiak hil' ahal izango ditu joko honetan jolasten duenak. Taldeak egin eta gerra txiki bat burutzeko aukera dago. Munizioaren kargadoreak 50 mila bola ditu, eta 'hiltzen' jarraitu nahi duenak, 1.000 pezeta ordainduz, beste 50 bolako kargadore bat eskura dezake. Benetako gerretan bezala, gehienetan behintzat, diru gehien duenak irabazten du.

■ BOLIGRAFO EKOLOGIKOA RIOKO GAILURREAN

NORK ez du egin noizbait bere lelokeriatxo. Agintariak ere, noizbait baino gehiagotan, eurenak ere egiten

dituzte. Oraingoan lelokeria ekologikoa gainera. Rio de Janeiroko gailur ekologikoko erabaki guztiak boligrafo ekologikoz idatziko dira, *Green Pen* izeneko boligrafoaz hain zuzen ere. Euren ezaugarrien artean biodegradablea dela, hot's, esaterako uretara erortzen bada, denborarekin arrainen elikagai bihurtzen da. Gailurraren lorpen harrigarria eta bitxia zalantza barik. Are gehiago, Lurraren sendatze prozesuaren lehenetariko urratsa izan liteke akaso.

■ OVNIAK ETA TXINOAK

IRAGAN astean Tiannameneko gertakizunen hirugarren urteurrena izan zen, eta munduko komunikabide guztiek txinatarrekin gora eta behera aritu izan dira. Txinatar agintariak ardurata agertu dira, baina bada oraindik gehiago arduratzen dituen arazoa, erantzunik gabeko arazo latza gainera: OHEak (Objektu Hegalari Ez-identifikatua). Txinan dagoeneko horrelako 5.000 fenomeno erregistratu dituzte, eta orain txinar agintariak arazoa aztertuko duen nazioarteko konferentzia bat antolatu nahi dute. Zorte on.

E L E M E N T E

«Burokratizazioaren aurka, danimarkarrek zerbitzu bandia egin diote demokraziari».

Margaret Thatcher, Erresuma Batuko lehen ministro ohia.

«Maastrichteko etorkizuna argitu arte, oraingoz behintzat, kide berrien sarrera etenda geratzen dela esan liteke».

Jacques Delors, Europar Komisioko lehendakaria.

«Krimenen kontrako nazioarteko epaimahairik balego, Aita Saindua bere aurrean izango litzateke, demografiarekiko elizaren jarrerak izugarritzko bondamenak sortarazten ditu eta».

Werner Fornos, NBEko Populazioaren Institutokoa.

O I H A R T Z U N A K

«EURENGANDIK EZER IKASI BEHARRIK EZ»

EL SAVADORREKO bake prozesua dela eta NBek bidalitako polizia gehien-
tsuenak mexikarrak eta espainiarrak dira; espainiarren kasuan goardia zibilak.
Guztira, 252 poliziak osatzen dute NBeko El Salvadorrerako indarra, horietatik
113 mexikarrak eta 116 espainiarrak dira, eta gainerakoak frantziarrak, italia-
rrak eta norvegiarrak. Maiatzean bertan hiru polizia mexikar etxeratu zituzten
ustelkeriaz salatuta. Kontuan hartu behar da Mexikoko polizia Latinoamerika
osoko ustelduenetakoa dela. Halaber, salvadortarrek Goardia Zibilak Estatu
Espainiarrean duen ospe eskasa azpimarratu dute, *«bain zuzen ere, ez dira
giza eskubideen aldeko ospeagatik nabarmendu, eta horrez gain, egungo
demokraziaren aurkako estatu kolpea burutu zuen. Ez dugu beraiengandik
ezer ikasi beharrik»*.

DROGEN LEGEZTATZEARI BURUZKO EZTABAIDA EEBB-ETAN

EZ da EEBBetako eztabaida bakarrik, zalantza barik, Europako Legebiltzarreak
ere duela aste batzuk besterik ez atzera bota zuen drogak legeztatzeari buruzko
proposamena. Baina EEBB drogak gehien eragindutako estatua da, eta egun
eztabaida gogorra bizi du. Arnold Trebach legeztatzearen aldeko mugimendu
guztiaren buruzagia da, eta berak dioenez, legeztatzearen aldeko mugimendua
gorantz doa, *«gure inkestetan populazioaren % 68 alde agertzen da, eta % 21
aurka»*. New Yorken bertan 200.000 drogazale daudela dio Trebachek, horie-
tatik 100.000 seropositiboak gainera. *«EEBBetan 400.000 pertsona hiltzen dira
urtero tabakoaren eraginez, 100.000 alkoholagatik, eta 7.000 beste drogen
eraginez. Alabaina, inork ez du esaten takaboa eta alkohola debekatu behar
direnik»*.

*«Neoliberalismoa txiroentzat
egindako ideologia da. Bere
akatsez aparte, SESB
neoliberalismoaren
alternatiba zen».*

**Alan Garcia, Peruko
lehendakari ohia.**

*«Eslaviar errepublika bati
Macedonia izena jarrita,
beleniar kultura eta
oinordekotza lapurtzea nahi
da».*

**Constantino Mitsotakis,
Greziako lehen ministroa.**

*«Demokratek, Moskuko
agintaritzari jadanik
eskaintzeko ezer ez zutenean
beldu dira, euren egitarau
guztia agortuta zeukaten eta.
Idea eskasia da euren
arazorik larriena».*

**Egor Iakovlev, Errusiako
telebistako zuzendaria.**

Erregio elkarteak desagertzeaz Euskal Herrian?

INDUSTRIALIZAZIOAREN KULTUR ARRASTOAK

Andaluziako latifundioez nazkatuta, Aragoiko ziertoak bultzatuta, Estremadura edo urruneko lurraldeetatik itsasoaren bila abiatu ziren hamaika lagun. Galegoek Santiago bidea hartu zuten bere herrialdetik ateratzeko, Gaztela-Mantxako lautada gorriak utzi zituzten askok Euskal Herrira etortzeko. 60etako hamarkadan milaka lagun bildu ziren Euskal Herrian kultura, hizkuntza eta herrialde desberdinetakoak izan arren.

ARRASATEKO kaleetatik El Rocío ko Ama Birgina paseatzen da, Bilboko Maionako eskilaretatik «La Pilarica»-ri abestaturakotako jotak entzuten dira, Gasteizen Guadalupe Ama Birgina ospatzen da; edota Santiago egunean herri bazkariak eta Milladoiroren kontzertuak burutzen dira, guzti hau Riveiroz, Finoz... blai.

Barakaldon soilik 18 Elkarte Erregional ditugu, eta Bizkaiko beste elkarte batzuekin batera Elkarte Erregionalen Federakundea sortu dute. Bilgune honetan 38 erregio desberdin bildu dira, Bilboko Elkarte Erregionalen Federakundetik at. Azken honetan 11 elkarte biltzen dira. 60etako hamarkadan, eta inmigrazioaren

ondorioz, izugarri handitu zen Barakaldo hiria. Bertan, erregio elkarte zaharrenak eta bazkide kopuru handienak dituzten guneak aurkitzen ditugu. Hauen artean Bizkaiko Gune Galiziarra. 1901an sortu zenetik, uztailaren 25ean, Santiago egunean Barakaldoko herria galiziarra bilakatzen da, galegoa hizkuntza nagusia dugu eta gaiten soinu eten-

■ **«Elkarte hauek ez dute integrazioa oztopatzen; integraziorako apustuak dira»** ●
FRANCISCO FERNANDEZ

gabeak kaleak hartzen ditu. Paco Fernández Martínezek, elkarte honetako lehendakariak, esan digunez, «*sindikatu edo gizarte segurantzaz bezala sortu zen, galiziarrek bona beldu ginenean oso lan egoera txarrak zeudelako, eta kuota baten ordainketaren bitartez bona etortzen zirenei laguntza ekonomikoa eman asmoz*». Garaia ere desberdina zen. Gaur egun, Bizkaiko Gune Galiziarrek bueltarako bidaia txartelak erosten dizkiete «etxera» itzuli nahi baina ezin dutenei. Hala eta guztiz ere, 1.200 bazkide ez dira gutxi eta bere lehendakariak azaldu digunez, «*adin guztietako bazkideak ditugu*».

Gaur egun, erregio elkar-

te hauen funtzioa kulturala da eta «*gure kasuan, Euskal Herrian galiziar kulturaren berri ematea litzateke*», jarraitu du galiziar elkartearen lehendakariak. Honen isla 1968tik Barakaldon ospatzen den «Semán das Letras Galegas» dugu, «*ipuin lehiaketan bakarrik galiziarreaz idatzita dauden testuak onartzen ditugu*. Honetan bai pixka bat arrazistak garela», jarraitu du esaten Fernández Martínezek.

Berak esan digunez, «*elkarte hauek ez dute integrazioa oztopatzen, integrazioarako apustuak dira*. Gure sustraiak mantendu nahi ditugu, baina Euskal Herria errespetatuz. Gainera euskaldunek oso ongi ulertzen gaituzte eta guk euskaldunak ere». Elkarte honen idazkaria euskarako irakaslea da eta honen bidez Ga-

Bizkaiko Gune Galiziarra indartsuena da. Gaur egun 1.200 bazkide ditu eta Aragoitarren Etxearekin harreman handiak dituzte. Baita instituzioekin ere. Argazkian, Ardanza lehendakariari eskainitako jaialdi batean.

dantzatzeko gai direla: «*Agian horrelako gauzak egiten dituen elkarte bakarra gara. Kultura biak batera eramaten ditugu.*»

Gettbo itxura hartzea baztertzen dute eta festaren bat ospatzen dutenean Arrasateko hirigunera hurbiltzen dira, «herri osoak parte hartzeko aukera izan dezan.

Gure ateak zabalik daude gure kultura ezagutu nahi dutenentzat». Herriko beste elkarte sozial edota kulturekin harremanak mantentzen dituzte «AEDkoekin, adibidez, eta «Arrasate Press»ek eta Arrasate Telebistak oso harrera ona eman digute».

Dena den, erregio elkarte hauen inguruan alderdi politikoei dituzten harremanak ere salatu izan dira askotan. «Ez dugu jakin nahi ezer alderdi politikoez —esan digu Rafael Gómezek honetaz—. Noski, honek ez du kentzen bazkide bakoitzak bere aukera politikoa izateko eskubidea, baina elkarte bezala ez gara inoren ordezkariak».

Lasarten beste erregio elkarte bat aurkitu dugu, Estremadurako Virgen de Guadalupe Etxea. Kirol eta kultura ekitaldiak antola-

egunean eta El Pilar egunean—, herri bazkarietara elkar gonbidatzen dute.

Arrasateko Portaloitik El Rocío ko Ama Birgina lehendabizi pasatu zenean, euskaldunen artean harridura izan zen nagusi. Al-Andalus

ziarra ezagutaraztea da, eta ez erantsi ez diguten lelo txarra». Euskal Autonomi Elkarteak «50.000 andaluziar gaude; 1.600 inguru Deba Beherean. Nik 40 urte ditut eta hauetako 28 Euskal Herrian eman ditut, eta

■ «Gure nahia benetako andaluziar kultura ezagutaraztea da, eta ez erantsi ez diguten lelo txarra» ●

RAFAEL GÓMEZ

Gipuzkoan dagoen Andaluziako elkarte bakarra da. Bigarren urteurrena hil honen 22an ospatuko dute eta une honetan 400 bazkide baino gehiago ditu. «Gure benetako nahia—esan digu Rafael Gómezek, Al-Andaluseko lehendakariak— benetako kultura andalu-

ez dakit jada nongoa naitzen. Gure bazkideen % 25 hogeitabost urtetik beherakoak dira eta, beraz, Euskal Herrian jaiotakoak. Gehienak euskaldunak» esan digu Al-Andaluseko lehendakariak.

Badirudi bertako gazteek aureskua zein sevillanak

Sevillanek eta aureskua

Aragoitarrek eta galiziarrek aspalditik mantentzen dituzte oso harreman onak, eta herrialde bakoitzaren egunean —hau da, Santiago

liziatik etorri zirenen seme-alabek euskarazko klaseak dohainik jasotzeko aukera lortu dute. «Baina honetarako ez dugu diru laguntzarik jasotzen. Hala eta guztiz ere erronka boni ekin diogu».

Bilbon aurkitu dugu Aragoitarren Etxea. Hauek ere lehenengo mendeurrena laster ospatuko dute. Bere partaide batekin aritu gara eta esan digunez, «hainbeste urte Euskal Herrian eman eta gero zaila izaten da bultzatea, baina nere Aragoira bueltatzeko asmoa dut».

Zarauzko elkarte galiziarrek, urtero, Santiago eguna ospatzen du (goian). Bilbon dagoen Aragoitarren Etxeak antolatutako kantaldi bat (behean). Mende bat beteko du elkarte honek.

karteen Federazio bat dago osatuta, zeinaren urtero, maiatza beharrezkoan, Erregioen Jaia antolatzen duen. Auzoaren gastronomia egun bat ere antolatu du Federazio honek, ondoren, erregioetan udaberriaren antolatzeko asmoarekin.

Koldo Pérez Gasteiz dagoen Covadonga Gune Asturiarren tabernako langilea da. Duela hogei urte inguru sortu zen zentru hau, eta egun 85 partaidek osatzen dute bere bazkideztza.

Taberna batekin, bertara hurbiltzen direnak mota guztietako lagunak direla diozu Pérezek. «Baita euskaldunak ere. Ni neure euskalduna naiz,

tzen dituzte bertan. «Irailaren 8an Extremadurako amabitxiaren eguna ospatzen dugu, eta hemen Lasarten nabiko giro ona lortzen dugu. Herri osoaren laguntza jasotzen dugula esan daiteke», esan digu el-

nere gurasoak asturiarrik izan arren. Hona etortzen diren asko euskaldunak dira, batez ere ni neure euskal-raz aritzen naizelako».

Asturiaseko eguna ospatzen dutenean ez dutela harrrera berezirik izaten esan digu gazte honek, «batez ere elkarteetako partaideak ez direlako gehiegi mugitzen. Ez dute askorik egiten beren folklorea eta obituarik mantentzeko».

Gipuzkoako Gune Burgozarrako lehendakaria den Eleuterio Mijangosek esan digunez, «gazteek ez dute gustoko elkarte baten Guretzat elkarteak bigarren etxea den bezala, beraien Guretzat tabernak eta kalea dituzten elkargune. Ez dute inolako atxekidurarik erakusten beren jatorriarekiko».

50etako azken urtea zen Nafarroako Zirkulu Katalaniarra sortu zenean. Urte hartan, Iruñean bizi ziren familia kataluniar batzuk bildu eta elkarte bat eratzen

«Gazteak ez dira elkarteetara hurbiltzen; euren elkarguneak kalea eta tabernak dira» ●

ELEUTERIO MIJANGOS

karte honetako partaidea den Angel Barrerak.

Barreraren ustez, «duela belaunaldi bat Euskadira heldu ziren extremadurarrak elkargune bat behar zuten, baina gaur egun, Estatuko nazionalitate guztietakoak etortzen zaizkigu».

Gipuzkoan Erregio El-

erabaki zuten. Gaur egun 52raino zabaldu da familia hauen kopurua.

Baina gauzak aldatu egin omen dira, eta gaur egun duten lokala txikia dela eta, beste bat alokatzeko asmoa dute, «*taberna eta jatetxea ireki abal izateko. Bertan, euskal eta kataluniar jaikiak eskainiko ditugu*».

Desagertzeko arriskua?

Gazteen falta somatzen dute hemen ere, «*xakea, filatelia eta txanponen kolekzionismoa gustoko dutenak etortzen dira, baina gutxiengoa izanik, ez dira gazte gehiegi azaltzen*», esan digu Juan Hosta bertako bazkideak.

Elkarte hauen etorkizunaz iritzi desberdinak jaso ditugu baina Pako Fernández, Martínezek. Bizkaiko

60etako hamarkadan inmigrazioaren ondorioz sortu ziren erregio elkarte gehienak, etorkinei laguntza eskaintzeko. Euren kulturaren erakustokiak sortu zituzten.

Gune Galiziarraren lehen-dakariak esan digunez, «*normalena hauek desagertzea litzateke. Dagoeneko etorkinik ez dator eta geratzen direnek, beren seme-alabak gehienak, ez*

dute euren gurasoek zuten gogoa gauza hauekin jarraitzeko». Euskal Herrian hazi diren belaunaldi gazteek erregio elkarteetan lan eta izpirituari jarraituko ote zaizkien da gaur egun el-

karte hauen kezkarik handiena, dirudenez.

Myriam Gartzia

Amagoia Iban

AEDk antolatuta

Gipuzkoa
Donostia Kutzaren
eta
Arrasateko
Udalaren
laguntzarekin

Arrasate 92

VI. ITZULPEN LABURREN SARIKETA

GAIA

“V. Mendeurrena - Amerikaren Aurkikuntza”

Europa eta Amerikaren arteko harremanak, prozesu historikoa, giza eta ekonomi harremanak, bilakaera soziala... eta bestelakorik.

EPEA

1992ko Azaroaren 6a

SARIAK

Lehenengo saria: 250.000 pta.

Finalistak: 50.000 pta.

HELBIDEA

AED Elkarte (Iokin Zaitegi sariketa)

Pablo Uranga kalea, 4 etxebeha ARRASATE (Gipuzkoa)

INFORMAZIOA

AED: (943) 79 54 46 / 77 12 28

ZUK ERE PARTE HAR DEZAKEZU!!!

ETXETIK URRUN, JOLASETIK GERTU

Ikasturtea amaitu eta uda gainera abaildu zaigu. Haur eta gazteek nahi adina denbora daukate bazter guztiak miatu, hondartzara joan edota jolasean iharduteko. Larregi beharbada. Eta izango da egunak nola bete asmatu ezinik dabilen bat edo beste. Udalekuren batera joatea proposatzen diogu. Nonnahi aurki daitezke, eta guztiak daukate helburu amankomun bat: paraje eta errealitate berriak erakustez batera umeen oporraldiak dibertigarri egitea.

UDALEKUEN munduan barneratuz gero, hiru ardatz nagusirekin topo egiten dugu: erakundeen udalekuak batetik, euren zerbitzuak eskaintzen dituzten enpresenak bestetik,

eta borondatearen esparruan mugitzen diren taldeek antolaturikoak azkenik. Bizkaiko Diputazioko Gazteria Saileko kide den Iñigo Urkulluk adierazi digunez, «gure udalekuen fi-

Tailerretan egindako 'lanak' oso garrantzitsuak izaten dira udalekuetan.

losafia uztaila eta abuztuan, hiru txandatan zehar, 8 eta 14 urte bitarteko ume edo gazteek, baimabost egunez, beste leku batzuetako ume edo gazteekin elkarbizitzeko aukera ematea da, inguru natural baten barruan, bai kostaldean bai mendialdean. Horren bidez inguruak eta sorturiko harremanek eskaintzen dituzten baliabideak landu nahi dira; jolasaren bitartez kultur ezagutza bat burutzea, jinean».

Alternatiba arrakastatsua

Iatuek erakusten dutenaren arabera, udaleku hauek oso arrakastatsuak dira. «Aurten, Bizkaia dago-kionez, esan dezakegu 2.500 plaza eskaini ditugula eta jasotako eskariak 3.624 izan direla». Horrelako haur kopuruentzat udalekuak antolatzea ez da lan xamurra. Kudeaketak bi

zo desberdinak direla medio udalekuak antolatzeke orduan ezinean aurkitzen direnek (monitorerik ez daukatelako, etxe egokirik ez dutelako...) guregana jotzen dute. Udalekuak antolatzen dizkiegu, baina gure helburuekin koherentzia mantenduz beti ere».

Tokian tokiko astialdi taldeek eraturiko udaleku eta akanpadek ere oso errealitate garrantzitsua suposatzen dute. Markinako Xemein Astialdi Taldeko idazkari den Nere Kaltzakortaren hitzetan, «*akanpada guretzat ez da helburu bezala planteatzen dugun zerbait, urte osoko emaitza logikoena baizik. Akanpada ez da denbora pasatzeko beste era bat. Hemen datza nire ustez udaleku edo akanpada instituzionalekiko desberdintasun nagusia. Astialdiaren mundua udalekuetara eta beste lau ekintza edo kanpaina zehatzetara mugatzeak ez dio irtenbiderik ematen*

dagoen beharrianari». Bide berriak urratu behar diren premia ikusten du Nerek: «*Astialdi munduan plangintza orokor baten beharra somatzen da, eremu ho-*

■ Astialdi taldeek eraturiko udaleku eta akanpadaek ukatu ezineko errealitatea dira ●

netan lanean dibardugun taldeok kontuan hartuko gaituen plangintza baten falta».

Borondatean oinarrituriko taldeak ez dira herrietara bakarrik mugatzen. Esparru hori gairitu eta Euskal Herriko zazpi herrialdeetako haurrak hartzen dituzte Euskal Udalekuek, bertara joaten diren gehienak gipuzkoarrak izan arren. Jakin badakigu herri desberdinetako haurrak batzeak ezta-

atal nagusi dauzka: materiale eta diruaren kudeaketa batetik, Bizkaiko tokiei dagokionez lan hau Aldundiko Astialdi Zuzendaritzak egiten duelarik, eta proiektua bera gauzatzea bestetik.

sortu ziren zenbait zerbitzu elkarte. Horietako bat Kurkuxa Kultur Elkartea da. Bertako partaide den Yolanda Lopezek esandakoa-
ren arabera: «*Guk bitartekari lana egiten dugu. Ara-*

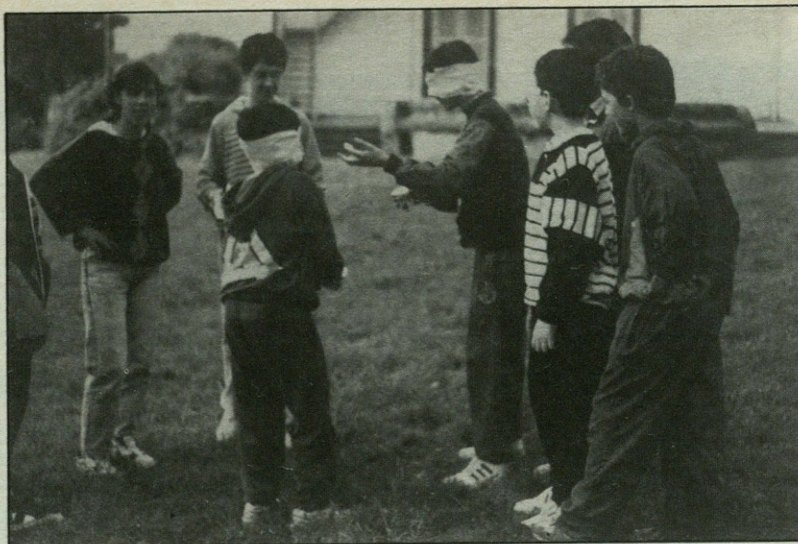
Azken eginbehar hori astialdiko elkarteek egiten dute. «*Guk toki bakoitzeko proiektu bat eskaintzen dugu. Proiektu guztiak aztertu egiten dira eta gogokoen duguna aukeratzen da. Proiektu aukeratua elkarteak berak aterako du aurrera*».

Erakunde desberdinek beharrezko diren baliabideak izan arren (dirua, materiale...), gero, proiektua aurrera ateratzeko orduan arazoak izaten dituzte. Arazoak gairitu nahian

Jolasa eta haurren arteko harremana dira udalekuen izaeraren oinarri nagusienetakoak.

Haur asko,
behin
udalekuetako
esperientzia
ezagutu
ondoren, berriz
bueltatzen dira.
Mendi
ibilaldiek eta
naturarekiko
harreman
zuzenak
aparteko tokia
betetzen dute
bertako
egitarauetan.

baidak sortu izan dituela;
batzuen ustez aberasgarria
dela, beste batzuen aburuz
integrazio arazoak sortzen

direla... Behin ere baino az-
karrago eta programatuago
bizi garen garaiotan, uda-
lekuek badute zeresanik.

*«Gure asmoa ez da haurrak
hartu, eguzkitan jarri, ka-
pela bana jantzi eta egungo
errepideetan barrena bi-*

Txus Martin, Urtxintxa monitore eskolakoa

«Monitoreia, batez ere, hezitzailea da»

ARGIA. Zeintzuk izan
dira zuen helburuak mo-
nitore eskola bat egiteko
orduan?

T. MARTIN. Badaki-
gu monitoreek gehienetan
beraien lana ondo bete-
tzen dutela, baina teoria
eta heziketa mailan izan
ditzakete hutsune batzuk.
Nola moldatu hurrekin
egoera jakin batean, nola
eraman aurrera benetan
hezitzailea izan daitekeen
aktibitate bat...

Gu 1986an sortu ginen
baina monitore eskolak
aspalditik dabiltza mar-
txan, uste dena baino
lehenagotik. 1985ean gu-
txi gorabehera zer nolako
eskola motak egon behar
liratekeen arautzen zuen
legedi bat atera zen, zeren
lehenagotik ere bazeuden
eskola batzuk, hala nola
Edex eta Elizaren Astialdi-
ko Eskola. Gu hemen sor-
tu ginen, astialdian lan
egiteko beste era bat ze-
goela uste bait genuen.

Pluraltasun bat dago den-
bora librean, eta guk ukitu
gabe zeuden arloak ara-
katu nahi izan genituen.

A. Zein izaten da mo-
nitorearen zeregina udale-
ku batean?

T.M. Adinaren arabera
alda daiteke, baina argi
dagoena da monitoreia
hezitzailea izan behar de-
la. Gizarte honek plan-
teatzen duen bizitza ere-
dutik aparte beste propo-
samen batzuk eman. Hau
da, indibidualistak ez di-
ren neska-mutilak indartu,
beraien arteko elkartasu-
na bultzatu, bizitasuna

zuzpertu... Lanik garran-
tzietsuena berau litzateke.

A. Gerora begira, zein
perspektiba duzue?

T.M Denborak aldatu
egiten dira, badakigu, bai-
na garai hauek azkarregi
ari dira aldatzen. Denbora
librearen inguruko mugi-
mendu hauek, zoritxarrez,
gainbeheran daude. Zer-
gatik? Lan eskeintza pro-
fesionala gorantz doalako.
Gauzak horrela, jendea
bizitzeko baliabideak
aurkitzen saiatzen da, lo-
giko eta normala denez.
Oso eskaintza indartsua
dago Administrazioaren
aldetik, baina, nere uste-
tan, hain aberasgarria den
oinarrizko astialdi taldeen
errealitatea kontuan izan
gabe. Garrantzitsuena
Administrazio zein astialdi
taldeen artean lan erizpi-
deak zehaztea litzateke,
eta ez orain arte bezela
bakoitzak bere aldetik jo
eta elkarri traba eginez.

daltzea. Horrela aspertu
egiten dira»

Formula berriak

Haurrei beste perspektiba
batzuk eman behar dizkie-
zu, irudimen punta batekin.
Ez dira amets berriak soilik.
Errealitate berriak sortu
beharko lirateke amets ho-
rien ondorioz. Beharrezkoa
da hau egungo masifikazioa
ikusita; haurra asfaltotik
atera eta ikuspuntu berriak
eskaintzea».

Borondatea soberan iza-
nik ere, beharrezkoak dira
borondate hori bideratzeko
bitartekoak. Arazo bat baino
gehiago dago arlo honetan.

■ «Beharrezkoa
da egungo
masifikazioa ikusita
haurra asfaltotik
atera eta ikuspuntu
berriak
eskaintzea» ●

J. SETIEN

Hala ere inork ez du etsi-
tzen. «Gutxienezko bitarte-
ko batzuk ipini behar dira:
aurrekontu bandiagooa eta
horrekin batera, jende
gehiago. Perspektibak? Na-
hiko onak, baina kontuz,
berritu ezean, txarrak. Be-
rritu, eskaintza zabalgooa
eginez, beti ere euskara eta
jolasaren laguntzaz gure
lana bideratuz». Dena dela,
aurtengoan behintzat, inoiz
baino haur gehiagok pasa-
tuko dituzte beren oporrak
udalekuetan.

Nere Portillo

ZURE UDAKO NAHIA ESKAINTZEKO GAUDE

Irteerak hegazkinez

ADIN GUZTIENTZAKO IBILBIDEAK

Asia txikia 15 egun	119.900 pezeta
Egipto, Sinai, Jordania	136.000 pezeta
Egipto, Nilon zehar kuzeroa 12 egun	99.500 pezeta
Egipto zaharra, Nilon zehar kuzeroa 15 egun	110.900 pezeta
Egipto kuzeroa, Israel 18 egun	138.900 pezeta
Kenia osoa 15 egun	221.300 pezeta
India, Nepal 21 egun	208.500 pezeta
India, Sri Lanka 22 egun	247.000pezeta
Tailandia 15 egun	159.700 pezeta
Singapur, Malasia, Tailandia 15 egun	204.900 pezeta
Txina zaharra 19 egun	222.900 pezeta
Txina handia 22 egun	249.000 pezeta
Txina, Tibet, Nepal 24 egun	298.000 pezeta
Txina, zetaren ibilbidea 22 egun	298.000 pezeta
New York 8 egun	112.900 pezeta
Estatu Batuak, Kanada 15 egun	180.000 pezeta
Estatu Batuak, kostalde batetik bestera 22 egun	269.900 pezeta
Mexiko, New York 15 egun	209.000 pezeta
Mexiko zirkuitu handia, New York 22 egun	248.600 pezeta
Mexiko, Guatemala 22 egun	268.900 pezeta
Habana, Mexiko 15 egun	198.400 pezeta
Kuba, Cancun, Yucatan 15 egun	169.800 pezeta
Kuba, Varadero 15 egun	151.800 pezeta
Kubako erritmoa 15 egun	165.800 pezeta

Francisco Gascue, 1

Telf. 52 45 12

20100 ORERETA

General Etxagüe, 14

Telf. 42 38 84

20003 DONOSTIA

Urdaneta, 11 behe

Telf. 88 72 00

ORDIZIA

ARABA EUSKARAZ, HEZKUNTZ POLITIKARI AURRE EGIN ASMOZ

Hil honen 14ean, Gazteiz ondoko Armentia herrian, Araba Euskaraz 12. edizioa izango da. Egun horretarako, urtarril ezkerotik, euskaltzale mordoska bat buru belarri aritu da lanean. Baina edizio honek garrantzi berezia hartu du; Araba Euskaraz amaituko bait da zenbait ikastolak Hezkuntza Sailaren aurka daraman kanpaina.

EKAINAREN 14ean, aurtengoan 12. aldiz, Araba Euskaraz festa izango da Gasteiz ondoko Armentia herrian. Iaz ere, Arabako ikastolen egun handi hau, leku berean ospatu zen, eta antolatzaileek emandako datuen arabera, 40.000 bat lagun izan ziren joan den

urtean bertan bildutakoak. Aurtengo ediziorako ere, jende erantzuna beretsua izatea espero da, eta iaz 8 milioi pezeta bildu baldin baziren, 10 milioi inguru lortu nahiko lirateke aurtén.

Hilaren 14ean dena prest egon dadin, urtarrilean hasi ziren antolakuntza lanak.

Koordinatzaile lanetan ari-
tutako Natxo Gutierrezek
dioskunez, edizio berri ho-
nen antolakuntzak eskatu-
tako lana izugarria da: «Ur-
tarrilaren bukaera aldera
basi ginen lanean, batzor-
deak prestatzen eta. Ge-
rozetik gelditu gabe ibili ga-
ra, dena ondo lotzeko. De-
nera, batzordeetan, 60 bat
lagun aritu gara lanean,
eta gutaz aparte, beste 600
pertonaren laguntza be-
harrezkoa izan da». Baina
Natxok azpimarratu nahi
duenez, hilaren 14ekoa, fes-
ta egun eder bat baino
gehiago izango da: «Ipar eta
Hego Euskal Herriaren ar-
tean muga dago, eta EAE
eta Nafarroaren artean ere
muga administratiboa du-
gu. Araban, muga bestela-
koa da. Hezkuntza, bain
zuzen ere. Horregatik, gure
lebensbizirik helburua,
euskararekiko kontzientzia
handitzea da».

Hezkuntza Sailaren aurka

Armentian ospatuko den
egunak, hala ere, garrantzi
berezia du aurtengoan. Eus-
kal Herriko Ikastola Konfe-
deraziotik Fernando Buesa
Hezkuntza sailburuaren di-
misioa eskatzen ari diren
honetan, Arabako zenbait
ikastolaren egoera oso larria
bait da. Aiara bailaran,
Errioxan, Kanpezun, Gas-
teizen... denetan Hezkuntza
Sailarekiko haserrearen naba-
ria da, bertako ikastolak ito
egin nahi dituztelakoan.

Maiatzaren 27an Gasteiz-
ko Udaletxeko PSE alderdi-
ko Javier Rojo alkateordeak
egindako adierazpenek,
haserrearen sua indartu bai-
no ez dute egin: «Araba ez
da ez Gipuzkoa ezta Biz-
kaia ere, eta inposaketak
euskararen kontrako joera

Hezkuntza Sailekoen bertsioa, 'pixka bat' desberdina

ARABAKO Ikasto-
len Federazioko lehenda-
kariak hitz gogorak bota
ditu Eusko Jaurlaritzako
Hezkuntza Saileko hiz-
kuntza politika dela eta.
Jose Luis Avila Sailaren
Koordinaziorako kontsei-
lariordeak ez ditu onar-
tzen leporatu zaizkien
erruak. Honela mintzatu
zaigu: «Ez da egia Ara-
bako ikastolei txantaia
ekonomikoa egiten ari
garenik. Gertatzen dena
zera da, Arabako zenbait
ikastolak euren udaleta-
tik jasotako diru lagun-
tzak hauek deklaratura-
koa baino murriztagoak
izan direla esaten dutela.
Guk, emandako diru la-
guntza agiriak ikusita, ez
dugu beharrik ikusten
ikastola horietan».

Ikastola hauetan egin
diren zenbait berrikuntza
aipatu dizkiogunean, on-
dokoia erantzun digu: «Di-
rui suposatzen dute, eta

asko, zentro hauentzat,
baina ordainagirik
aurkezten ez duten bitar-
tean ezin diegu ordain-
du.»

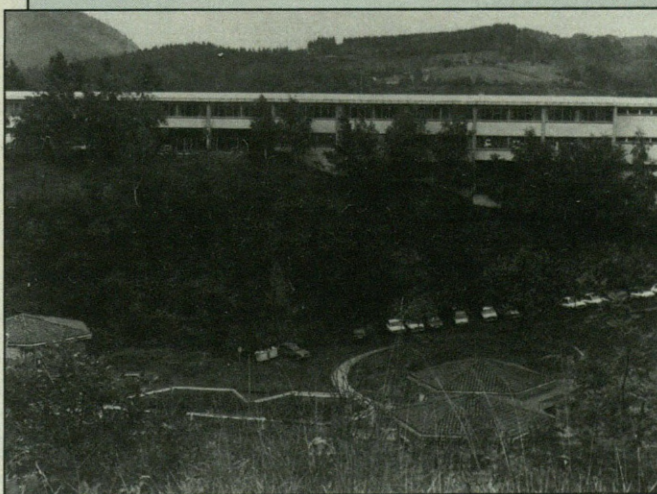
Azken Ibilaldian Jaur-
laritzako inork parte ez
hartzeak Armentian ber-
dina gertatuko dela esan
nahi duen galdetuta-
koan, «ez da oso zuzena
Gobernuko ordezkarien
presentzia nahi izatea,
beraiek iraintzeko anto-
laturiko ekitaldi batean
—ihardetsi digu kontsei-
lariordeak—. Inori gusta-
tzen bera iraintzeko lu-
zatutako gonbidapena».

Kexatzen diren ikasto-
lak gutxiengoa direla
esan ondoren, gebienekin
barreman onak dituztela
aipatu digu Avilak. «Ho-
rregatik esaten dut
errealia ez den egoera bat
deskribatzen dutela El-
kartekoek komunikabi-
deetan. Honen inguruan
azken aldiak EAEko

lebensbiziarekin ikas-
tolen ordezkariak izan
dituzten kontaktuak
onuragarriak dira».

Guzti bonen ondoren
sortzen den galdera ea
ikastolek laster kaleratuko
den Eskola Itunean zer
nolako kokapena izango
duten da. Avilaren ustez,
«Itunari gebitu behar
zaizkio. Hitzarmen hau
eratzekoan ez dugu or-
dea ikastolekin bakarrik
hitz egingo. Gizarteko
zenbait partaideren iri-
tzia ere behar da, bene-
tako eskola publikoa lortu
ahal izateko. Ikastolek
izango dute beren lekua
arauak betetzen dituzten
beinean».

Bitartean, gero eta
ikastola gehiagok eska-
tzen dute Buesaren dimi-
sioa. Kontseilariordea ez
da ados azaldu: «Azken
aldiak Hezkuntza Sailak
euskararen aurkako ja-
rrera duela esan da, bai-
na hori gezurra da. Bue-
sak bizkuntz politika es-
kemak bete ditu beti, eta
aurkakoa diotenek eus-
kara arlotik kanpoko hel-
buru ezkutak dituzte». Euskarak bere bidea ja-
rraituko du, nonbait, «eta
ez daitezela kezkatu ikas-
toletakoak».

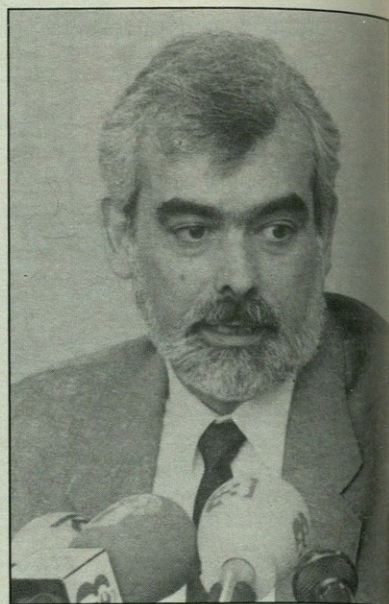
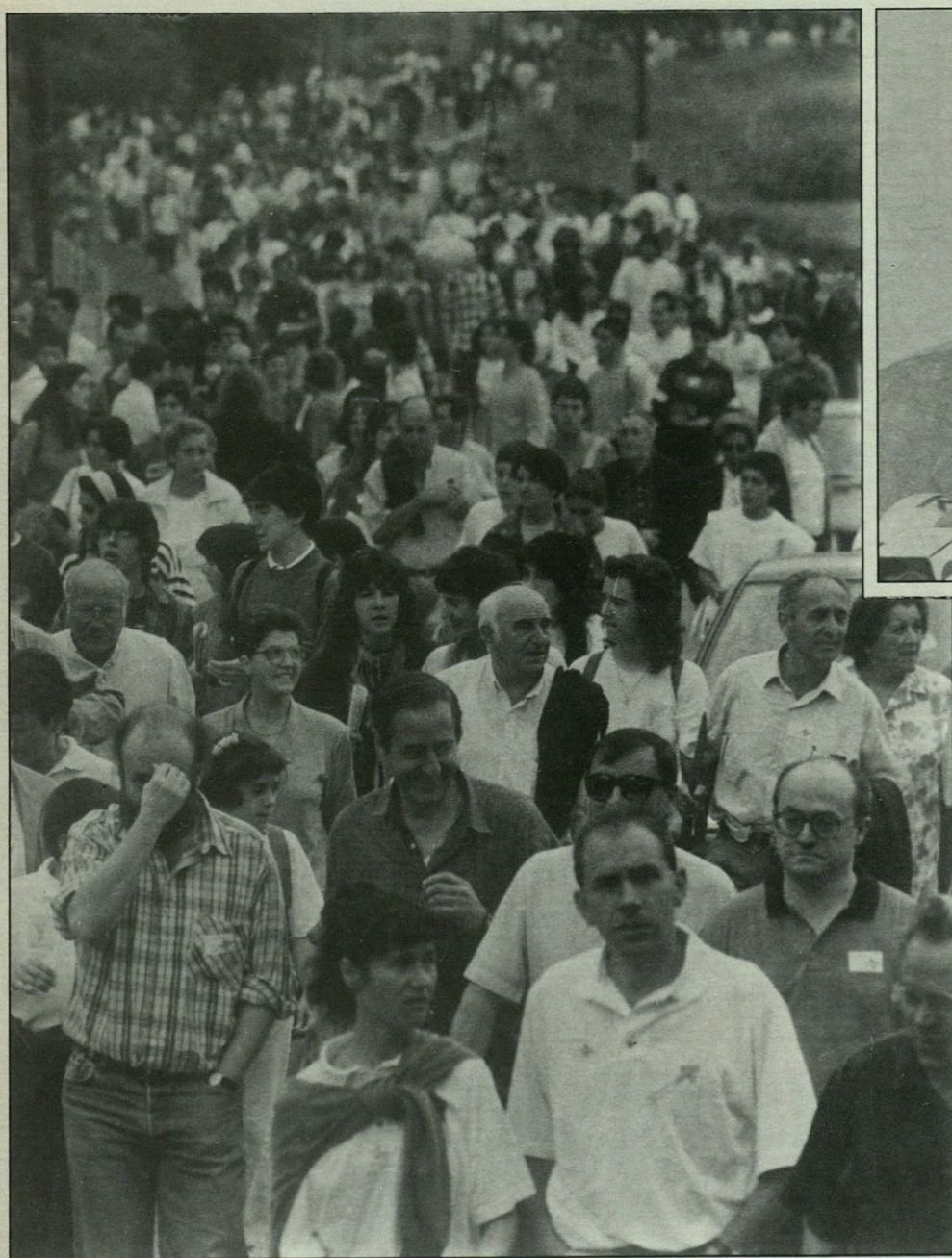

**Laudiokoa arazo larriekin
dago. Jaurlaritzak diru
eskasiaren frogak ematen
baditu, lagunduko diola
esan du.**

baino ez du eragiten. Ikas-
tolak Buesaren aurka egi-
ten ari diren erasoak, eus-
kararen kaltetan doa Ara-
ban». Arabako Ikastolen El-
karteko lehendakaria den
Joseba Aginagalde, hala
ere, ez die bestelako garran-

tzirik ematen adierazpen
horiei: «Orain artean ez
dugu inolako barremanik
izan Javier Rojorekin, eta
bapatean horrelakoak esa-
ten hasi da. Adierazpen ho-
riek ez dute baliorik, jakina
delako Gasteizko Udale-

txean A ereduak eskola
aurreak bultzatzen aritu
dela Javier Rojo. Une hone-
tan PSE eta Buesaren es-
kutik datorren estrategia-
ren barruan kokatu behar
ditugu adierazpen hauek». Joseba Aginagaldearen be-

Pasatu berri den Ibilaldian Jaurilaritzaren ordezkariak ez azaltzea leporatu zitzaion Buesari (goian). Araba Euskaraz-en parte hartzera gonbidatu dute. Hezkuntza Sailekoek ezezkoa erantzun dute. (Ezkerreko argazkia: Xouse Simal)

netako kezka, «Arabako ikastolen kontra Hezkuntza Sailatik ematen ari den presioa da, eta bemengo ikastola gebienen egoera larria. Arabari dagokionez, zenbait ikastola izugarritzko erasoak jasaten ari dira». Aiara bailaran esaterako, Audio, Amurrio eta Etxaurrenen, BBB ematen ari dira bertako ikastolak, eta gela horien autorizaziorik eta kontzertaziorik ez zaie ematen; nahiz eta behin eta berriro auzitegiara jo eta

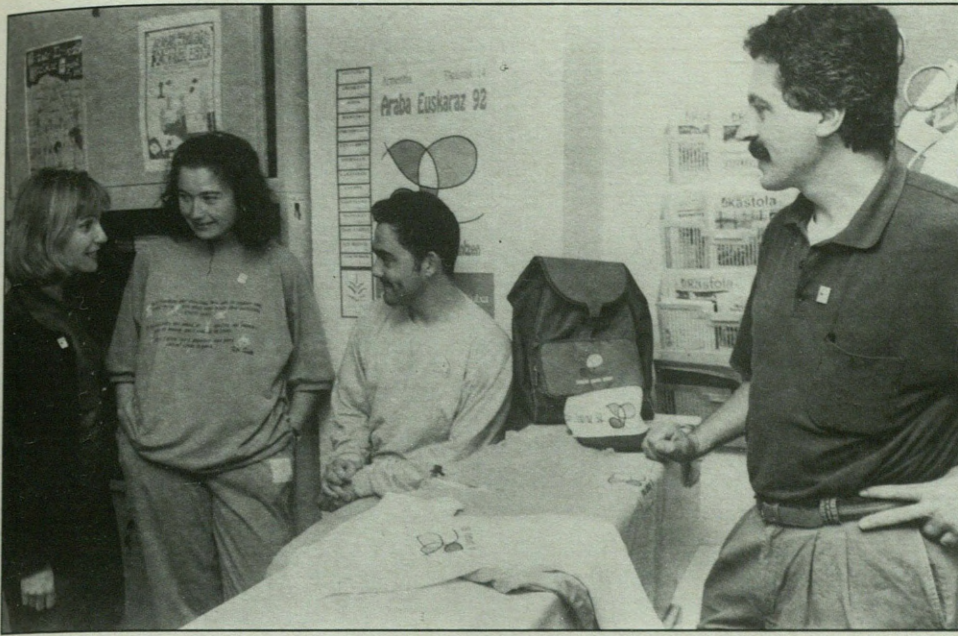
arrazoia jaso. Hezkuntza Sailak errekurtsioak tarteratzen dihardu.

Aginagalderekin ustez, presio honen helburua,

■ «Arabian, etorkizun handiko zenbait ikastola, izugarritzko erasoak jasaten ari dira» ● JOSEBA AGINAGALDE

ikastolak itotzea da: Jaurilaritzak izugarritzko zorra dauka gaur egun ikastolekiko, eta iazko likidazioa ez dakigu zenbateko totala den, ezta zein kriterioen arabera egin den. Onartutako lege eta konpromiso guztiak hausten ari dira, beraiek betetako akta eta konbenioak inolaz ere errespetatu gabe. Tokian tokiko bere politika egiten ari dira Hezkuntza Sailak».

Aginagaldek dioskunez hezkuntza politikaren helburua, ikastolak sare publikoan integratzea da. «Txantaia butsa planteatzen ari dira, gurekin dauzkaten zorrak publiko egiten garen unean ordainduko dizkigutela, eta inbertsioak ere sare publikoan sartuz gero egingo direla esanez. Baina publiko eta pribatuaren eztabaida horrek, une honetan, ez du lekurik. Ez gaude sare publikoan, titularitate eta administrazio aldetik behintzat, baina zerbitzu

Arabako IKastolen Elkartekoak txantaila ekonomikoaz mintzatzen dira Hezkuntza Sailak ikastolarekiko duen jarrera baloratzerakoan. (Argazkia: Olalde)

soziala eskaintzen ari gara, eta alde horretatik beste edozein adina publikoak gara gu ere».

Arabian, hala ere, badira titularitate publikodun ikastolak. «Nabaste handia dago hemen —jarraitu du Aginagalde—. Batetik Gasteizko Olabide ikastola pribatua dago; bestetik, bigarren talde bat, bere garaian Diputazioak Euskara Zerbitzuaren bidez sortu zituen ikastolek osatua, nolabait publikoa dena, titularitatea Administrazioarena bait da; hirugarren taldea, Elkarteetan dauden

ikastolena da».

Kontuak kontu, Arabako ikastola gehienek azpiegitura arazoak badituzte ere, hiru kasu aipatu dira bereziki azken egunotan: Laudio, Agurain eta La Puebla

zendariarengana jo dugu, Jose Mari Andresengana: «Errioxan ikastola kontzentrazio bat daukagu, Lantziegokoa, Oiongoa, Bastidakoa eta gurea. Azken bonetan, nahiz eta li-

■ Laudio, Agurain eta La Puebla de Labarkako ikastolak dira Araban egoera larrienean daudenak ●

de Labarkako ikastolenak. Errioxako ikastolen berri izan asmoz, La Puebla de Labarkako Ikastolako zu-

zentziarik ez izan, BBB ematen aritu gara, eta aurreten azkenik, zorioneko autorizazioa ailegatu zaigu.

Orain, ordea, kontzertazioz ez zaigula emango esan digute, eta BBBko gelak ez dizkigutela ordainduko. Ondorioz, izugarrizko zulo ekonomikoan sartu gaituzte». Hezkuntza Sailaren iritziz, Biasteriko B ereduko institutua, nahikoa da Errioxa aldeko ikasleen eskaria asetzeko, eta hori dela eta, La Puebla de Labarkakoa soberan legoke: «Biasterin euskarazko eskaintza dagoela diote, B ereduan. Baina han ez da inor matrikulatu, eta irakasle guztietatik hiru bakarrik dira EGAdunak».

Aiara bailaran ere, Laudio, Amurrio eta Etxaurrengo ikastoletan, bada nahikoa saltsa. Laudioko Ikastolako zuzendaria den Iñaki Mendigurenek esan digunez, «gaur egun 800 ume ditugu hemen, eta une bonetan, orain arte onartu izan den pertsonala, ez du onartzen Hezkuntza Sailak. Horretaz gain, diru zein espazio aldetik ere, ito egin nahi gaituzte. Egiten ditugun eskari guztiei arrazoi gabe uko egiten zaie». Zentzu horretan aurretengo Araba Euskaraz oso garrantzitsua izango da Iñakiren ustez. Hamaikatzko euskaldunenean ere bai.

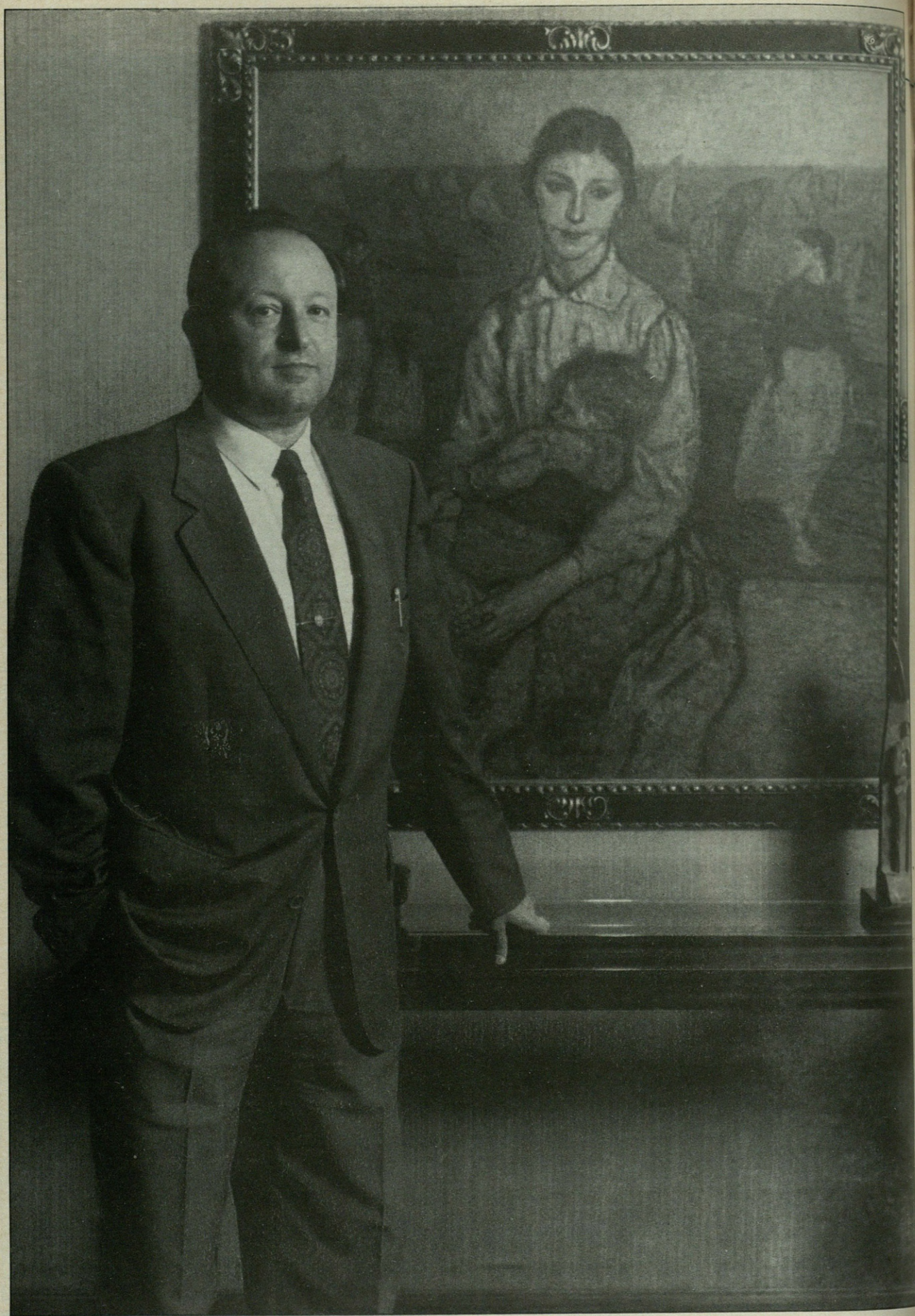
Alberto Irazu

Lorategigintza, diseinua, landaketak, mantentzeak, itxiturak, mota guzietako inausketak, ureztatze instalazioak, prozedura fitosanitarioak, terrazak, balkoiak etabar, mota guzietako garbiketak, hiribarruko altzariak, barruko mantentzeak

KONPROMEZURIK GABEKO AURREKONTUAK

J.A. LARRETXEA kale Nagusia, ASTIGARRAGA 20014 ☎ (943) 55 07 72

«Gaur egungo gizarteak gehiegi eskatzen dio Administrazioari»

Eusko Jaurlaritzako Ekonomi eta Hazienda kontseilari izan zenak ahaztuxe du administrazio mundua. Ez, ordea, ekonomia. Arlo horri ekin zion gaztetandik eta horretan dihardu orain ere. Gipuzkoa Donostia Kutzako lehendakari izendatu dutenetik, bere bizitzako lanik gustokoenari heldu diola dio harro.

«Gipuzkoa Donostia Kutzaren aktibitate soziala ez da aldatuko, bere hasierako helburua betetzeari utziko bait lioke».

jende gehiegi dago. Hori konpontzeko, aurretiazko jubilazioa ezarriko dugu 25 urtetik gora bertan lanean daramatzatenentzat. Bestalde, langilegoaren batez besteko edadea 43 urtekoa da, beraz, handia. Jubilazio hauek oraingo jende kopurua urrituko duten neurrian, gazteagoek hurbiltzeko aukera izango dute.

A. Gaur egun 1.800 langile dituzue. Zenbatean, utzi nahi duzu plantila?

F.S. Egia esan, kopururik ez dago zehaztuta. Printzipioz 55 urtetik gorakoak 150 dira. Ez dira, noski, denak jubilatuko. Batzuei ez zaie eskainiko, eta beste batzuek ez dute nahiko. 50-55 urte

bitartekoak 300 dira, gutxi gora behera. Edadearen oreka bilatu behar da, eta egitura egokia aurkitu. Inor behartu gabe, noski, eta funtzionamenduari oztoporik jarri gabe.

■ «Ekonomia liberatzen den neurrian konpetentzia gero eta gogorragoa izango dela onartu behar da, baina ezin ukatu positiboa denik» ●

A. Gipuzkoa Donostia Kutzari helburuak abaztuxe izatea kritikatu izan zaio, laguntza sozialei jaramon gutxiago egitea, alegia.

F.S. Bankuak, urtealdi bakoitzaren amaieran, diru kopuru bat hainbat gastutarako edo inbertsiotarako jaso arren, gainerako dirua akzionisten artean banatu behar izaten du. Kutzetan mekanismoa antzekoa da, baina ez dute akzionistarik, ez dute kapitalik. Kutzaren jabeek, kasu honetan gipuzkoarrei, obra sozial baten bidez itzultzen zaizkie irabaziak. Bultzatzen duen obra soziala ez da akaso egokiena, baina hori besterik da. Hainbat obra soziali orain dela 50 urte ekin zitzaizkien, Administrazioa ez bait zen lan horietan jartzen, baina geroztik izugarri garatu dira Administrazioak, eta Kutzak duela 50 urteko obrekin jarraitzen du oraindik. Bikoiztasunak daude, beraz.

A. Zertan lagun dezake gebien, zure ustez, Gipuzkoa Donostia Kutzak?

F.S. Ekintza puntualak egin behar ditu Kutzak. Ba-

ARGIA. Gipuzkoa Donostia Kutzara aldatetarik helduko dela iragarri duzu. Zertan datza aldateta?

F. SPAGNOLO. Eskala-ekonomiari dagozkion hainbat gauza ez ditugu oraindik martxan jarri. Estructura bakarra sortu nahi izatean, bi estructuretako kolektiboak biltzen dituzu, eta beraz, bikoiztasunak sortzen dira. Azken finean,

«Soltxagak neurritz kanpoko prepotentziaz jokatzan du, baina kuraia ezin zaio ukatu».

tez ere gai kulturaleri ekin behar die. Ezin du, bederen, lotura handiko edo epe luzeko proiektuetan hasi. Ezin ditugu horrelako konpromezuak hartu, eta gaiei, ekitekotan, epe motzean bukatzen direnei ekin behar

zaie. Aktibitate soziala, hala ere, ez da aldatuko, Kutxaren helburua betetzeari utziko litzaioke bestela.

A. *Industri birmoldaketa gertatu zenean Ekonomi eta Hazienda kontseilaria zi-*

nen. Nabiz eta arazoak Industria Kontseilaritzan gehiago eraman, ban zinen. Zer balorazio duzu birmoldaketaz?

F.S. Sektore batzuk, zorronez edo zoritzarrez, etengabeko birmoldaketan daude. Lehen merkatuaren mugimenduak askoz ermantsoagoak ziren, baina gaur egun izugarri azkarra dira. Sektore batzuk egun egun abiadura horretan egokitzen ez badira, halabatean birmoldaketa asko ere gogorrago bati ekin behar izaten diote. Eta horixe bera gertatzen ari da. Birmoldaketari ekiteko kura behar da, kalte humanoki handiak izaten bait dira, eta sekula ez da asmatzen. Halako sektorean hainbeste pertsona soberan dagoela esatea erraza da oso. Baina ez nuke izan nahi pertsona horiek bota behar dituzte

NORTASUN AGIRIA

Fernando Spagnolok, bere abizena dela eta, bromak egiten ditu maiz ● Golfa, pala eta irakurtzea gustokoak ditu, baina afiziorik maiteena lagunekin elkarteetan afaltzea du ● Donostian biziko litzateke

beti, nahiz eta lanari dagokionez irtenbide gehiago izan Barcelonan edo Madrilan ● Ikasle zelarik, ikasgelako azkarrenetariko bat zen, eta oso gaztetatik zekien bere bokazioa ekonomia zela ● Bidaiatzekotan, lasai eta eroso, motxilak eta campingak alde batera utzita.

nagusia. Halako sektorea egoera horretan ote dagoen gehiengoak asmatzen du, baina gero horri eman beharreko irtenbideak normalean oso gogorrak izaten dira, eta ez da behar bezain gogor jokatzeko. Horregatik, birmoldaketa prozesua ia etengabea izaten da.

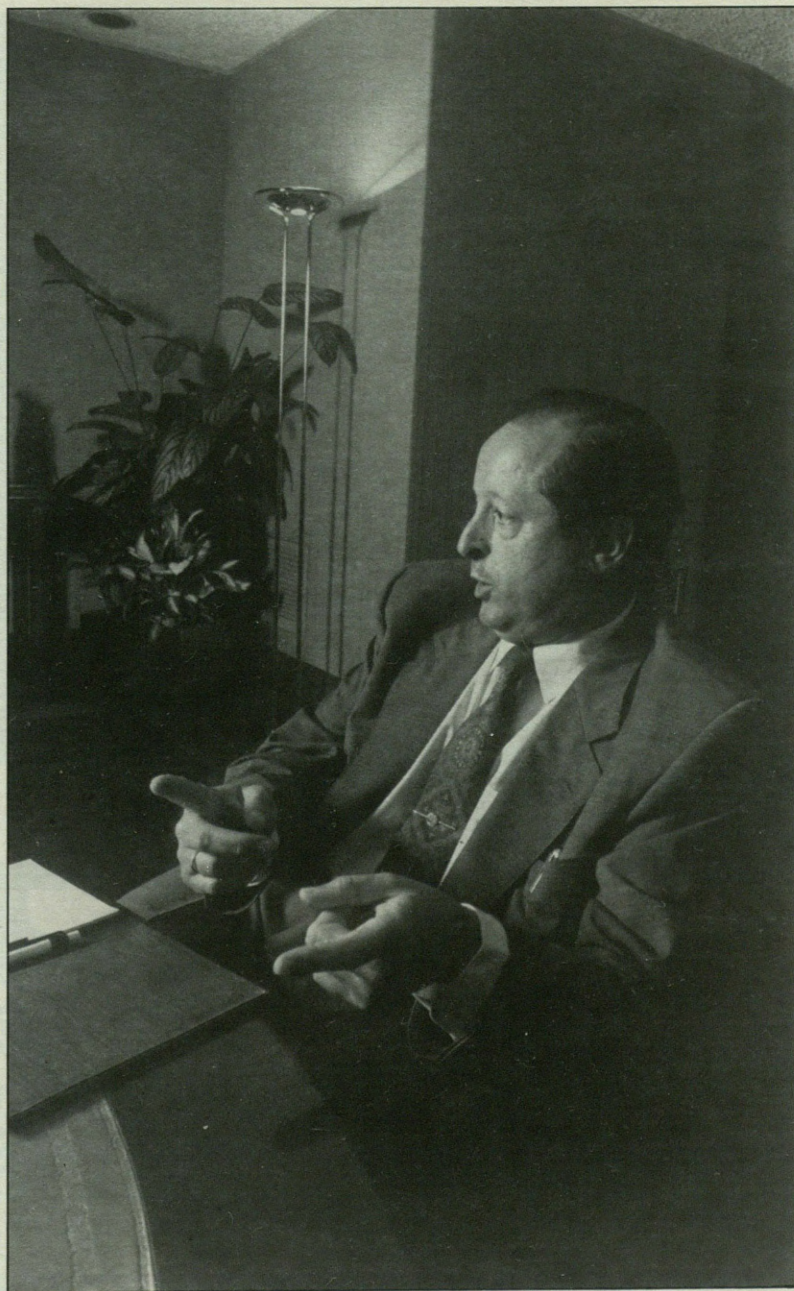
■ «Gipuzkoa Donostia Kutzak ekintza puntualak lagundu behar ditu, kulturalak batik bat» ●

A. Birmoldaketa beharrezkoa izango da, baina sektore bateko jendea soberan baldin badago, jende horri beste aukeraren bat eskaini behar zaio.

F.S. Nork eskaini behar dio? Merkatu ekonomia batean gaude ala ez gaude? Hala baldin bazaude, hala zaudela aitortu behar duzu, jendearen iritzia errespetatuz noski. Enpresak sortzeko ekimena, pribatua da. Birmoldaketarik baldin badago, jendea soberan baldin badago, jendea Administrazioan hasten da ate joka. Gaur egungo gizarteak gehiegi eskatzen dio Administrazioari. Eta honi, hainbat funtzio asumitu behar duen neurrian, ez zaio dirurik geratzen.

Ekonomia liberatzen den neurrian konpetentzia gero eta gogorragoa izango dela onartu behar da. Baina positihoa da hori.

A. Asko dakizu Kontzertu Ekonomikoak. Kupoaren Legea negoziatzea ere egokitu zitzazun. Zer iritzi duzu lortu berri den akordioari buruz?

F.S. Ona iruditzen zait, baina arazoak beste bide batetik datoz. Zenbat inbertitzen ote duen Estatuaren Administrazioak asumitu ez diren konpetentzietan, esate baterako, adierazgarria da. Kupoak erlazio finantzieroa zehazten du. Gero, Administrazio bakoitzak askatasuna du dirua nahi duen moduan gastatzeko. Estatu espainiarrak, askatasuna bai bait dauka, ez dirudi Euskadiri nahikoa errekurso bideratzen dionik. Dena den,

beste hainbat kontutan diru kopuru inportanteak eskaintzen dizkio. Ez da erraza denak konformatzea.

A. Kontzertu Ekonomikoak, hala ere, baditu arazoak...

F.S. Kontzertu Ekonomikoa artikulua bakarrez erabakitzen da, ez da mamia bozkatzeko. Alegia, artikuluari emendakinik ezin zaio egin. Legeari baiezkua ala ezezkua emateko bozkatzeko da soilik. Orain, bizgarri fis-

kalekin eta erregularizazioarekin, besteak beste, arazoak dituzte. Nork bere modura ulertzen bait du. Azken finean bi aldeek erabakitako gauza da. Gu biok halakori buruz hitzarmen batera heltzen bagara, interpretazioan, hitzartutakoa ulertzeko moduan ere konforme jarri beharko dugu. Gero ezin dugu auzitegi-tara jo, ez da zintzoa. Baina hor dabilta.

A. Kontzertu Ekonomikoak

«Euskadiko Bankua delakoak ez lituzke sekula Kontzertu Ekonomikoak eskaintzen ez dituen errekursoak sortuko. Ez da hori bankua sortu nahiaren arrazoia».

«Kutxek Espainiako Bankuan 150 bat milioi dituzte. Diru hori gure banku batek kudeatuko balu, hainbat gauza egin ahal izango lirateko»

ez du askatasun ekonomiko nahikoa eskaintzen. Hori dela eta, bankua sortzea ere aipatu izan da. Zer diozu horri buruz?

F.S. Gaur egungo eskaera sozialaren aurrean, Administrazioak ez du nahikoa diru sekula. Ez hemen, ez Txinan, ez inon. Baina, estatutuko batek bere baitako nazionalitate batekin izan lezakeen akordioari dagokionez, Kontzertu Ekonomikoa bezain hitzarmen zabalik ez dago Europa osoan. Eta akaso Kanadako estatutuen bat kenduta, ia mundu osoan ere ez dagoela esango nuke. Diru kopuru hori, beraz, ez da nahikoa, baina halako bost ere ez lirateke nahikoa izango, mugarik ez bait dago.

Orohar, hitzarmen hori ona da. Euskadiri, inbertsiorako, proiektuetarako,

zernahirako diru gehiago pilotzea komeni baldin bazaio, horretarako balio lezake bankuak. Baina ez litzuke sekula, Kontzertu Ekonomikoa eskaintzen ez dituen errekursoak sortu-

bueltatzeko izan ohi da, baina bueltatzen ez bada...

A. Bankuaren proiektuak, dena den, aurrera jotzen du, ezta?

F.S. Administrazioa aspal-

tuko zuela aipatu zuen. Ez dakit, zer nolako banku bultzatu nahi ote duen. Alegia, dirua bildu eta gero mategatu egingo al du? Alak kontrol eta inspektzio larri bakarrik egingo du, besterik gabe? Banku horren funtzioa zehaztu gabe dago.

A. Zer diozu Soltxagaren politikari buruz?

F.S. Gaizki iruditzen zaidala esan beharko nuke, diruak ez du eragiten. Baina ez da horrela. Helburuak ulergarriak iruditzen dira, oinarrian konformak. Baina jarritako ardatzarekin bateratasunera jo behar delakoa uste dut. Gero, dekretuak ez bezalako neurriak... neurri kanpoko prepotentzia ez duenak katean du Soltxagak, baina balentria ezin zaio ukatu. Estilo txarra du, hori da arazoa.

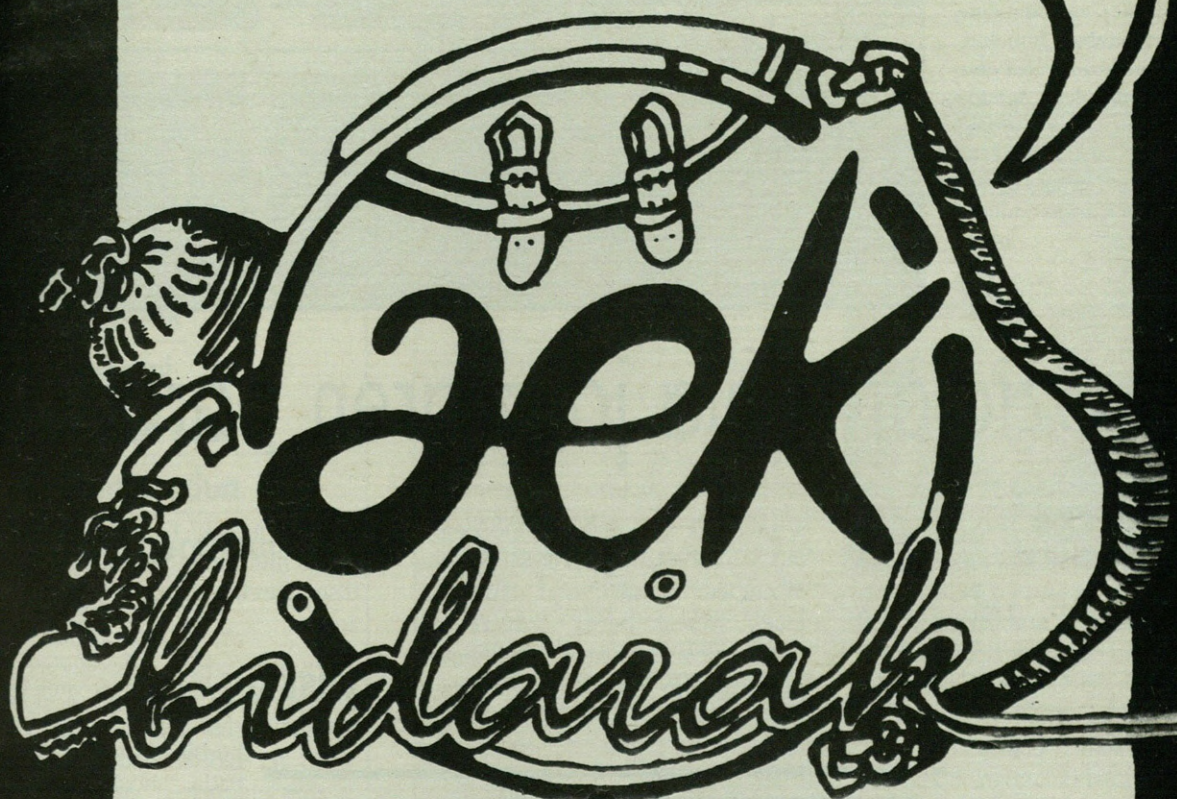
■ «Soltxagaren politika gaizki iruditzen zaidala esan beharko nuke, baina ez da horrela, helburuak ulergarriak iruditzen zaizkit» ●

ko. Ez da hori Bankua sortu nahiaren arrazoiak. EAEko kutxek Espainiako Bankuan 150 bat milioi pezeta dituzte. Kopuru hori Euskadiko Banku batek kudeatuko balu, hainbat gauza egin ahal izango lirateke. Baina arriskua ere izugarria izango luke. Dirua uzten denean

di utzi nuen eta gauza handirik ez dakit. Egunkarietan irakurri ahal izan dudanez, badirodi aurrera jotzen duela asmoak. Orain dela gutxi, enpresariak bilduta egon ziren hemen, Kutxako bulegoetan. Lehendakaria ere bertan zen, eta bankuaren alde zegoela eta bultzat-

Garbiñe Ubeda

ZURE OPORRAK
EUSKARAZ

- EUSKAL PIRINEOAK OINEZ (12 egun)
- EUSKAL PIRINEOAK BIZIKLETAZ (12 egun)
- GUARA MENDIKATEA HUESCAN (7 egun)
(arroilen jaitsiera)
- SAHARAN ZEHAR IBILBIDEAK (22 egun)
- TURKIA (15 egun)

INFORMAZIO GEHIAGO:
Diputazio kalea 3, 1. pisua
BILBO. Tfnoa.: 424 64 69.

Etor argitaletxearen «Bertsolaritzaren Historia» bildumak porrot egin du. Ez egun zuzendaritzan daudenek, ezta bildumaren arduradunek ere (Joxerra Gartziazen zuzendaritzapean, Xabier Amuriza, Jon Sarasua eta Jesus Mari Mendizabal aritu dira, besteak beste), ez omen dute zer ikusirik erabaki honekin.

Aurrerantzean, etxex etxe dabiltzan saltzaileek, Senda argitaletxeak plazaratu dituen bertsolaritzari buruzko bost liburuekin batera salduko dituzte Etorrek argitaratutako biak.

Trapeziolaria eta jauziaren parabola

«**BETAURREKO** beltzez irakurtzen ditugu egunkariak» aipatu zidan lagun batek. Betaurreko beltzak. Argitasunik gabeko notiziak. Sokaren muturrean ari den trapeziolariak jauzi izugarria egingo duela iragartzen dute albisteek, eta dardarez begiratzen diogu, arrisku biziko momentua iritsi delakoan, aurpegia kolore zuri-horiskaz makilatu duen bizardun sozialistari. Trapeziolaria ordea, galtza estuetan lerdan, irribar ironiko batez agertzen da argazkian, «ni ez naiz hemengo» dioen pegatina bularrean, gure gainean eta bere azpian ipini duen/digun sarea behatz lodiaz erakusten duela. Eskuak hauts zuriaz igurtzi dizkio ondoan duen neska lirainak, hitz batzuk egin dizkio belarrira, ikusle harrituok aho zabalik, eta ahots ozenez, sarkorrez,

segidakoak esan dizkigu: «Inoiz egingdako saltorik handiena ikusteko prest al zaudete?». Begiak estali dituzte batzuek. Nereak berriz, orduan ireki dira. Amets bat. Nere irudimenean gorputzutako gertakariak. Fantasia hutsezko zerbait? Errealitatetik kan-

poko fantasiak? Fernando Buesa sokaren muturrean Eskola Publikoaren diseinuarekin dantzan. Legea, jauzia. Sarea...

EUSKAL Eskola Publikoaren Legea egunkarietako lehen orrialdeetara

hurbiltzen ari da. Tartean bada, noski, bestelako berririk, berri txikiak ehi kakanarruak. Eusko Bibliographiari kasu, laguntza guztiak ukatu dizkio Eusko Jaurlaritzak eta iriteko zorian dago. Felipe Juaristik, idazle azkoitiarrak, ondo irakatsi digu, ordea, ezin garela ibili munduan kanposantu bat bailitzan, ezin dela guztiengatik negar egin. Lau-sotzen ez diren malkorik gabeko begiez eta ironiaz jokatu behar beraz. Eusko Bibliographia dirurik gabe utzi duten arren, Eusko Jaurlaritzak hainbat eta

TERMINOLOGIA

Lizentzia. 1. Zerbait egiteko ematen den baimena, eta hori adierazten duen izkribua. 2. Poesian zilegitzat jotzen den bizkuntzaren nabiz metrikaren arauen hausketa.

Lizentziarik gabeko herria da gurea. Muga txiki eta handiak ezarri zaizkiona. Debekuez jositakoa. Halabeharrez, protestan ari den herria. Euskal Herriaren borondatea, guraria, zerbaitetarako nahia, ukatzeko erabili dira, ordea, behin eta birritan, lizentziak, legeak, izkribuak. Frantziar Gobernuak euskararen lizentzia ukatzen du. «Euskaldunon Egunkaria»-ri publizitate instituzionalaren lizentzia sine die atzeratzen ari zaio. Juan Cruz Allik, euskaraz emititzen duten irratiei lizentzia ezeztatu die, berriro ere. Batzuek borondatea eza dela argudiatzen dute. Protesta egiteko lizentzia da ukatzen ez zaigun bakarrenetarikoa. Beno, batzuetan...

hainbat ekimen bere helburuetatik oso saihestu dituen arren...

Gatozen harira. Nere ametsa, askoren amesgaizto, ondoeza bilakatzear dago. Ametsak argitasun handiko azalpenak omen dira bestalde, egia erakusten duten frogak. Galdera anitzen argitzaile ere. Amets handietan barruko begiek oso urrutira egiten dute txangoa. Txikietan berriz, egunerokoan pausatzen dute begirada. Euskal gizartearen amets handietatik urrun gauzatu nahian dabilta, hain zuzen, Eskola Publikoaren Legea.

Ikastolen egitasmoan aipatzen da Legea epé luzera garatu behar dela, nazio mailako egitasmoa izateko borondatez, eta honek, derrigorrez, irakaskuntza bere osotasunean euskalduntzeko garantia eskatzen duela.

— Herri honek

dituen beharrei

egokituko den Eskola

Publikoaren eredua

diseinatzeko borondaterik

ba al dago? ●

Eskola Publikoaren Legea onartzen bada nola jokatu da ikastolekin? Barruan sartzera behartuko al ditu? Tarteko egoerarik onartuko al da? Non geratzen dira Legearekin ikastolek euskara bultzatzeko eta irakaskuntza alternatibo bat planteatzeko saioak? Herri honek dituen beharrei egokituko den eredua diseinatzeko borondaterik ba al dago?

Nere ametsak hainbat datu eman dizkit: PSOEk, Estatu mailan dagoen oinarritzko ereduarekiko etena sortzen duen inongo alternatibarik ez du onartzen. EAJ-PSOE alderdien kontsentsuak ez dio euskarak dituen egungo behar handiei erantzuten. Euskal Eskola Publikoaren Legeak adostasun zabal baten ondorioa izan beharko luke, ez partiduen soilik.

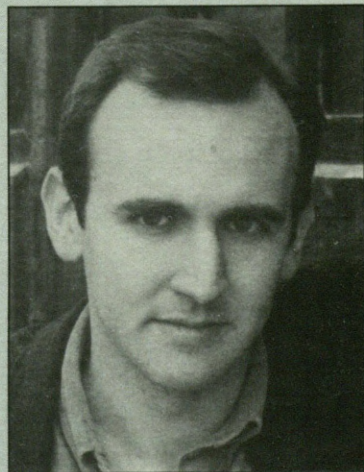
J.J. Petrikorena

M A I S E A K E T A N

Buesak arrazoi du

PROBOKAZIO hutsa da izenburua, bai; ez zaitezela nerekin haserretu, halere, ez behintzat barrukoa irakurri gabe. Buesarekin ere halako zerbait gertatu bait da, alegia, bazterrak sutan jarri direla, titularretako astakirtenkeriek irazekita. Jo dezagun ordea letra txikira. Zer dugu hor? Intentzioetan, espainolismo zaharberriaren betiko gorrotoa, euskararen kontrako gaiztakeria zitala; baina esanaren mami-mamian, demagogiaren merkea eta beroa kenduz gero, egiazko konstatazio batzuk ditugu, egia izateagatixe mingarriago. Ez didazuela sinesten?

ZER dio bada, funtsean, Buesak? Hemen, EAEn, administrazioak ahalegin bat egin duela euskara bultzatzeko, guretzat gutxiegi, zenbaitentzat egoki, eta Buesa eta antzekoentzat gehiegia; baina, ahaleginak ahalegin, gizarteak orohar, askoz gutxiago egin duela bere burua euskalduntzeko bidean. Ezetz esango duzue beharbada, eta ikastolak, kilometroak, korrikak eta bestelako ekintza heroikoak aterako dituzue hizpidera. Ez gaitezenitsuak izan. Ea: administrazioako hizkuntz eskakizunak gutxitxo izan

XABIER MENDIGUREN

daitezke baina esan, gure herri honetako enpresetan zenbateko euskara eskatzen eta erabiltzen da, benetan? Eta ez esan horiek kapitalisten esku daudela zeren, denda eta elkarteetan ere, salbuespenak salbuespen, noraino betetzen da itxurazko elebitasuna ere? Ez al da egia tristea halaber, lanpostuak lortzeko euskara baino ingelesa beharrezkoagoa dela? Zenbat euskara entzuten da gure kaleetan? Beste adibide bat: lotsagarria zaigu ETB2 jasan beharra, baina zenbatek ikusten du gero ETB1? Komunikabide erdaldun pribatuek zer pauso ematen dute euskararen alde? Badakit horien jabeak anti-euskaldunak direna, noski, baina Euskal Herriko jendeak euskararen kontrako herri-paper horiek erosten ditu, eta ez gure bihotzeko «Egunkaria». Alienatuta daudela? «Mundu guztia arrotza da ene herrian».

HAMAIIKA horrelako, eta barka sermoia. Gure ohizko jardunaren zurikeria atera nahi nuen argitara. Buesak ere aipatu du, euskararen alde egon baina erdaraz ari direnen hipokresia. Jakina, PSOEk guzti honekin administrazioako euskalduntzea nahi du leundu, gutxitu, ezeztatu. Eta guk, ezinbestez, Buesaren lepoa eta erakundearen euskaltzaletasuna eskatzen segitu behar. Baina ez hori bakarrik, otoi: gizartearen bertan dugu aurreneko lana eta, batez ere, gogorrena, euskara manifestaldietako esloganetan baizik erabiltzen duen herria izan nahi ez badugu, behinik behin.

Kaleratzear dago Jesus Mari Esnaolaren disko berria

«Ate ilunak», musika intimista jorratzen duen piano lana

Laster argitaratuko da «Ate ilunak» Jesus Mari Esnaolaren LP berria. Esku soinua alde batera utzita, piano akustikoaren bidea aukeratu du Lizartzako musikariak. Instrumentu hau da bere azken lan honetako protagonista.

PIANOA da «Ate ilunak» Jesus Mari Esnaolaren disko berrian agertzen den instrumentu bakarra. Grabaketan ez du beste musikari baten laguntzarik izan, eta lan honetan agertzen diren pieza guztiak berak konposatu ditu.

Disko hau, piano akustikoan oinarritutako bere

«Ate ilunak», Esnaolak piano akustikoaz grabatzen duen lehen lana da.

lehen lana da. Jesus Mari Esnaola, musika munduan esku soinua jotzen hasi zen, eta instrumentu hau lagun, musika herrikoia eta klasikoa landu zituen. Garai horretan hamazortzi urte zituen eta talde batzuetan jotzeko ere aukera izan zuen.

Pianoarekin hasi eta instrumentu honekin jarraitu du geroztik. «Pixkanaka izan den bilakaera da. Sintetizadoreak ere jo izan ditut baina orain gustora nago piano akustikoaren bidez musika egiten», aipatzen digu Esnaolak.

Elkar etxearen eskutik kaleratu duen «Ate ilunak» lana burutu aurretik, bi disko plazaratu zituen soinu-jole bezala, eta orain dela sei urte beste bat Txangot taldearekin. Talde honetan teklatuak jotzen zituen Lizartzako musikari honek.

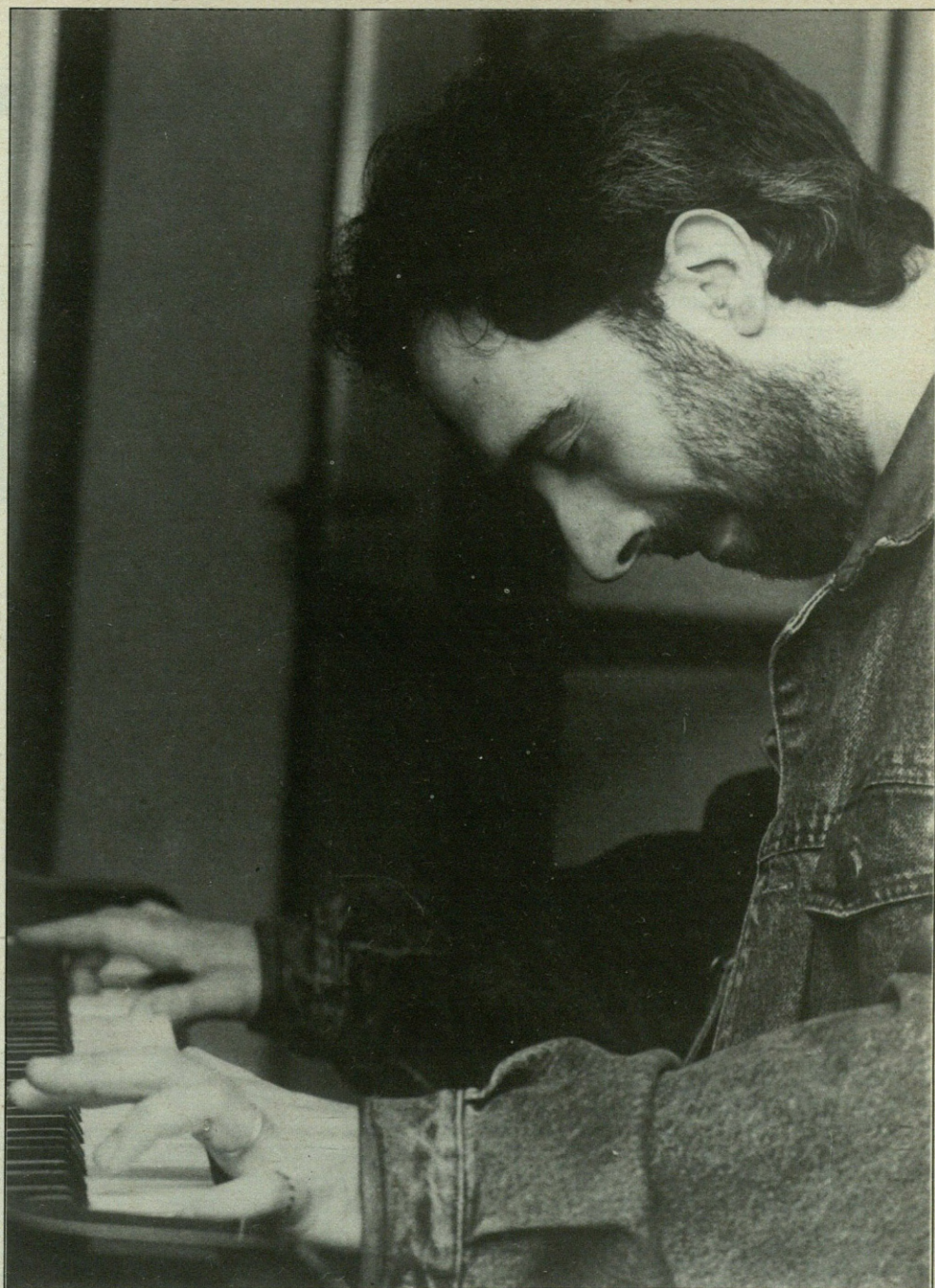
Azken lanean, berak di-tuen eraginak agertzen dira: «Musika estilo ezberdinak jorratu izan ditut. Musika berrikoia lantzen hasi nintzen, klasikoa ikasi dut, taldeetan ibili naiz eta rocka zer den ere probatu dut. Musika guzti horien eragina gutxienez badudala badakit, baina ez nuke jakingo zein musika egiten dudan esaten. Piano hutsean, musika intimista da, batzuetan gogorragoa... Ez dakit, musika, bitzez azaltzea zaila da askotan».

Zuzeneko emanaldiak ere egiten ditu. «Asko ez. Musika estilo bonetako kontzertu gutxi egiten bait dira». Gaur egun, rocka da nagusi, «ez dakit gaurko musika egoeran tokirik badudan ala ez. Hori nere esku ez dagoen gauza da. Ez dit gainera horrelako kezkarik sortzen. Musika egiten dut egin behar dudalako, eta zuzeneko emanaldi gutxi izateak ez du nere bidea aldatuko».

Ikus entzuteko emanaldiak

Kultur etxeetan eta antzeko aretoetan jo izan du orain arte. Kontzertuetan, Imanol Alcalde pintore donostiarrak parte hartzen du. Esnaolak pianoa jotzen duen bitartean, Alcaldek egindako irudiak ikus daitezke filmenean bidez. «Abstrakzio geometrikoak dira. Berak ez ditu egiten musika konkretu batzuei egokitutako mar-goak. Bere aldetik egiten du bere lana eta nik nere alde-tik nerea. Gero, bi lanak muntatu egiten ditugu».

Musika egiteaz gain, Esnaolak, laguntzaile gisa, beste musikari edo talde batzuen proiektuetan parte hartzen du. Esate baterako,

Bere kontzertuak, Imanol Alcalde pintore donostiarrekin batera prestatutako ikuskariak dira.

Zabale anaiak bikoteko Xabier soinu-joleak bere laguntza izan du laster argitaratuko den diskoko kantak moldatzeko garaian. Grabaketan, teklatuak jotzen ere parte hartu du lau

■ **«Zuzeneko emanaldi gutxi izateak ez du nere bidea aldatuko» ●**

piezetan. «Norbait laguntza eske etortzen bazait, izango du, abal badut behintzat. Hala ere, gutxitan egiten ditut horrelako lankidetzak; ez bait dut denborarik. Lagunak izaten dira normalean. Gehiagi egitea ez zait gustatzen, iharduera honek nere lanean kontzentratzen ez didalako uzten». Zabale anaiez gain, Joseba Tapiak, lehenengo diskoan, eta Iñaki Balan Al-

bizturreko trikitilariak izan dute orain arte bere laguntza kantak moldatu eta konposatzeko garaian.

Esnaolak musikako klaseak ematen ditu arratsaldez Tolosan. «Musikatik bizi naiz. Klaseek askatasuna ematen didate, musikari bezala nahi ditudan gauzak egiteko».

Joxi Goikoetxea

Duela bi urte hasi da Idazleen Elkarte saio hauek ikastetxeetan antolatzen

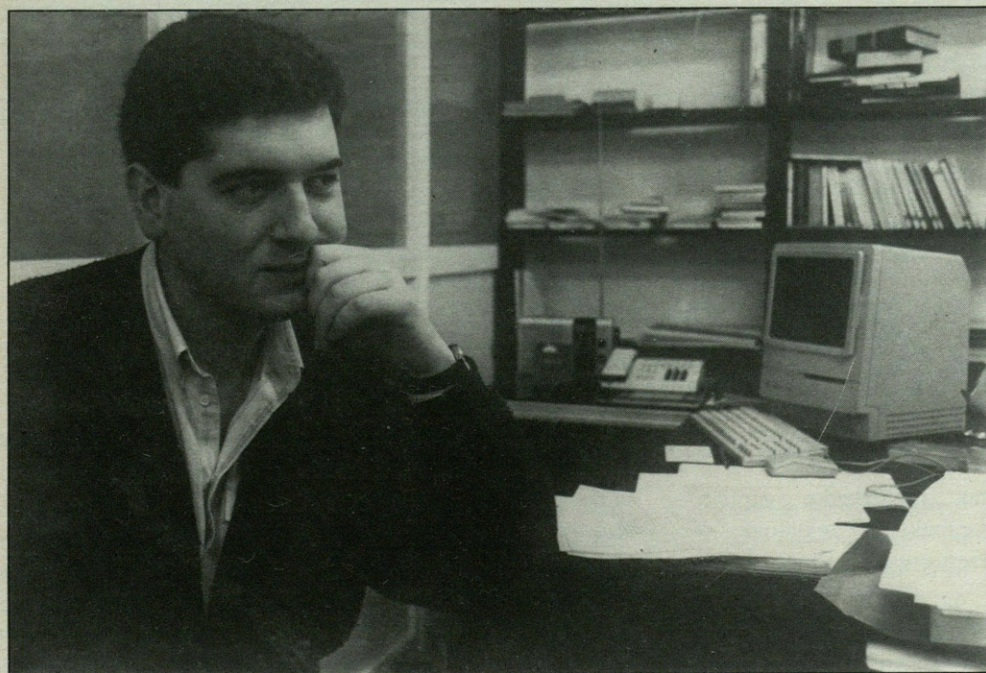
Literatur solasaldiak: idazle eta irakurlearen arteko harreman berria

Euska Idazleen Elkarte orain dela gutxi hasi da, zaletasuna zuzpertzeko asmoz, literatur solasaldiak ikastetxeetan antolatzen. Elkarreak idazle eta liburuen zerrenda bat proposatu ondoren, ikastetxe bakoitzak aukeratzen ditu ekitaldi hauek burutzeko protagonistak.

SAIO hauek egin ahal izateko, aretoak baldintza batzuk betetzea eskatzen du Idazleen Elkarreak. Lekua bildua eta isila izatea, eta ikasgai kutsurik ez izateko, solasaldiak ohizko geletan ez egitea. Elkarreko idaz-

karia den Maite Gonzalez Esnalen hitzetan: «*Liburutegia da lekurik egokiiena saioa girotzeko liburua berraita bait da gauzarik aproposena. Liburutegirik ez balego edo bertan egitea posible ez balitz, baldintza egokiak betetzen dituen gela batean egin daiteke.*

Idazlea ikastetxera joateko garaian, ezinbestekoa da ikasleek liburua irakurritu

Inazio Mujikak BBBko ikasleekin egiten ditu solasaldiak, eta bere ustez, liburua literaturaz hitz egiteko atxakia besterik ez da. (Argazkia: Carlos Villagrán)

■ «Haurrek liburua esku artean edukitzeko ohitura izan behar dute, irudiez gozatzeko» ●
MAITE GONZALEZ ESNAL

izatea, eta apunten edo aldeztututik prestatututik galderarik gabe, ikasleek askatasun osoz egitea galdetutak.

Helburu nagusi bat literatur zaletasuna biztea da

Solasaldiak ez daude idazlearen liburuari buruz hitz egitera mugatuta, «literaturaz ere hitz egin daiteke baina ez idazlearen inguruan dagoen pertsonaiari buruz —aipatzen digu Gonzalez Esnaiek—. Saio baten bitartez, idazle eta irakurlearen arteko komunikazioa eta irakurle izateak daukan arlo pribatua landu nahi ditugu. Hau da, irakurri ondoren bakoitzak izaten dituen gogoetak eta ateratzen dituen ondorioak. Guzti hau literatur teoretatik kanpo».

Beste helburu nagusia irakur zaletasuna zuzpertzea da. Liburu bat irakurtzeak ikasgai kutsurik izan ez dezan. Horregatik, hain zuzen, eskatzen du Idazleen Elkarteak saio hauek ikasleen ohizko geletan ez egitea.

Proiektua zabaldu

Herri txiki batzuetan, saioak kultur etxeetan egiten dira. Horrela, literatur solasaldiak, museo bat bisitatzerako edo antzerkira joateko bezalako ekitaldiak izaten dira ikasleentzat».

Bi urte daramatza Idazleen Elkarteak Nafarroa eta Gipuzkoan, Donostialdean gehienbat, plan hau aurrera eramaten. Ikasturte honetako egitaraua iazko udazkenean aurkeztu zuen, eta nahiz eta ordurako kurtsoa hasita egon, saioak egiteko eskaera asko jaso zituzten Donostia inguruko zenitroetatik gehienbat.

Idazle Elkartearen asmoa solasaldiak Gipuzkoako eta Bizkaiko herrietara zabaltzea da. Elkarteak Udal Patronatuaren diru laguntza jasotzen du, baina asmo hau gauzatzeko aurrekontu

Pello Añorgak, lehen, erdi eta goi zikloko haurrekin egiten ditu solasaldiak:

«Liburuak ezagutzeko eta haurrak idazleekin harremanetan jartzeko bide egokiena»

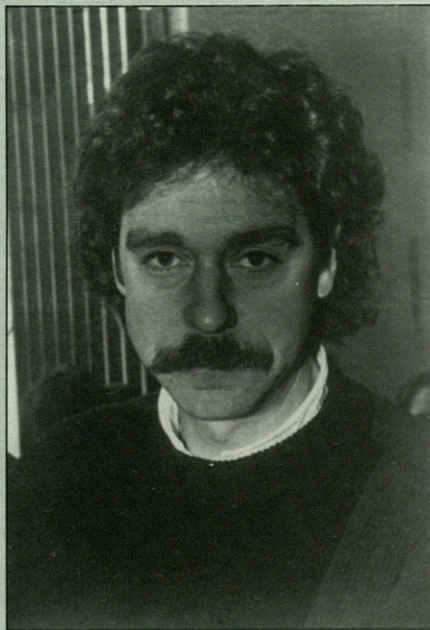
ARGIA. Noiz hasi zinen solasaldiak ikastetxeetan egiten?

PELLO

AÑORGA. Eskoriatzako Irakasle Eskolak orain dela lau urte sortu zuen haurrei zuzendutako liburu mintegia, eta orduan hasi ginen solasaldiak egiten Galtzagorri elkartean. Baita ipuin kontaketa, idazketa tailerrak, liburu festak eta abar. Guzti hau, irakur zaletasuna sustatzeko. Betidanik bultzatu izan ditugu horrelako

saioak, batez ere liburutegietan, haurrak idazleekin harremanetan jartzeko asmoz. Jenero guztietako idazleek parte hartu izan dute. Deba Garaian beti: Arrasaten, Elgetan, Bergaran...

Hau izan da esperientzia aitzindaria. Ekitaldi hauek arrakasta zutela ikusirik, Mariasun Landak,

Idazleen Elkarteko ki-deak, Gipuzkoa osoan egitea proposatu zuen. Gipuzkoan eta Euskal Herrian. Horrela, Idazleen Elkarteak solasaldi batzuk antolatu zituen iaz Udal Patronatuaren eskutik. Bigarren edizioa da aurtengo. Zenbait ikastetxe, iharduera hauen garrantziaz jabetu dira eta, une

honetan, horrelako saio asko egiten dira. Nere kasua, hala ere, nahiko bitxia da, eskoletan ipuin kontalari gisa aritzen naizelako. Bada bere kasa aritzen den idazlerik ere.

A. Helburu nagusia, beraz, zaletasuna zuzpertzea da.

P.A. Bai. Gero idazle bakoitzak beste arrazoiak edo helburuak izango ditu. Guk liburu mitegian garbi izan dugu, hau dela liburuak ezagutzeko eta haurrak idazleekin harremanetan jartzeko bide egokiena. Katalunian azpiegitura sendoa eta zirkuitu bat egin daukate. Kanpoan ezagunak dira solasaldiak. Duela lau urte, hemen ezer ez zegoela ikusirik, martxan jarri genituen Irakasle Eskolan.

handiagoa beharrezkoa denez, bi probintzietako Diputazioekin jarri dira harremanetan. Hurrengo helburua, Euskal Herri osoko ikastetxetara iristea litzateke. «Ikastetxeek ekitaldi kulturalak antolatzeke diru kopuru bat izaten dutenez, batzuetan beren kasa egiten dituzte, poesia erreitaldiak antolatzen diren bezala —komentatzen digu Elkarteko Idazkariak—. Gure sarea osatu dugu eta

gure solasaldiak egin dituzten ikastetxeek ez dute ordaindu behar izan orain arte, Udal Patronatua dagoe-lako babestaile gisa».

Elkarteak idazle eta liburuaren zerrenda bat proposatzen du zentro bakoitzak nahi duen autorea eta idazlana aukera ditzan. Inazio Mujika da aurtengo zerrendan agertzen den idazleetariko bat: «Esperientzia ona da. Beti ere zure lanari buruzko gogoetak egitea es-

katzen dizulako; ikasleek egiten dituzten galderak erantzuteko zure ideiak ordenatu egin behar bait dituzu. Alde horretatik, oso positiboa da. Baina areago oraindik ikasleen aldetik. Azken finean, irakurri duten liburu baten egilearekin egon, eta idazlea beste munduko pertsona ez dela ikusten dutelako».

Mujikak, BBBko ikasleekin egiten ditu solasaldiak. «Askotan, aspergarri sama-

Mariasun Landaren ustez, solasaldiak etorkizun handiko ekitaldiak dira:

«Pertsona normala zarela ikusten dutenean oso hurbil sentitzen zaituzte haurrek»

ARGIA. Zuk erdi eta goi zikloetan egiten dituzu literatur solasaldiak.

MARIASUN LANDA.

Erdi zikloan gehienbat. Hirugarren mailatik seigarren mailara bitarte. Ikasleek, gainera, gela marrazkiez apaintzen dute eta iguripen handia izaten da. Nahi duten galderak egiteko esaten diet. Normalean, galderak errepikatu egiten dira zentro batetik bestera baina beti egoten da bereziren bat.

A. Nolakoa izaten da haurren erantzuna?

M.L. Oso ona. Eskolaren arabera izaten da. Disziplinara asko baloratzen duten ikastetxeetan haurrak zintzoegi egoten dira; beste batzuetan berriz, bihurriegi. Inoiz ez dakizu nola

moldatuko zaren taldearekin, baina gehienetan oso ondo. Uste dut haurrentzat oso esperientzia hunkigarria dela. Batzuetan, zure buruari galdetzen diozu benetan pena merezi ote duen edo nekatuta al zauden beti galdera berak erantzun ondoren, baina haurren ikuspuntutik oso inportanteak dira solasaldi hauek. Alde batetik, ez dute pentsatzen ipuin hori inork idatzi duenik. Bestetik, idazlea zer den ikusten dutenean, hau da, pertsona normala zarela, oso hurbil sentitzen

zaituzte. Irakurtzeko, idazteko eta literatur zaleatasuna izateko oso motibagarriak dira ekitaldi hauek.

A. Beraz, gustora egiten dituzu.

M.L. Hasiera batean guzti hau berria zen neretzat eta beroago egoten nintzen. Orain, berriz, nekagarriago egiten zaizkit baina beti asetu izan naute. Orain dela bi aste Nafarroan egon nintzen. Uste dut Nafarroako Gobernuak diru laguntzak eman dituela. Irunean nahiz Nafarroako

beste leku batzuetan aritzea eta horrelako saioak euskaraz egin daitezkeela eta egiten ari direla ikustea oso interesgarria da. Beti Donostia inguruan aritua gara baina orain esperientzia hedatzen ari da eta subentzioak izaten dira. Etorkizun handiko ekitaldiak dira. Beste gauza bat da nola antolatzen diren eta irakasleek nola prestatzen dituzten. Irakasleen prestakuntza ere asko landu beharko litzateke, hizkuntza arloan behar bada, baina hutsune handia dago alde horretatik. Askotan gainera, ez dago literaturarekiko zaletasuna. Haurrei irakurtzea eskatzen diegu eta askotan irakasleek eta gurasoek ez dute batere irakurtzen.

rra izaten da beti gai edo liburu berari buruz hitz egin behar izatea, liburu bakarra daukagunontzat behintzat. Gebiago daukatenek ez dute arazo hau izango, baina, azken finean, idazlana literaturaz hitz egiteko atxakia besterik ez da. Hori da inportanteena. Ikasleek abolkuak eskatzen dituzte irakurri eta idazteko garaian. Gai puntualak ere izaten dira: 'Hemen, hau jarri zenuean, zergatik jarri zenuen eta ez beste gauza bat?' eta horrelako galderak.

Euskal Idazleen Elkarateak, Europako beste elkarate batzuk ere izango diren

kongresu batean parte hartuko du laster. Bertan, saio hauei buruz hitz egingo du te besteak beste.

Kongresua eta gero, Elkartean beste arazo bat aztertuko da. Maite Gonzalez Esnalen ustez: «Ikus entzuteko komunikabideek egiten dioten konpetentziaz gain, literaturak lagun gaizto askeo dauzka. Irakurtzeko

plazerra aurkitzen dutenak ez du galtzen, baina hori ezagutzera emateko bideak eskaini behar dira». Berak komentatzen digunez, ikastetxe batzuetan literaturazko liburuetatik fotokopiak egiteko ohitura dago: «Moztu egingo genukeen bide txar bat da. Liburu bat plazerraz irakurri behar da, ez testu liburu bat be-

zala, hau da, ikasgai bat bezala. Orduan, liburutik bertatik irakurtzea ezinbestekoa da. Fotokopia, premiazko zerbait denean, ordezko gauza bat besterik ez da. Haurrek liburuak eskutik artean edukitzeko ohitura izan behar dute, irudiez gozatzeko. Ez dugu onartzen liburuak garestia dela esatea. Irakurtzeko modu asko eta merkeak bait daude. Ikasleek, txandaka, gela guztiaren aurrean irakurtzeko dezakete eta horrela, liburuarekiko harremana ez litzateke moztuko».

Joxi Goikoetxea

EKO ATEASU
Keelavite poligonoa z/g
ASTEASU

EKO VILLALBA
San Juan Kalea, 9
EIBAR

EKO TOLOSA
Zumalakarregi kalea, 4
TOLOSA

AUTOSERVICIO GORÁ-BERA
Agerretxe Ibilbidea
DEBA

EKO EUOMAR
Nafarroa ibilbidea, 37
ZARAUTZ

SUPER ANDONAEGUI C.B.
Andonaegi kalea, 10
SAN PEDRO - DONOSTIA

MERKEK IGLESIAS
Azkuene Kalea, 12
TRINTXERPE

**SAN JUAN BAUTISTA
KOOPERATIBA**
Villas auzoa
HERNANI

EKO IRUN
Blas de Lezo, 22
IRUN

EKO LEZO
Avda. Jaizkibel, 1
LEZO

EKONOMATO ORBEGOZO
C/ Eliz-Kalea, 1
ZUMARRAGA

SUPER RENTERIA
Vicente Eliceagi kalea, 5
ERRETERIA

EKO BERAUN
Galtzaraborda Etorbidea, z/g
BERAUN - ERRETERIA

EKO ERREKONDO C.B.
Zigordia kalea, 7
ZARAUTZ

EKO LEGAZPIA
Urola s/n
LEGAZPIA

SUPERMERCADO SOKOA, C.B.
Sokoa Merkatalgunea, 7
Hirigintza (ARABARKA jalearearen atzean)
HONDARRIBIA

BETI MERKEK
Laiola kalea, 12
DONOSTIA

EKO ALTZA
Larratxo Ibilbidea, 96 zbk.
ALTZA

EKO VILLALBA
Torres Urquizu kalea, 13
EIBAR

EKO AIETE
Exaidi Saila
AIETE - DONOSTIA

BASTIDA
Erdiko kalea, 32
MUTRIKU

ZURE ETXE ONDOAN

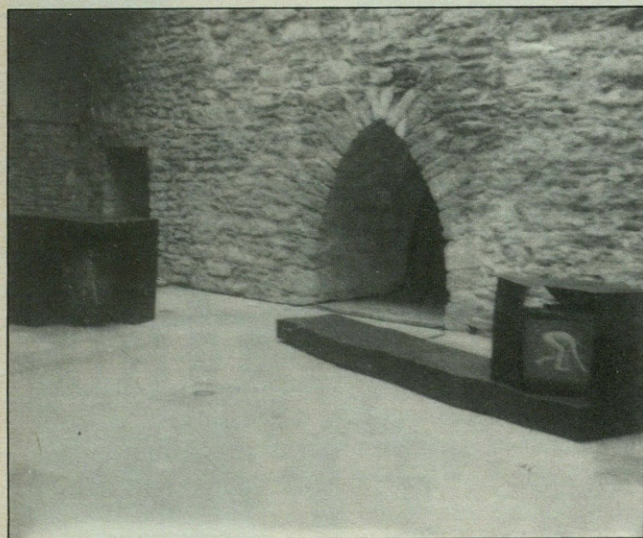

SUPER IZTIETA
San Sebastián kalea, 16
ERRETERIA

Euskal Herriko Bideoaldien etorkizuna ilun ageri da

Bideo jaialdiak, ekoizpena eta laguntzen arteko kinkan

Gasteizko Musika Bideoaren Jaialdia amaitu berria den honetan, egoki eritzi izan diogu Euskal Herriko Bideoaldien egungo egoera azaltzeari. Tolosakoa ez da antolatzen; Zestoakoa maiatzean izatekoa bazen ere azkenean ez da egingo; Lekeitiokoa abendura atzeratu behar izan dute eta ozta-ozta izango dute ematerik; Gasteizkoa, azkenik, lehiaketa izateari esker iraun ahal izan du.

Lehiaketa izatean datza Gasteizko Bideoaldiaren arrakasta.

URTEAK igaro dira Euskal Herriko Zinemaldiak krisian murgildu zirenez geroztik. Kaltetuenak herriz herrikoak izaki, aurrera egiteko modu bakarra birmoldatu eta zinema eta bideo topaketak bihurtzea izan zen. Dirudienez, ordea, bai berauen kasuan eta bai berez Bideoaldi moduan antolatutakoen kasuan, hasera bateko grinak goia jo du eta une larriak iritsi dira.

Arte ederretako beste hainbat arlotan bezala, Eusko Jaurlaritzaren Kultura Sailak aurten eragin dituen aurrekontu murrizketak direla eta, bi dira antolatu ezinik gertatu diren bideoaldiak: Tolosakoa eta Zestoakoa. Baina, hala ere, dirulaguntzen ukapena ez da arrazoi bakarra izan.

Tolosako Bosgarren Kolektiboak antolatzen zuen Bideoaldia izan zen bertan behera utzi behar izan zuten lehena, «arazo ekonomikoek izan zuten eraginik, baina berriro ere ez anto-

latzeko erabakia beste arrazoi batzuk zirela eta hartu genuen. Gure Topaketetara ekartzen genuen materialeak ez zuen intrebiderik, ez zen inon ikusia izaten, hau da, ez zen behar bezala banatzen eta ikuslegoak orohar ez zuen ezagutzen. Horrela jarraitzeak ez zuela merezi deliberatu genuen. Aurten ere, ez antolatzea erabaki dugu. Helburuak beste bide batetik doaz eta Bideoalditik urrun dauden proiektu berriak ditugu eskuarteak».

Ekoizpena ere arazo

Zestoako V Zine eta Bideo-gintza Topaketek ere bide bera jarraitu behar izan dute. Maiatzetik ekainera atzeratu eta azkenean deialdia bertan behera utzi dute. Xabier Unanue antolatzailearen esanetan, «iaz ere zailtasunik izan genuen geure biru sailak —super

zortzi, bideoa eta euskal filmeak— aurrera ateratzeke. Aurren, orain arteko egoitza zen Elizondo zinemakia utzi behar izateaz gain, jaso ditugun lan eskasek etsi erazi digute».

Baina beste hainbat arrazoik ere izan du eraginik, «horrenbeste urtetako lanaren ostean ondorio onik ez ikusteak nekatu egiten du. Helmugak birplanteatzeko garaian gaude, gure topaketak ingurune aproposik izan ezean ezin dira antolatatu. Beraz, geldiuine hau mesedegarria izango da».

Lekeitioko VI Bideoaldiak ere izan du arazorik. Benito Ansola antolatzaileak esan digunaren arabera, «Zestoakoarekin bat ez etortzeko, abendura arte atzeratu behar izan dugu eta, horretaz gain egitura-keta bera ere aldatuta gertatu da. Gure baliabideak ere oso eskasak dira».

Gasteizko Musika Bideoaren VII Jaialdia da antolatuta eta burutu den bakarra. Musikari eskainitako saila nagusia bada ere, sorkuntza lanak eta telebista eta kultura ere jorratu dira topaketa hauetan. Dena den, bada alderik beste topaketekin konparatuz gero: Gasteizkoa lehiaketa da eta, Jose Manuel Palacio arduradunak esandakoaren arabera, «muntaiak egin duen

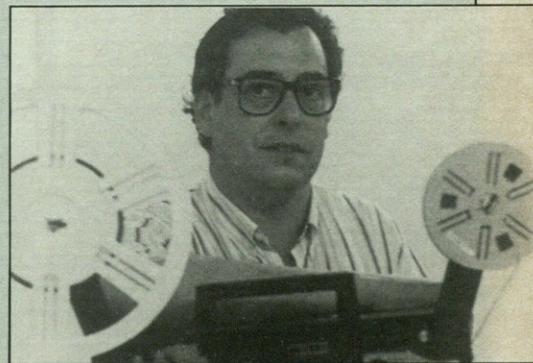
Xabier Unanue, Zestoako Bideoaldiaren arduraduna

Ekoizpen eza ez da arazo bakarra

ARGIA. Zein etorkizun izan dezakete bideoaldiek?

XABIER UNANUE. Dudarik gabe, ekoizpena bultzatu beharra dago, baina bada konpondu beharreko hainbat arazo. Euskal Herrian zirkuitua antolatu beharko lukete erakundeek, sorkuntza lanak bultzatu eta ikuslegoari etengabe eskaintzeko. Egungo egoera tamalgarria bada ere, zaletasun hutsagatik, ekoizle berriak —Julio Medem, Juanma Bajo Ulloa, J. Franco...— sortzen ari dira.

Bideoa, bestalde, gero eta garrantzia handiagoa hartzen ari da irakaskuntzan, publizitate munduan, telebistan, industrian eta beste hainbat arlotan. Baina ez du errekonozimendurik lortu eta gizartean ez dauka batere arrakastarik; beraz, gero eta baztertuago dago. Bideo ekoizleei lanerako espektatibak ere eman behar zaizkie; izan ere, oraindik, norberaren ahaleginari esker egiten dira gauzak. Politika orokor baten falta nabari da. Eta horretaz gain, bideogintzan egiten den sorkuntza lanaren inguruan hezi behar da ikuslegoa; ez

da batere ezaguna eta kalitatezko lan ugari badaude ere, gehienak ahaztuta gertatzen dira. Ospea lortzen duten ekoizleen lanak baino ez dira ezagutzea ematen, eta egitetik urte askotara normalean. Dena den, Bideoaldietara hurbiltzen den jende kopurua ez da oso handia, produktua ez delako batere ezaguna. Zirkuitu komertzialetan sartzeari ia ezinezkoa da, baina beste bideak jorratu beharko lirake: ETBn ematea, unibertsitatean erabiltzea, zine-klubetan ere eskaintzea, eta abar.

bideogileak badu saririk jasotzerik inbertsioa amortizatzeko; horrela, beste ekoizpen bat prestatzeko bidea errazten diogu».

Egunotan, bestalde, Donostian Euro Aim Euskadi Screenings izeneko filme eta bideo independenteen azoka burutu da, Eusko

Jaurilaritzaren babespean, «nik ez dakit hau ote den modurik egokiena —esaten digu Palaciok—, baina garbi dago Estatu Batuetatik datorrigun monopolioari aurre egiteko behar beharrezkoa dela Europa mailan nazioarteko merkaturak ezartzea. Horrek

zentzua izango luke bemen ekoizten diren lanek kanpotarrei erakusteko balio izango balute. Ekoizpenak laguntzarik ematen ez bazaito, gainontzeko inbertsio guztiek jai dute».

Ritxi Lizartza

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

Iparramerikarrak nagusi Europako zinema merkatuan

Kultura, artea, industria... Badu hiruretatik zerbait ikusentzunezkoa-ren munduak. Telebista, bideoa eta, guzti horien aurretik zinema. Bizirik irauteko telebista eta bideoa ahanzi ezin dituen zinema, aspalditik krisian omen dagoen industria. Egungo zinemagintza europarraren hainbat datu eta erronka aipatuko ditugu jarraian.

EUROPAKO Elkar-
tean 1980an 606 filme eta
1991ean 492 egin baziren,
argi dago Europako indus-
tria ez dagoela momentu

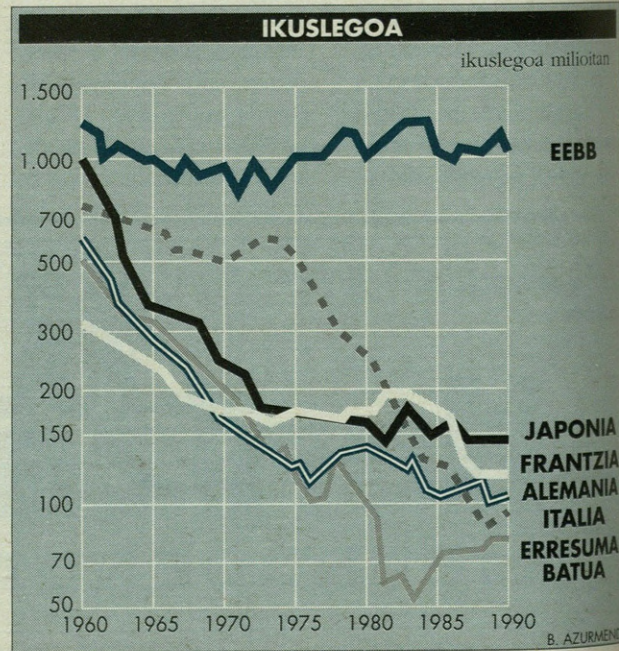
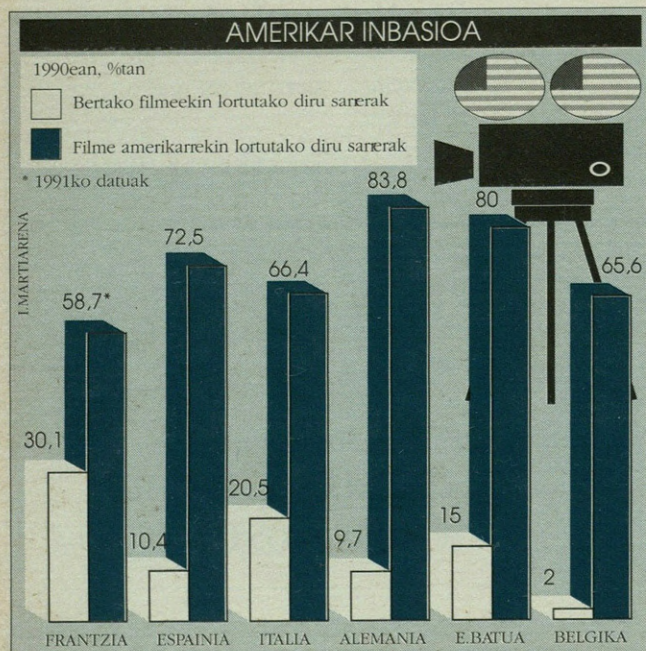
onean. Ikuslegoari buruzko
datuek ere, zinema aretoe-
tara hurbiltzen den jende
kopurua gero eta txikiagoa
dela adierazten dute.

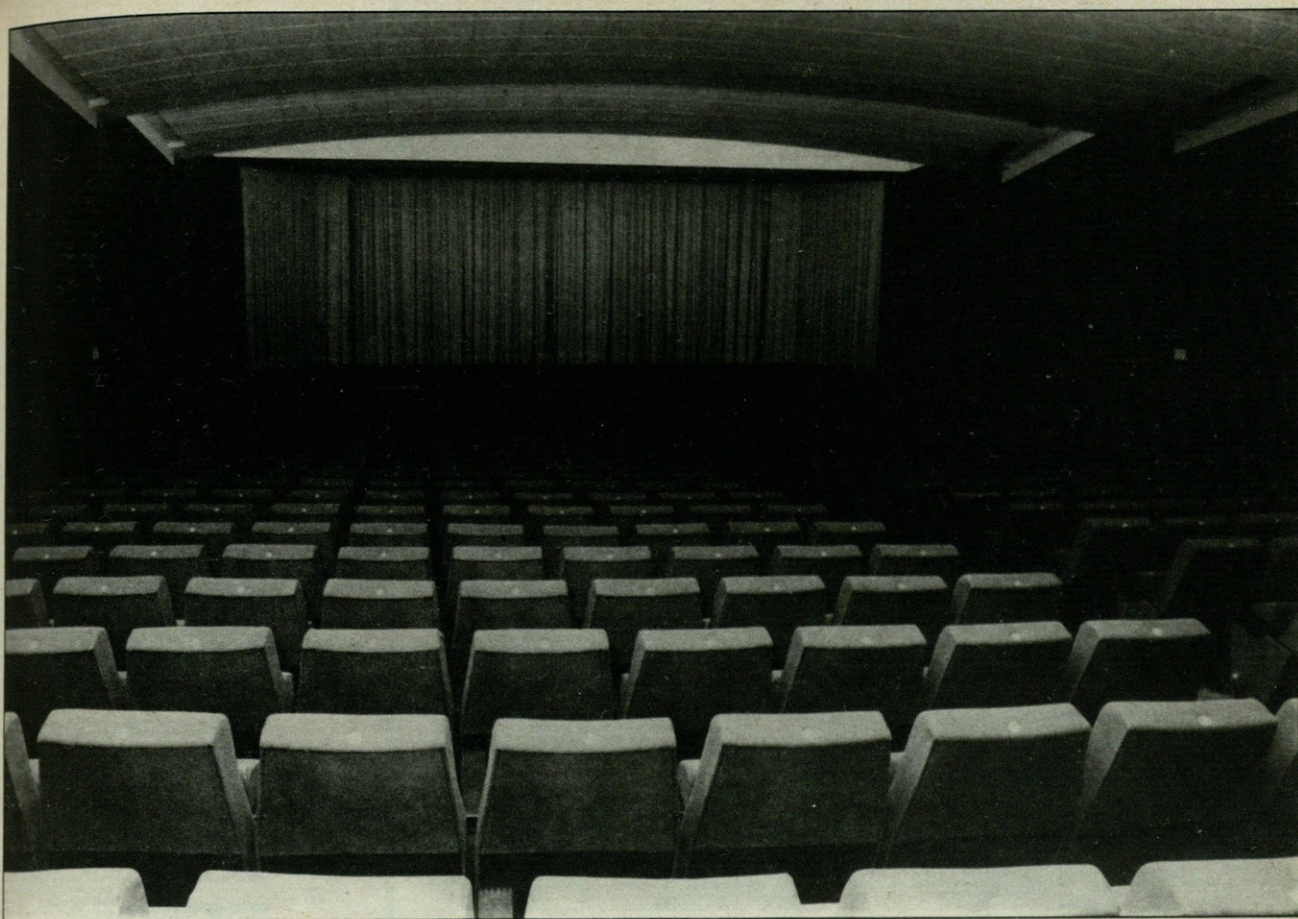
Prozesu guztia zehatzago
ezagutzeko zinemaren in-
dustrian tradizionalki be-
reiztu diren hiru sektoreak
hartuko ditugu kontuan:
ekoizpena, banaketa eta
jendaurreko erakusketa.

Ekoizpenari dagokionez
1989-1990an ezagutu ziren
mailarik bajuenak EEEko
estatu nagusienetan, eta
harez gero sektorea pixka-
naka berpizten ari dela di-
rudi. Baieztapen honek
mendebaldeko Europa
osorako balio du, baina
egoerak hala ere oso des-

berdinak dira. Iaz Frantzia
156 luzemetraia ekoiztu zi-
ren, Italia 129, Alemanian
85, Portugalen 9 edo Irlan-
dan bakarra.

Ekoizpenaren munduan
eragin handia izan du tele-
bistaren garapenak, bai te-
lebistetarako bakarrik lan
egiten duten enpresak eten-
gabe sortu eta desagertzen
ari direlako, baita zinema
ekoizleena ahaztu ezinezko
merkatua delako ere. Duela
hogeita urte, esaterako, filme
batek ematen zituen eteki-
nen % 63 takilan lortzen zen

Ikuslegoa zinema aretoetara bueltatzen ari da pixkanaka mendebaldeko Europan.

eta telebistak % 5 baino ez zuen eskaintzen; egun ostera, telebistek ordaintzen dituzten antena-eskubideen bitartez lortzen dira luze-metraieta etekinen % 20.

Banaketan Iparramerikaren konpetentzia aipatu behar da lehenik eta behin. Zinema-banaketaaren industria Europan oso zatikaturik dago eta hori izan daiteke enpresa yanki erraldoien aurreko ahuldadearen arrazoietakoa bat. Behin baino gehiagotan aipatu den bezala EEBBeko filmeak EEBB-etan bertan amortizatzen dira gehienetan, eta horri esker oso prezio baxuak eskaini ditzakete Europako merkatuan sartzeko.

Hala ere, bestelako konponente kulturalak ere nabarmenak dira. Esan daiteke iparramerikarrek sortu zutenla zinema eta ikusentzunezkoaren industria eta, horre-

kin batera, mundu osora zabaldu zituzten beren gustu eta ohiturak. Horrela, erraz onartzen ditu gaur egun, Grezia, Belgika nahiz Alemaniako ikuslegoak produktu amerikarrak bai-

dutela ikusleengan filme amerikarrek, baina horretan ere alde nabarmenak daude Europako zonalde desberdinetan. Frantziako ikuslegoak agertzen du bertako produktuentzako atxeki-

ere, enpresa nagusienetan kapital nipona dagoela konturatu behar gara. Columbia/TriStar, Warner Bros eta MCZA ekoizketa-etxe ospetsuak, adibidez, korporazio japoniarren esku daude neurri handi edo txikiagoan.

Arazo hauetarako irtenbide gisa nazioarteko koprodukzioa aipatzen da behin eta berririo Europako Ekonomi Elkartean. Baina teoriarik nahitaezkoa dela onartu arren, berehala sortzen dira arazoak asmoa gauzatzekoan. Hizkuntzena agertzen da lehendabizi ekoizle guztien ahotan. Baina benetako arazoa kultur aniztasunak sortzen duena da, Amerikako estandarretik kanpoko gauzak ikusten hezigabeak bait gara.

■ Arazo hauetarako irtenbide gisa nazioarteko koprodukzioa aipatzen da behin eta berririo Europako Ekonomi Elkartean ●

na, guztiz kontrakoa gertatzen da filme portugaldarra Holandara zabaldu nahi denean, edo frantziarra Danimarkara. Zinema egiteko modu asko daude baina, askotan, bakarrik ikusten ohituak gaude.

Koadroan agertzen diren datuek argi frogatzen dute askoz arrakasta handiagoa

mendurik handiena eta filme iparramerikarrek emandako diruaren erdia lortu dute 1991ean ekoizketa frantsesek. Belgikako filmek diruaren % 3 besterik ez dute ematen amerikarrek konparatuz.

Estatu Batuek Europako zinema-merkatuan duten nagusigoa onartzean, hala

J.M. Heritz

T E I L A K

■ UDAKO EUSKAL UNIBERTSITATEAREN XX EDIZIOA

AURTENGO UEU, Baionako astearen ondotik, uztailearen 20tik abuztuaren 1a bitartean egingo da Iruñeko Larraona ikastetxean. Leku berezia izango du programazioan «Euskal Unibertsitate-rantz» izeneko mintegiak. Honez gain, komunikazioa, giza eta gizarte zientziak, hizkuntzalaritza, natur zientziak eta zientzia eta teknika sailez osaturiko 24 ikastarotako egitaraua izango da.

■ GASTEIZKO ORKESTRA SORTU BERRI DA

LUIS AGIRREREN zuzendaritza duela, Gasteizko Orkestrak aurreneko urratsak eman ditu. Euskal Herria, Burgos eta La Riojako 80 gazteren artean hautaketa egin ondoren 46 musikarik osatuko duen orkestra berri honek lau kontzertu eskainiko ditu uda honetan zehar, 12 milioitako aurrekontuaz. Juanjo Mena izango da zuzendariaren laguntzailea eta Sabin Salaberri koordinatzaile nagusia.

■ EUSKO BIBLIOGRAPHIA DIRURIK GABE

EUSKO Bibliographia dirurik gabe utzi du Eusko Jaurlaritzak. Honen aurrean, EHUKo Euskal Filologia Sailak karta bat zuzendu dio Joseba Arregiri, Kultura Sailburuari, «erabaki harrigarri hau» salatu asmoz. 1970ean sortua, Gasteizen du bere egoitza, eta Euskal Herriaz argitaratutako liburu eta artikuluei buruzko 400.000 fitxatik gora bildu ditu dagoeneko.

■ UDAKO IKASTAROAK HAMAİKAGARRENEZ DONOSTIAN

UZTAILAREN 6tik irailaren 13ra, Euskal Herriko Unibertsitatearen Uda XI Ikastaroak egingo dira Donostian. 15 ziklo eta 46 ikastaro jorratuko dira bertan. Medikuntza, informazio zientziak eta Euskal Sortzaileen zikloak estreineko antolatutako dituzte, eta Koldo Mitxelena nahiz Aita Barandiaranen lanak ere ikusgai izango dira. Gaiak, berriz, 400 irakasle emango dituzte. Ikastaroek, 105 milio pezetako aurrekontua izango dute.

E R R A N E R R A N E R R A N

«Izan ere, gainontzeko komunikabideek euskaldungoaren zati baundi bati eskaintzen diguten berbera —hots, mespretxua, ezikusia, iraina— eskaini behar badigu EITBk, nolatan ikusi-entzungo dugu berri?»

Josu Amezaga, EHU-ko irakaslea.
Egunkaria, 92-VI-4.

«Koldo Mitxelena ez zidan sekula eskolarik eman, baina bere inguruan genbiltzan guztiok nik uste gauzak esan aurretik bi bider pentsatzen ikasi genuela, tontakeriarik ez esateko».

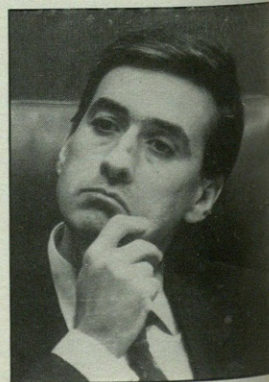
Miren Azkarate, euskaltzain osoa.
El Diario Vasco, 92-VI-3.

«Frantses nazioa eraikei zelarik erregioetako bizkuntzen kaltetan egin zen eta ondorioak ikusten ditugu gaur. Europa mailan ez dugu bonelako hutsa errepikatuko».

Alain Lamassoure, UDFko diputatua.
Egunkaria, 92-V-31.

«Den-dena, politika, bezkuntza eta diruak, euskararen alde jarri ditugu berri honetan».

Ramón Jáuregui, PSEko idazkari nagusia.
El Diario Vasco, 92-VI-1.

«Aurreko Gobernuak irratiei buruz hartu zuen erabakia ezin dugu aldatu. Adjudikazioa duen enpresa batek legea betetzen ez badu alda daitezke bakarrik kontzesioak».

Juan Cruz Alli, Nafarroako Gobernuko lehendakaria. Diario de Navarra, 92-VI-4.

«Nik behin hitz egin dut Buesarekin, eta errepasoa eman zidan: 'Pakturik nahi baduzue nahi dudana egin beharko duzue, bestela ez dago pakturik».

Antonio Campos, Ikastolen Elkarteko lehendakaria. El Correo Español, 92-V-31.

«Federazioa bere eskol barruan bizi da. Eta eskolaren barruan burutzen ditu bezkuntz egitasmoak, jokabideak, analisi politikoak eta abar».

Mikel Atxaga, kazetaria. Deia, 92-V-30.

«Elebakartasunari begibakartasuna deritzot. Begibakarrak ere kalean ibiltzeko gauza badira, noski, baina norberaren ikusmira guztia ezker edo eskuineko ikuspegira erakarri eta han base beharra, negargarria dela uste dut».

Jose Luis Arriaga, kazetaria. Deia, 92-V-31.

T X U T X U - M U T X U K A

«MAITE, MAITE, MAITEA», IRRATI NOBELA BERRIA

ARANTZA Iturbek —berriki Elkarren eskutik ipuin liburua argitaratu du— joan den urte amaieran irratirako espreski egindako «Maite, Maite, Maitea» nobela jada prest dago, irailetik aurrerantzean, «Euskadi Irratia»n emititzeko. Eresoinka bikoizketa etxean egin dira moldaketak, Joxe Ramon Zubimendiren gidaritzapean. Ordu erdiko hamabost kapitulu izango ditu telenobelen parodia barregarri gisako lan honek. Hiru Maite, ama, alaba eta amonaren istorioak kontatuko dira. Oso telenobela zalea dugu ama, amona berriz, burutik nahiko joana...

N O R - N O R I - N O R K

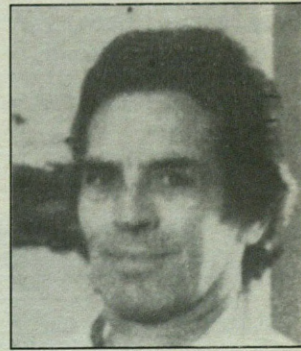
C. BERNAOLA

musikagile otxandiarra Espainiako Musika Sari Nazionalarekin izan da saritua. Bernaolak, zinemagintzara zuzendutako hainbat obra idatzi dituen arren, musika sinfonikoa du gogokoen. Espainiako Arte Ederretako Akademiako partaide, bere lana goretia izan da Euskal Herriko mugetatik landa ●

J. ATXUKARRORI

ere Espainiako Musika Sari Nazionala eman diote. Pianojole bilbotar honek 1960. urtean, Liverpoolen, Nazioarteko Lehiaketa irabazi ondoren munduko kontzertu leku garrantzitsuetan aritu da arrakastaz arrakasta. 1990az geroztik, Dallaseko (EEBB) Unibertsitate Metodistan piano katedraduna da ●

J. A. SISTIAGAK

Rio de Janeiron egiten ari den Lurraren gailurrean aurkeztu du bere azken lana, UNESCO erakundea aurkezten duen txartela egiteko aukeratua izan bait da. Sistiaga, margolari eta zinemagile, inpresionismoaren bidean aritu izan da. Zinema mailan ere ekarpen herritzaileak aurkeztu izan ditu ●

Kirola

Emakumeen Biran maila bikaina

EKAINAREN 12tik 14era bitartean emakume txirrindulariek beraien aukera izango dute, egun hauetan jokatu bait da Emakumeen V Bira, Iurretako udalak bultzatuta.

Ibilbideak dituen hiru etapak betetzeko maila oso oneko txirrindulariak bilduko dira eta Barcelonako Joko Olinpikoetarako gertatzeko oso egokia izango da. Ostiralean izango den lehenengo etapa Iurreta eta Iurreta artean burutuko da

eta Miotako gaina bi alditan igaroko dute 51 kilometro eginez.

Ekainaren 13an 76 kilometro bete beharko dituzte txirrindulariek Durango

Euskal txirrindulariek irabazteko aukera handiak dituzte

Durango ibilbidea eginez. Etapa honetan Muniketa eta Autzigane mendiak igaroko dituzte. Azken egunean er-

lojukontrako banakako saioa jokatu da Zadibar eta Goiuria bitartean. 10,5 kilometro izango ditu ibilbide honek eta mendian amaituko da.

Aurtengoan Euskal Herriko eta atzerriko txirrindulari bikainak bilduko dira, hamabost talde ezberdinetan banaturik. Hauen artean aipatzekoak dira: Josune Gorostidi, Ainhoa eta Josune Artolazabal eta Idoia Lazkoz. Lau hauek Estatu espainiarreko talde olinpikoan sartzeko postu baten bila arituko dira. Chantal Gorostegi eta Eva Orvosova txekoslovakiarren parte hartzea ere ez da ahaztu behar. Gazteen mailan Mireia Elkoroiribe eta Alicia Amezarai onenen artean egon daitezke.

Europako Txirrindulariak

● Euskal Herriko taldeez gain, Madril, Kantabria, Leon, Barcelona, Portugaleko taldeak eta Akitania eta Txekoslovakia

selekzioak arituko dira Europan.

● Itzuli hau oso egokia izango da Barcelonako Joko Olinpikoetarako gertatzeko.

Hiru mendi handi egun batean oinez

HIRU Handiak izeneko mendi irteera ekainaren 13an burutuko da Manuel Iradier elkarteak antolatuta. Ibilaldi honek 20 ordu inguruko iraupena du eta goizeko laurak inguru emango zaio irteera Zalduek. Bertatik Aizkorri joango dira partaideak. Ondoren Saraiako bidea hartuta Anbotoraino joateko. Anbototik Urkiolara eta handik Gorbeara. Ibilaldia- ren amaiera puntua Arabako Kopegi herria izango da.

Ibilaldi honen inguruan jende askok egingo du lan eta partaide guztiek senda- gile eta bestelakoen lagun- tza izango dute.

Gasteizko Manuel Iradier taldeak irteera honi buruz- ko lehiaketa bat ere antolatu du bertan izandako espe- rientziak eta argazkiak agertzeko.

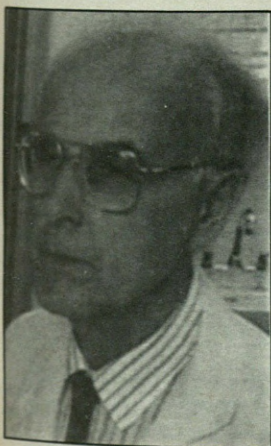
Idoia Lazkoz irabazteko eta Joko Olinpikoetarako postu bat lortzarren arituko da.

Betaurrekoak egokiak al dira begientzat?

GAUR egun ikusmen arazoak ditugunean betaurrekoak edo lentilak erabiltzea aukera bakarra direla uste izaten dugu. Baina zenbait zientzilarik kontrakoa dio, eta ikusmena hobetzeko hainbat ariketa eta ohitura azaltzen dituzte.

Buruaren eta ikusmenaren gehiegizko lanak ahal den heinean gutxitu. Begiak askotan kliskatzea ere ona da, batez ere begiak nekaturak sentitzen ditugunean.

Bestetik, egunero betaurrekoak gero eta gutxiago erabiltzea ere ona izango da. Azkenik New Yorkeko Bates sendagileak azaltzen dituen ariketak egin behar ko dira, sendagile honen ustez horrela sendatzen bait da eta ez betaurrekoak erabiliz. Betaurrekoak ikusmena ez ote duten hondatzen ere pentsatzen zuen.

Z I K U L U S A L T S E T A N

Hegaluzea tomateaz

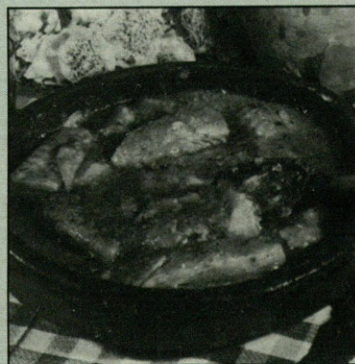
Gaurkoan eskainiko dizuegun jakia garai honetan hasten dira arrantza-leak kaira ekartzen eta udaran zehar dastatu ahal izango dugu. Jaki hau betiko eran nola prestatzen den azalduko dizuegu. Prestatzeko era hau merkea gertatzen da, ez bait da osagai gehiegi behar. Lau pertsonentzako osagarriak: kilo erdi hegaluze, gatza, irina, olio, tipula bat eta kilo erdi tomate.

Hegaluze xerrak gatzatu, irinean bildu eta olioan frijitu. Ondoren labean

sartzeko ontzi egoki batean jarri. Frijitzeko erabili dugun olioan ongi moztutako tipula handi bat bertan berotu eta ondoren tomatea gehitu, denbora luzez bertan frijitzen utziz.

Ondoren iragazi egiten da, saltsa fina gertatu dadin eta behar izanez gero gatza ere botako saio. Saltsa hau hegaluzearen gainean jarri eta labean sartu, baina ez denbora luzez. Nahi izanez gero piper gorri fresko bat jarri, erreta eta

zati txikitik moztua. Ikusten denez, hegaluzea prestatzea ez da gauza zaila, baina gertatzekoan oso adi egon behar da lehortzeko arriskua bait dago.

Z ientzia

Teléfono deiak iragazteko bidea

Frantziako Télécom enpresak, telefono-linea linea pribatu bihurtzeko gailua kaleratu berri du. Abonatuak nahi duenean 'zerrenda gorria' sartzen da eta nahi duenean zerrenda gorritik atera egiten da. Zerrenda gorria telefono-zenbakia ezkutuan eduki nahi dutenekin osatzen da. Hala ere, zerrenda honetan

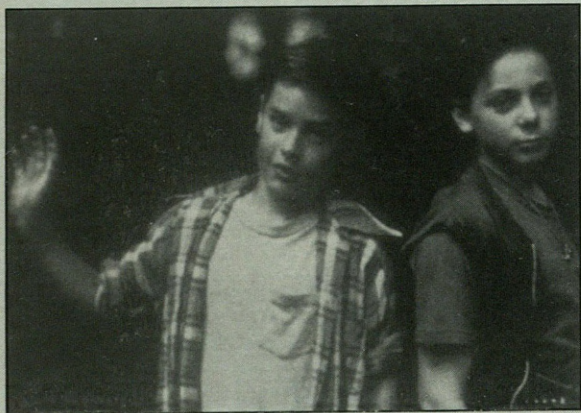

egoteak badu arazo bat, abonatuak denbora guztian dago inkomunikaturik kanpokoekin, zenbakia ezagutzen dutenekin izan

ezik. Telefono-deien iragazleak «Selectappel» izena du eta telefono-linea eta telefonoaren artean kokatzen da. Aktibaturik dagoenean, (abonatuak nahi duenean ipintzen da) ahots sintetiko batek kode-zenbakia markatzea eskatzen du. Kode-zenbaki hau abonatuak nahi duenari ematen dio. Kode-zenbakia markatzen denean telefonoak jo egiten du. Kodea hiru zifrako zenbakia da eta abonatuak nahi duenean alda dezake.

E L H U Y A R

Zinema

Izena: El niño que grito puta. **Zuzendaria:** Juan José Campanella.
Antzezleak: Dennis Boutsikaris, Adrien Brody, Gene Canfield eta Moira Kelly.

Kritika gogorreko filmea

IRUDI eta elkar hizketa oso gogorrak dituen filmea dugu honako hau, lehen minutuetatik ikuslea ia bel-durtu egiten duena; hasiera hasieratik, izan ere, familia ez ohizko batekin topo egingo dugu. Senitartea, aita ezagutu gabe hazitako hiru haurrek eta ama gazteak osaturikoa, gerra psikologiko etengabe bizi da. Izaera 'bereziko' anaia zaharra eta ama berekoia, bikote protagonista bihurtuko da berehala.

Tratu zaileko haur protagonistaren tragediak, hala ere, hainbat alderdi ezkututzen ditu bere itzalean: EEBBetako zentru psikiatrikoen kritika gogorra, gizar-teak 'erotzat' jotako pertsonen isolamendu eta bakardadea, euren seme-alabei maitasunik emateko gauza ez diren gurasoen norberekia... Askok dira begietatik sartzen zaizkigun irudien atzean gordetzen diren kontuak, filmeari irakurketa eta esanahi posible ugari eman diezazkioketenak.

Horrexegatik, behar bada, edota buru barruko neuronetara zuzenduriko zinemagintza modan dagoelako akaso, ez gara zinema aretotik lasai aterako. Filme hau ikusita, behintzat, kezka askorekin alde egiten du batek pantaila aurretik.

O S K A R A R T O L A

● Bilboko Vanguardia arte aretoan Begoña Usaolaren lanez osaturiko erakusketa zabalik egongo da ekainaren 30 bitartean. Erakusteko ordutegia: 11.30etatik 13.30etara eta 17.30etatik 20.30etatar.

● Ekainaren 30a bitartean Donostiako Estudio Arte galerian erakusketa kolektibo bat izango da, artista hauen lanak bultzatzeko Bertan Erentxun, Ugarte Barreiro eta beste zenbait artisten lanak bildu dira.

Picassoren grabatuak ikusteko aukera

HONDARRIBIKO

Medievo galerian Picassoren 12 grabatuz osaturiko erakusketa izango da ekainaren osoan zehar. Bilduma honetan artista malagarrik 1938-1971 bitartean eginiko lanak azaltzen dira.

Antolatzaileen nahia udaran Hondarribian egiten den arte eskaintza handitzea da, eta horretarako New Yorkeko Christie's galerian hartzelonar erosle pribatu

batek erosi zituen lanak ekarri dira. Oraingoan Picassoren lanak ikus daitezke, baina erosteko aukera ere izango da. 400 mila pe-

Erakusketako hamabi lanak

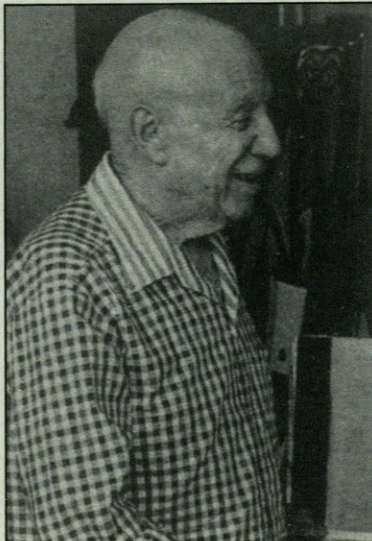
1938-1971

bitartekoak dira

zetatik 2 milioi bitarteko (20.000-100.000 libera inguru) balioa duten lanak

honako hauek dira: «Deux Figures» (1938), «Corrida» (1961), «Dans l'atelier» (1965) eta 1967 eta 1971 bitartean dataturiko beste zortzi lan.

Lan guztiak grabatuak dira, eta akuaforteak, litografiak eta punta lehorrez egindakoak gehienak. Erakusketa honek zeresan handia eman du euskal artisten artean, ez baita askotan ematen Picassoren lanak ikusteko aukera.

Musika

Ortzi folk taldearen maketa euskal musikaren aldeko lana

SAKANAKO Ortzi folk taldeak «Haizearekin batera» deituriko bere lehen maketa plazaratu berri du. Ortzi jende gaztez osatuta egon arren, bide luzea jorratu du te taldearen hamaika partaideek bere lehen maketa hau kalean ikusi arte.

Talde honetako partaideetako batek kontatu zigunez «Nafarroako Euskal Kantu Txapelketan hasi gi-

nen musikaren munduan. Han elkar ezagutu genuen beranduago taldekideak izango ginen gehienak. Lagun giroa sortu zen Sakanan euskal kantuan ibiltzen ginenen artean, baina ez zitzaigun inola ere bururatzen talde bat egitea».

1989an Etxarriko Nafarroa Oinezentzat zinta bat grabatu zuten Ortzi taldea osatuko zuten gehientsue-

Sakanako folk talde honetako partaideak oso gazteak dira.

nak. «Nafarroa Oinez egunean elkarrekin abestu behar genuen eta elkarrekin entseiatzen hasi ginen: Gure abestiak elkarren artean kantatzen, ahotsa aldatu, bajua sartu...Horrela hasi zen taldea». Taldea sortu zenetik, aldaketa ugari izan dira: jende berria, instru-

mentu gehiago, irlandar musikaren eragina... Guzti horren ondorio zortzi kantaz (bi instrumental) osaturiko maketa hau dugu. Lehen maketa hau atera ondoren, bide luzea opa diegu euskal kantaren munduan.

OLATZ IRIZAR

H i t z e t e n a

E u s t a k i o

M e n d i z a b a l

TXIKIAren

o l e r k i a k

Jon Aranok apailatutako edizioa:
152 orrialde, Eustakio Mendizabalen
eskuizkribu eta argazkiz hornitua.

Susa

LITERATURA

Industrialdea 1-2. 20160 Lasarte-Oria. ☎ (943) 37 07 38

Antzerkia

Euskal txontxongiloak japoniarrentzat

SESTAOKO Bihar Txontxongilo taldea aspaldi hasi zen «Aralarko herensugea» lana eskaintzen Euskal Herrian, baina oraingoan haur japoniarrek ere

ikusiko izango dute. «Fuji» Japoniako telebista pribatuak antzezlan hau grabatu du eta «Hirake! Ponkikki» izeneko saioan ikusi ahal izango da. Saio hau 2 eta 5

urte bitartako hamar miloi umek ikusiko dute.

Istorio honetako herensugeak neskato bat jaten du egunero, animaliaaren ahotsak erakartzen bait ditu beregan. Amaiak, aldiz, sorgin bati kontseilua eskatzen dio eta honek esaten dio herensugea kopeteen arraultze batez bost aldiz jotzen badu herensugea hil egingo dela. Amaiak bere helburua lortzen du jakinduria erabiliz.

«Fuji» telebistako ardura-dunek adierazi zutenenez Japoniako umeei asko atsegin zaizkie bukaera ona duten

istorioak eta lan honetan agertzen diren txontxongiloak ere oso egokiak direla esan. zuten, ez bait dute beldurrik ematen. Beraz, Euskal Herrian izugarriko arrakasta izan duen lan honek Japonian ere umeen nahiak asetuko ditu.

Munduko txontxongiloen artean

● «Purula eta munduko panpinak» izeneko atalean eskainiko da apirila bukaeran grabaturiko antzezlan hau.

● Bihar taldearen lana Barcelona eta Madrilgo beste bost talderen lanekin batera eskainiko da.

Dantza

Ramon Sanchez: «Dantzaren geroa gizarteak erabakiko du»

ARGIA. *Espero al zenuen Euskadiko Gipuzkoar Aurresku Txapelketa hau irabaztea?*

RAMON SANCHEZ. Dantzaten dudanean ez dut hori pentsatzen, gero saikapenean pentsatzen hasten zara. Dantzatu eta gero espero nezake irabaztea.

A. Normalki Sarriegi eta zure artean erabakitzen dira txapelketak, zergatik gertatzen da hau?

R.M. Neri ez zait gustatzen

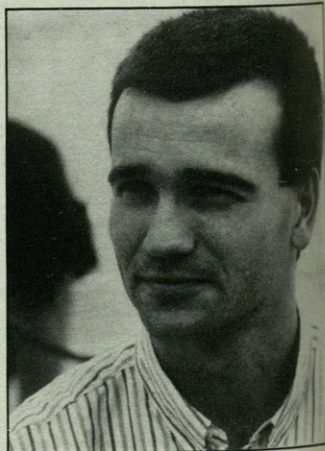
hori esatea, bosten artean lehenengo geratzen garenean puntu aldea oso txikia izaten da eta aurten ere horrela izan da. Gertatzen dena da batzuetan badagoela azken momentuan zerbait berezi egiten zaituena, detaile bat. Denek oso ongi egiten dute eta batek badu detaile bat bereizten duena, baina maila orohar oso berdintsua da.

A. Nola ikusten duzu euskal dantzaren etorkizuna?

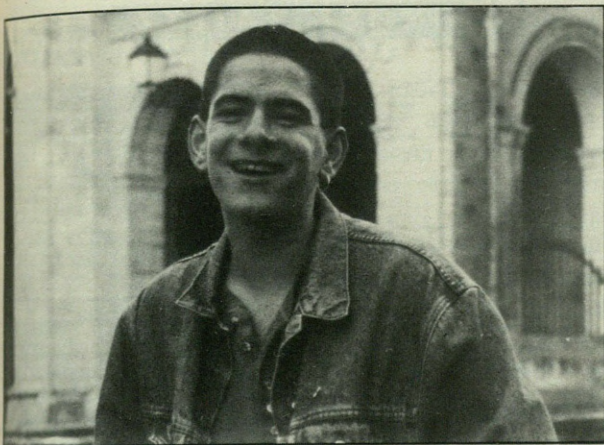
R.S. Uste dut hau gizar-

teak berak erabaki behar duela. Gizarteak dantza eskatu eta bultzatu behar du, emaitza soziala da. Bestetik ohitura bat ere bada, eta ariketa fisikoa egiteaz gain ni oso gustora sentitzen naiz dantzatzen. Bertso-laritzak, pilotak, euskarak eta bestelakoak bezalako etorkizuna du, gizarteak paper bat betetzen duen heinean iraungo du dantzak. Bestetik, harrobia badago. Bi urtetan hutsune bat izan da eta lehiaketetara pertsona berak joaten ginen, baina orain maila oneko gazteak daude. Gazte-txontzat txapelketak ere

egiten dira eta lasterrean hauek helduen mailan izango dira. Hala ere txapelketek ez dituzte dantzariak egiten. Dantzariak daude, neuz txapelketak egiten dira.

Bertsoak

Unai Iturriaga: «Txapelketak ez dira lehia moduan ikusi behar»

ARGIA. Zer iruditu zaitzu Bizkaia eta Arabako Gaztetxoan Txapelketan egon den maila?

U. ITURRIAGA. Batez ere txikiengan inoiz baina altuagoa izan da; gazteen- gan ikusi da kanporaketetan ere beti bertso osatuak eman direla eta maila oso altua izan da. Gure maila betiko antzera ibili da, hala ere aurrean jende berri ugari egon da eta hauek ere maila eman diote.

A. Zein da zure belburua Gasteizen ospatuko den Euskadiko Gaztetxoan Txapelketan?

U.I. Joan eta ahal duguna egingo dugu. Irabazteko moduan hemendik Igor eta Iratxe daude eta Gipuzkoan ere hainbat bertsolari on bilduko dira.

A. Txapelketen sistema atsegin al duzu ala nabiago

duzu plazaz plaza ibiltzea?

U.I. Txapelketen inguruan eztabaida handia sortu da azken bolada honetan, baina nik uste dut adin hauetan agian oraindik beharrezkoak direla. Baina ongi hartu behar dira, ez dira lehia moduan ikusi behar. Bizkaian behintzat txapelketa honen bidez gazteok elkar ezagutu dugu eta giro majoa sortu da. Beste lekuetan ez dakit nola izan den. Txapelketak beste era batera hartu behar dira; ez konpetizio moduan.

A. Nola ikusten duzu zure burua helduen artean ere ibiltzeko?

U.I. Nik nere buruan beti eduki dut konfiantza, naitzena naizela jakin dut. Badakit toki batzuetan lekua dudala eta beste batzuetan ez. Deitzen didaten tokietara joan eta ahal dudana egiten dut.

● Ekainaren 14ean Gasteizen **Euskal Herriko Gaztetxoan IV Txapelketa** jokatu da Ogeta pilotalekuan 11.00etatik aurrera. Emanaldi hau Araba Euskaraz ekitaldiaren barruan dago eta Ikastolen Elkartek eta Bertsolari Elkartek antolatu dute.

● Udaberriko bertso saioen barneko beste emanaldi bat ekainaren 20an izango da Bilboko Bidebarrietako Udal Liburutegian 12.30-etan. Bertan **Abel Enbeita, Sebastian Lizaso, Jon Lopategi, Anjel Mari Peña-garikano** eta **Manolo Arozena** arituko dira.

● Ekainaren 14ean Lekunberrin Euskararen Egunaren barnean bertso saioa izango da **Iñaki Murua, Xabier Euzkitze, Sebastian Lizaso** eta **Mikel Mendizabal** bertsolariekin 17.00etatik aurrera.

ZINKUNEGI

O P T I K A

HERNANI,4

Telf. 42 06 24

20004 DONOSTIA

T elebista-Irratia

BOTOIA SAKATU AURRETIK

Gerrate giroan murgildurik

Larunbata 20, 22.25etan.
Abentura zinea: «**Alamo**».
Zuzendaria: John Wayne.
Antzezleak: John Wayne,
Richard Widmark, Laurence
Harvey.

Ekainaren 20an eskainiko
den filme hau zinemaren
munduan zeharo garrantzi-
tua bilakatu da, eta wester-

nak atsegin dituen edonork
ez du aukera hau inola ere
galdu behar.

Filmea Texaseko hegoal-
deko fuerte batean girotua
dago eta istorioa 1836koa
da. Independentziaren al-
deko gudaren muin bihur-
tzen da fuerte hau eta bertan
gertaturikoak azaltzen dira.

Filmea guztiz epi-
koa da eta bukaera ere
nahiko gogorra, baina
John Wayneren fil-
meak ikustera ohituta
dagoena ez da batere
harrituko filme hone-
kin, guztiz tipikoa bait
da. Filme honen oi-
narria John Wayne da,
aktore izateaz gain
zuzendari ere badela-
ko. Hala ere Richard
Widmark eta Lau-
rence Harveyk lan ona
egiten dute, horreta-
rako giro egokian bait
daude.

● Ekainak 14

15.50etan, zinea:
«**Defendatzaileen
mendekua**»

Marrazki bizidunak

Robot erraldoi batek lu-
rrikara handi bat eragiten du
eta ondorioz istripu ugari
gertatzen dira. Hauetako
batean Steve familia hil egi-
ten da. Istripua gertatzen
den bitartean Robotak hiria
erasotzen du. Eraso osoa
Hassler irakasleak gidatu
du.

● Ekainak 16

22.10etan, zine gaua:
«**Bosteko eraso taldea**»

Zuzendaria: Robert
Clouse. Antzezleak: Joe
Lewis, Pam Huntington,
Master Bong Soo Han,
Richard Norton

Lewis eta bere lagunak
erlijio sekta moduko baten
menpe dagoen gazte bati
laguntzen saiatzen dira.
Gazte honen izaera aldatzen
ari da erlijioaren indarra de-
la eta.

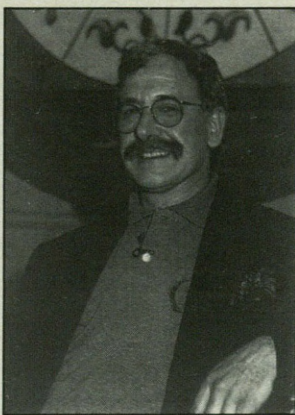
IKUSI BAIETZ

● Ekainaren 14ean 17.15-
etan «**Thalassa**» itsasoari
buruzko saioa. Euskal He-
rriko zein atzerriko errepor-
taiak eskaintzen dira.

● Hilaren 14ean «**Arin
arin**» trikitixari zuzenduri-
ko saioa, Koldo Tapiak aur-
keztua.

● Igandea 14, 23.00etan
«**Bizi zentzumenak**» ize-
neko saioak «Bizitza giza
gorputzean» atala eskainiko
du.

● Asteartean Josetxo Lizar-
tzak aurkeztzen duen «**Begi-
rik kendu gabe**». Saio hon-
etan astero bezala elkar
hizketa eta lehiaketa inter-
resgarrik ikusteko aukera.

● Ekainaren 17tik aurrera
ETBk **Euskal Bizikleta**ren
berri emango digu zuzen-
nean 15.30ak inguru egu-
nero ordu betez. Hilaren
21ean 11.30etatik aurrera
eskainiko du zuzenean.

● Hilaren 18an haurrentza-
ko «**Hankaz gora**» saioa
18.20etan. Saio hau Inigo
Zubizarreta eta Koro Lasar-
tek aurkeztzen dut.

● Ostegunean Iñaki Peru-
renak aurkeztzen duen «**He-
rriko plazan**» saioan Eus-
kal Herriko bi herri, bai
bestearen arteko lehian jar-
tzen dira.

● Ekainaren 19an «**ETB
Kantxa**»k lau t'erdiko finala
eskainiko digu.

TXORI BATEK ESAN DIGU

■ Dirudienez ETBk bertan egindako produkzioak
zeharo murriztuko dira eta datorren urtean «Hitzetik
hortzera» saioa izango da bertan produzitzen jarraituko
den bakanetakoa. Ondorioz jende asko kaleratua
izango dela dirudi, hala ere enpresa komiteari ez zaio
informaziorik eman eta zurrumurruek ondorioz jendea
kezkatu azaltzen hasia da.

T

elebista-Irratia

IKUSITAKOAK
IKUSITA

Norantz doa EITB?

Eusko Legebiltzarraren EITBko kontrolerako Komisioak atzerriko beste telebista kateen funtzionamenduari buruzko informazioa jasoko du, EITBren funtzionamenduaren abiapuntuak eta nondik norakoak bilatu nahian. Komunikabide publikoaren kontrolerako komisiorek EEBB, Suedia eta Alemaniako telebista kateak aztertu nahi ditu, hauek EITB eratzeko exenplu gisa erabiltzeko.

Ikerketa horren bidez parlamentariak telebista publikoari buruz dutenez egazagumendu maila aberastu nahi da. Gero hauek EITBren erakuntzarako parlamentuaren eztabaidan proposamenak egiteko gai izan daitezkeen.

Parlamentariak horrelako interesa hartzea telebistaren mundua ezagutzen eskertzekoa da; baina telebista katea publiko baten sustraiak errotzeko erabakiak eta bideak osatzen dituzten hauek, gaiari buruzko jakintza aurretik ere izan beharko lukete. Horrela hamar urteko bizitza duen katea ez legoke oraindik nora ezean. «La ETB2 va de cine»; eta ETB1, nola doa?

Joxe Mari Isasti: «Ekimena dagoenez euskal kultura ez dago hain gaizki»

Duela zortzi urte hasi zen Joxe Mari Isasti EITBn lanean eta beraz badaki euskal komunikabideetan lan egitea zer den. Gaur egun ostegun eta ostiraletan 19.00ak eta 20.00ak bitartean kultur saio bat egiten du «Euskadi Irratian». Berarekin solasean aritu gara irratia eta kulturari buruz.

malizatu gabe dagoelako gertatzen da.

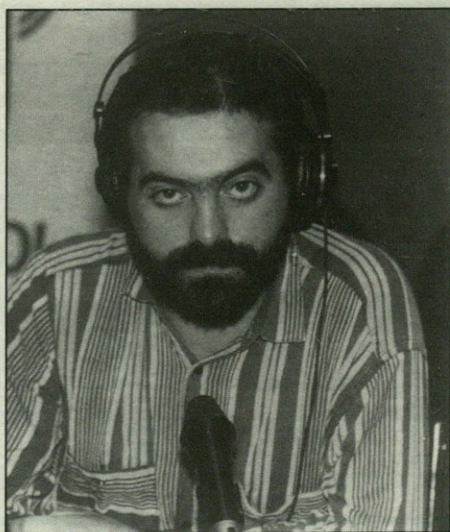
A. Egutero euskal kulturaren munduko berriak biltzea erraza gertatzen al da?

J.M.I. Ez da erraza izaten, baina boladak izaten dira. Adibidez udaberria ez da garairik txarrena izaten, baina tarteka izaten dira lehorterak. Hala ere normalean beti izaten da ekitaldi edo istorioren bat eta ez da hain zaila izaten hamar minutuko tarte bat betetzea.

A. Nola ikusten duzu euskal kulturaren mundua orokorrean?

J.M.I. Gaur egun ez dut egoerarik txarrean ikusten, jendea diru falta eta bestelako arazoak direla eta kexu da, baina ikusten da iniziatibak badaudela. Gero ikusi beharko da

hauek zein mailataraino laguntzen diren. Taldeak sortzen dira eta edozein herrisketan ere aste kulturalak egiten dira. Ekimena dagoen momentutik ez dut usate euskal kultura hain gaizki dagoenik. Ez noa esatera ondo dagoenik ere, baina hain gaizki ere ez dago, esperantzarekin behintzat.

AITZIBER YARZA

izanik ezin dirizakegu espektakuloak eta antzekoak kulturaren sartu, are gutxiago Euskadi Herria. Euskara eta kultura elkarrekin joan dira, edo behintzat horretan saiatzen gara. Askotan euskararen inguruko zenbait ekitaldi eta mugimendu kulturaren sartzen ditugu, beharbada beste tokietan leku handiegirik ere ez dutelako. Hau hizkuntza nor-

ARGIA. Zein da zure saioa egiterakoan aurkitzen duzun zailtasun nagusia?

J.M. ISASTI.

Normalean, irratia bontan gertatzen den bezala, eta euskal komunikabideetan izan ohi denez, jende euskalduna aurkitzea zaila da. Zenbait gaietan ez da erraza. Ni orain kultur arloan nabil eta eta badaude zenbait kultur ekitaldi garrantzitsuak izan daitezkeenak, baina bertan jende euskaldunak ez dagoena.

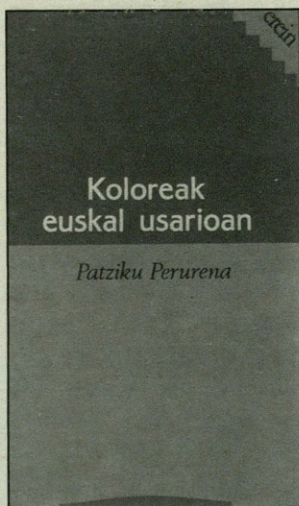
A. Euskal Herria askotan euskara eta bere inguruak kultur arloan sartzen dira, beste herrialdeetan gertatzen ez den bezala. Zein izan daiteke, zure ustez, bonten arrazoiak?

J.M.I. Nik uste euskara kulturatik kanpo dagoela, baina kultura hain zabala

Liburuak

Ortzadar berriei begira

Koloreak euskal usarioan
Egilea: Patziku Perurena.
Argitaratzen du: Ereinek.
 257 orr.

ORAIN artean oso ikerlari gutxi ausartu dira koloreen euskal alfabetoa zehaztera: Txillardegi, M. Azurmendi, J. Sarrionandia... Eta behingoz, Perurenaren azken lan hau hutsune handi bat betetzera datorrela esan dezakegu, bere hitzetan, gauzei beren arima itzultzeraz: «Gauza bakoitza aipatzeko orduan, haren kolorea isilik

uzten dugunean, haren arima ukatzen dugu».

Asmo horrekin autoreak erabilitako materialeak zabalak eta era askotakoak da: bere nekazal giroko apunte autobiografikoak, euskalki desberdinen ahozko nahiz idatzizko literatur pasarteak, zenbait jakitunen zuzenketak... Baina materiale hori batez ere iragan denbo-

rara mugatzen da, gutxi gorabehera Lauaxeta-Lizardi-Orixe-Miranderekin amaitzen delarik. (Sobra ere orduan *euskal-sena* —Perurenak hainbestetan aipatzen duen hori— oraindik bizirik zegoeneko garaia).

Herri zaharretan bezala, koloreen euskal **abc**-a zuriak, gorriak eta beltzak osatu bide zuten, gainerakoak gutxi-asko koloreen eskala klasikoaren eraginez sortuak izan direlarik. Eta hiru kolore horiez gain, egileak berdeari, horiari eta urdinari ere kapitulu bana eskaintzen die. Baita kolore nahasitza dituen ere: nabarra, uherra, hitsa, arrea, ubela...

Kapituluen ortzadar zahar hau koloreen sinbologiaz, jatorriaz eta interpretazio desberdinez josita datorkigu, horretarako, zenbait ipuin, pasadizo eta kantu —euskararen pasar-

terik koloredunenak maitasun kantetan aurkitzen direla esanzen banu, ez du uste gezur handia esanien nuenik— froga gisa agertzen zaizkigularik. Bestalde, bitxi ederrez gain, liburuan ez dira falta Perurenaren ohizko purrustadak: kontuz Lizardizale eta nostalgikoak.

Baina, euskal paisaiaren kolorea aldatu zen bezala, Sarrionandiaren hitzak gogoraziz, «gaur egun iada deseginik dugu koloreen euskal distribuzio zaharra, mendebaldeko zazpi koloreak arras sarturik, eta berregiturazio problema nabarmena aurkitzen dugu».

Beraz, euskal usadioaren kolore tratamendu hori go-goan, gauza asko aztertzeke geratzen zaizkigu: gerraosteko koloreen erabilera, harrez gero euskal literaturak egin duena, eskolatan egiten dena... eta hitz batez, datozen ortzadar berriei begira egin ditzakegun proposamenak.

PATXI ZUBIZARRETA

Mintegiak
KILKER

Jardineritza
 Proiektuak - mantenimendua
 apainketak

☎ (943) 630137 - 632777 Faxe: 621982 IRUN 20300

Mari Carmen

Loradenda
 INTERFLORA ZERBITZUA

Ezkongaiantzako sorta eta lore idortuetan espezializatuak, elizen apainketak, autoak, koroak, atarien apainketak

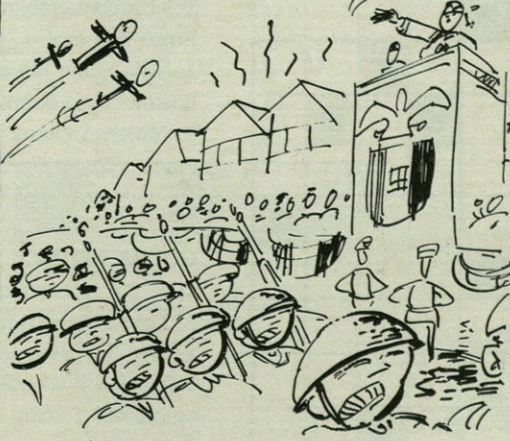
Nafarroa Etorbidea, 30 Tel. (943) 52 04 96
 20100 ERRENTERIA Etx. (943) 28 17 47

POTOCENTRO

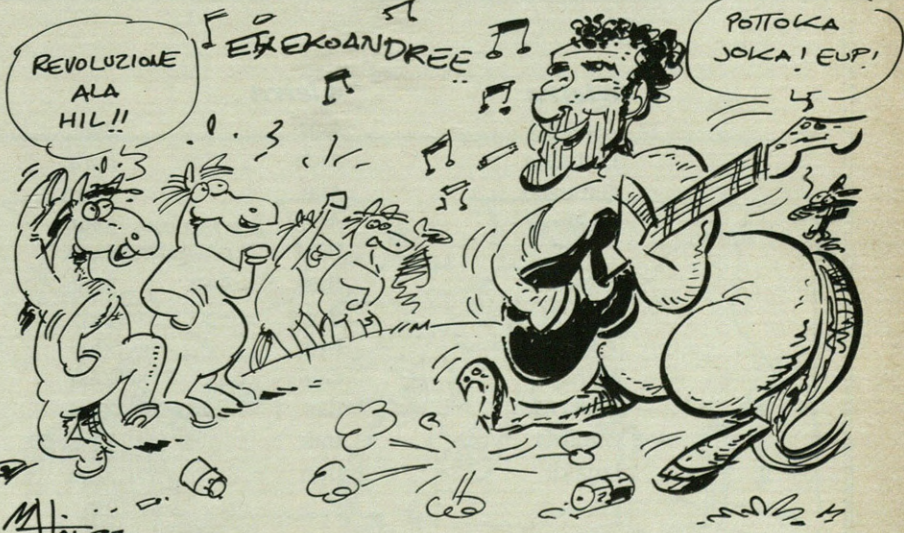
ERROMAKO KALEAK BANDE
RAZ JOSITA DAUDE...

SOLDADUEN AGERRALDIA HASI
DA JADANIK...

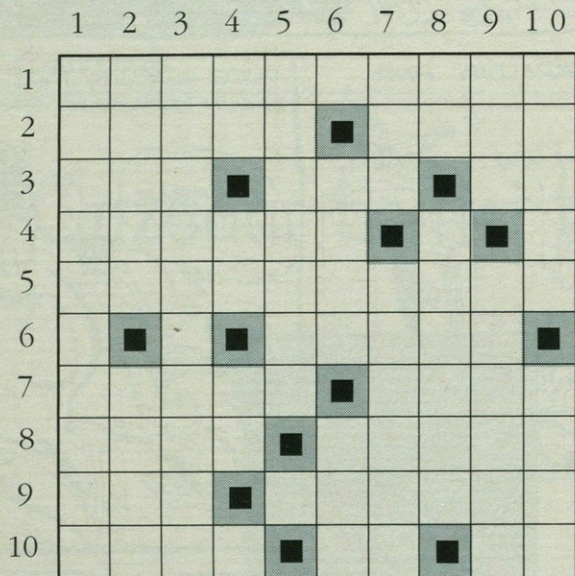
DUCE-A POZIK DAGO BAITA
LAGUNTZAILEAK ERE

M. W. 92.

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Lotsa sortarazten duena. 2.- Lurrean hazia barreiatu edo sartu. Kausa partikula. 3.- Telebistetan erabiltzen den kolore sistema. Gabarra. Bokal bikoitza. 4.- Atertua. Sufrea. Lehenengoa. 5.- Zubiak egiten dituztenak. 6.- Bokala. Bat. Onar. 7.- Ikusmenik ez duena edo galdu duena. Etxeko abere. 8.- Musikan soinua edo beronen luzapena adierazten duena. Tente. 9.- Emakume izena. Idazkera mota. 10.- Gorotza. Espainiako alderdi bat. Zintzo.

GOITIK BEHERA: 1.- Bizkarzainak. 2.- Heldu. Mila kilo. 3.- Komunikabide motak. 4.- Musika nota. Alderantziz, iridioa. Arabako alderdi espainiarra. Bokala. 5.- Anaiartea. Kontsonantea. 6.- Kontsonantea. Hainbat. Gipuzkeraz, zain. 7.- Aita. Aldendu. 8.- Jainko egiptiarra. Temati. 9.- ... de Janeiro, Brasilgo hiria. Poliki. 10.- Arnas ezak hilak. Izan.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Astakilo
Erabakia
Gabeziak
Izakerak

7 letra

Atabala
Bazkoak
Ganibet
Izualdi

4 letra

Aiar
Aida
Alai
Aran
Bala
Beta
Boga
Ezin
Gero
Ilar
Irak
Iran

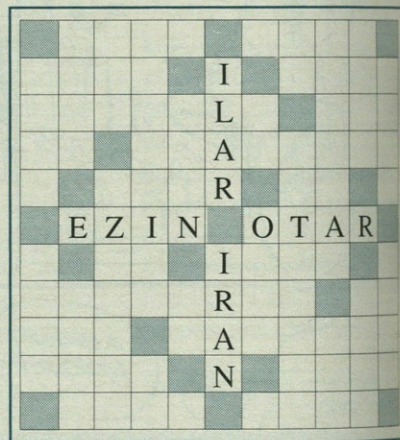
Izar
Lora
Oran
Otar
Sare
Sena
Tiro
Zait
Ziba
Ziga
Zoro
Zuta

3 letra

Bor
Gal
Ona
Zai

2 letra

Ar
Eb
El
Ik
Oi
Te
To
Tt

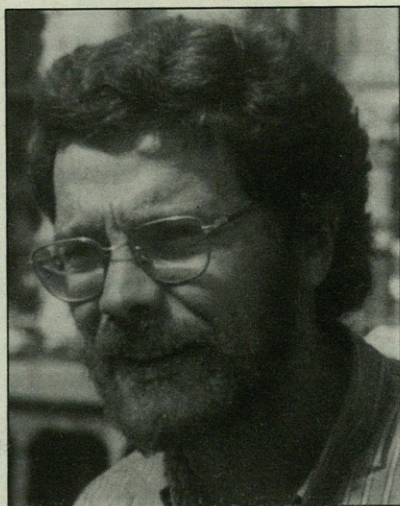
The Rio de Janeiro's jam session free!!

ZIURGABETASUNETIK

ziurtasunera. Eta nor ez da berdea? Egun hauetan zuen etxeko zirrikituraren bat komunikabidetarako zabalik utzi baduzu, sukaldea ere berdezkatu izango duzu. Rio de Janeiron ospatzen ari den gailurra dela eta, gure burua informazioz kutsatzen ari da. Izugarritzko eszenifikazioaz gertatzen ari den Lurraren Gailurak esperantza ekar dezakeen. Hasieratik zalantzak genituela, azken berriek panorama argitzen dute, berba baino besterik ez da egingo.

PLANETA: Hartu eta eman ez dira biak on. Jakingo denez eta egun hauetan hainbeste aldiz entzunda, gure planetaren egoera ez da batere osasuntsua... Gizakumeak eta gure eragina Lurra gainean pisutsuegiak dira/gara. Joan den hamarkadan ekologistok bakarrik salatzen genuenaz, orain mundu guztia konturatu da: Lurra mugatua da.

Lehenengo arazo puntualak orokorrak bihurtu dira. Eta Euskal Herrian ere arazo hauei gure aportazio berezia eman diogu. Ezin dugu esan zein puntutan gauden, baina egoera bueltagabekoa dela ziurta daiteke. Mugak jarri behar dizkiogu gure hazkundeari eta hau gelditzeak ez du esan nahi gaizkiago bizitzetik.

JOSETXO ALVAREZ

Erreka plataformako portaidea

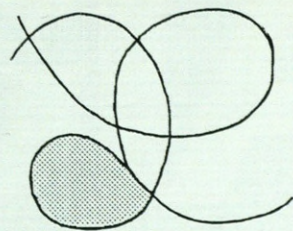
RIO: Deabrua errezatzen dagoen... Forum Globalaz aparte, zer gertatzen da bilkura erabakikorrarekin? Azken egunetakoak entzunez, bilera ofizialak ez du konpromezu finkorik hartuko. Beraz, ez da ezer erabakiko. Ezta beharrezkoa den finantzazioazioa bultzatuko. Planetaren iparralde industrial, non bizi garen, hegoaldean eragiten duen hondamendia eta inposatzen duen desberdintasuna ez dago prest ekiditzeko. Ipar/Hegoaren arteko gatazkan poteretsuek ez dute bere pribilegiarik galdu nahi.

Bestalde, multinazionalen interesak nonahi agertzen dira. Ongi dakigunez hauek finantziatu dute Rioko konferentzi ofiziala. Konpromezurik ez dago eta dirudienek ez da egongo, gobernu eta enpresari erraldoien aldetik ingurugiroaren arazo larriek ez zaie itenbide egokirik emango.

EUSKAL HERRIA: Nolako nagusi halako zerbitzari. Munduko gobernariak lehenengo urratsean gelditu dira. Arazoak ezagutu eta kontzientzia zabaldu baina, noizko neurriak? Euskal Herriko gobernuakitsu-itsuka ari dira jolasten eta egunero ikusten dugu nola problematika zaharren gainetik asuntu berriak pilatzen diren. Ingurugiroa ez da lehentasun bat gobernuentzat eta bere kudeaketa eta estrategia eza gure bizigiroa hondatzen ari dira.

ERREKATXOAN: Urak dakarrena urak daroa. Rio de Janeirokoak dakarrena ez da guztiz iluna. Mundu borobil osoan mugimendu ekologista berpizten ari da, gizarte osoari dei ozen bat egiteko asmoz. Hitz handietatik kanpo, Euskal Herriko talde ekologista gehienak Erreka plataforma antolatu dugu. Nazioarteko esperientzietatik asko ikasi behar dugu baina soluzioak ez dira zerutik etorriko. Gure asmoa sinplea da: gizartea ingurugiroaren alde mugieraztea. Enpresa eta Administralgoaren erantzukizunaz aparte, inguruenari konponbidea ematearen alde inportante batek gure bizimodu estiloen aldaketa eskatzen du eta gakoa norberarengan datza. Horrexegatik esaten dizugu: ekiozu ekologiar!!

Araba Euskaraz 92

EMANALDIAK

MENDIZORROTZA

10.00-etan

Zirkuitoaren hasiera ematea
Txalaparta, Kalejira

11.00-etan

EUSKADIKO BERTSOLARI
GAZTEEN TXAPELKETA

OGETA

Frontalari

AREA NAGUSIA

10.00-etan

Txalaparta, Txistulariak

11.00-etan

ARABAKO DANTZARIEN
BILTZARRAKO DANTZALDIA

12.00-etan

ARABAKO HERRIARTEKO
HERRI KIROL LEHIAKETA

13.00-etan

Kontzertua: Musika Banda eta Txistulariak
Meza (euskaraz)
"ARABA" Abesbatza (Baselizan)

16.00-etan

Bertsolaritza:
Rikardo Glez. de Durana (Arabatik)
Mikel Mendizabal (Gipuzkoatik)
Jon Enbeita (Bizkaia) (atik)
Manolo Arozena (Nafarroatik)

17.00-etan

TAPIA eta LETURIA

18.30-etan

AKELARRE Musika Taldea

UME PARKEA

10.00-etan Txalaparta

11.00-etan

Antzerkia, Txisteak, Abestiak, Bertsoak

12.00-etan

Pailasoak:

KOKOX, KAKAX eta KIRRIKI

13.00-etan

ONDARRUKO Erraldoiak

17.00-etan

Erraldoi eta Buruhandiak

eta abar luze bat
egun zoragarri bat
ospatzeko

Ekainak 14

ARABAKO
IKASTOLEK,
BEHAR
DUTEN
LAGUNTZA
IZAN
DEZATEN...

EUSKAL HERRIAK
BEHAR DUEN
ESKOLA PUBLIKO BERRIA
BULTZATZEKO...

Ikastolen Elkartea
Araba

ZATOZ ARMENTIA-ra!!
(Gasteiz)

ABETXUKO (Gasteiz) * ARESKETA (Amurrio) * ASSA (Labarka) * BASTIDA (Bastida) * ESKUERNAGA (Urdina) * ETXAURREN (Aizara) * IBERNALO (Kanpezu)
LANTZIEGO (Lantziego) * LAUDIO (Laudio) * LEGUTIANO (Legutiano) * MAINUETA (Mainueta) * P.L. de LARREA (Agurain) * SAN BIZENTE (Oion) * TOKIEDER (Gasteiz)

ikastolan geurea lantzen

120.000

ENTZULE

EGUNERO

EUSKAL

HERRI

OSOAN

ADI PROGRAMAZIO BERRIARI

INFORMATIBOAK

GOIZ KRONIKA	06,00 - 09,00
ALBISTEGIA - 1	13,00 - 14,00
ALBISTEGIA - 2	14,30 - 15,00
ALBISTEGIA - 3	20,00 - 20,30
KIROL BERRIAK	20,30 - 21,00
ORDUERO ALBISTEGI LABURRAK	

EUSKADI
I R R A T I A

Esan eta izan!